

ÅRSBERETNING

1974

Rigsombudsmanden på Færøerne

Å R S B E R E T N I N G

1 9 7 4

Rigsombudsmanden på Færøerne

INDHOLDSFORTEGNELSE

	side
Forord	7
Kap. 1. <u>FÆRØERNE</u>	9
STATSRETTLIGE FORHOLD	9
Særanliggønder	
Fællesanliggønder	
Forholdet til udlandet	
LOVGIVNING OG ADMINISTRATION	13
Færøernes lagting	
Færøernes landsstyre	
Landsstyrets administration	
Folketingsmænd	
Rigsmyndigheder	
VALG	15
Lagtingsvalg	
Folketingsvalg	
Kommunale valg	
Byrådsvalg i Tórshavn	
By- og bygderådsvalg uden for Tórshavn	
Kap. 2. <u>BEFOLKNINGS- OG BOLIGFORHOLD</u>	19
BEFOLKNINGSFORHOLD	19
BOLIGFORHOLD	30
Kap. 3. <u>ERHVERV</u>	35
FISKERI	35
Internationale reguleringer	
Fiskeriinspektionen	
Krænkelser af fiskerigrænsen i 1974	
Fangst og tilvirkning af fisk og fiskeprodukter	
Fiskeriet i færøske farvande	
Fiskeriets rentabilitet	
Finansieringen af fiskerskibe	
Færøernes realkreditinstitut	
Kongeriget Danmarks Fiskeribank	
Landskassens finansieringsbistand	
LANDBRUG	54
Kvæghold	
Mælkeproduktion	
Fårehold	

Kap. 3. (fortsat)	side
Fjerkræ	54
Kartoffelavl	
Grøntsager	
Veterinærvæsen	
HÅNDVÆRK, INDUSTRI, BYGGE- OG ANLÆGSVIRKSOMHED	58
HANDELS-, SERVICE- OG TRANSPORTERHVERV	61
Handels- og serviceerhverv	
Transport	
Motorkøretøjer	
Passagertrafik til og fra Færøerne	
Beflyvning	
Besejling	
SKIBSFLÅDEN	65
OFFENTLIG VIRKSOMHED	70
Veje	
El-forsyning	
Havne- og landingspladser	
De indenlandske telefonforbindelser	
Telekommunikationen med udlandet og med skibene	
Det færøske postvæsen	
Kap. 4. ØKONOMI	79
FÆRØERNES EKSPORT OG IMPORT	79
Eksport	
Import	
Handelsbalance	
LØN OG PRISFORHOLD	84
Organisationer og overenskomster	
Priser	
Lønninger	
OFFENTLIGE INDTÆGTER	90
OFFENTLIGE UDGIFTER	95
Oversigt over statens og landskassens udgifter	
Statens udgifter	
Statsgarantier	
Landskassens udgifter	
Landskassens låneoptagelse og garantiforpligtelser	
PENGE OG KREDITFORHOLD	102
NATIONALREGNSKABET FOR FÆRØERNE	107

	side
Kap. 5. <u>SOCIALE FORHOLD</u>	115
Regler og forvaltning	
Udvalgte omfang og finansiering	
Institutioner m.v.	
Færøernes Ulykkesforsikringsråd	
A. Ulykkesforsikringen	
B. Invalidedeforsikringen	
Udviklingen i 1974	
Kap. 6. <u>SUNDHEDSVÆSEN</u>	125
LANDSLÆGEN	125
SYGEHUSENE	125
SUNDHEDSPLEJEN	132
Kommunelægerne	
Tandlægerne	
Sygeplejerskerne	
Jordemødrene	
APOTEKERVÆSEN	122
UDGIFTERNE TIL DET FÆRØSKE SUNDHEDSVÆSEN	134
Kap. 7. <u>UNDERVISNINGSVÆSEN</u>	135
BØRNESKOLEN	139
Folkeskolen	
Private skoler	
Gymnasiet	
HF	
SPECIALUNDERVISNINGEN	143
VIDEREGÅENDE UDDANNELSE	144
Færøernes akademi	
Færøernes seminarium	
Efteruddannelse af lærere	
Færøernes sygeplejerskole	
ERHVERVSUDDANNELSER	146
Færøernes maskinskole	
Tekniske skoler	
Handelsskolen	
Navigationsskoler	
ANDEN UNDERVISNING	151
Færøernes folkehøjskole	
UDDANNELSESSTØTTE	151

	Side
Kap. 8. <u>RETS- OG POLITIVÆSEN</u>	153
FÆRØERNES RETSVÆSEN	153
FÆRØERNES POLITIVÆSEN	154
Politiets virksomhed i 1974	
Kap. 9. <u>FOLKEKIRKEN PÅ FÆRØERNE</u>	157
Kap. 10. <u>KULTURELLE FORHOLD</u>	161
RADIO	161
AVISER	161
BØGER	162
Bogudgivelser	
Biblioteksvæsen	
TEATRE OG BIOGRAFER	164
Teatervirksomhed	
Biografer	
MUSIKLIV	166
Koncerter	
KUNST	168
Kunstudstillinger på Færøerne	
Kunstudstillinger i Danmark	
DANSK-FÆRØSK KULTURFOND	168
NORDISK HUS	169
TABELFORTEGNELSE	171

F O R O R D

Årsberetningen for 1974 er udarbejdet efter samme retningslinier som årsberetningen for 1973. Enkelte kapitler er udvidet, da der er fremkommet nye oplysninger. Dette gælder især kap. 2 BEFOLKNINGS- OG BOLIGFORHOLD, der er udvidet på grundlag af det nu i korrektur foreliggende tabelværk fra Danmarks Statistik FÆRØERNE. FOB 7o.

En fordobling af antallet af solgte eksemplarer fra 1972 til 1973 må tages som udtryk for, at bestræbelserne på at øge årsberetningens værdi som en samfundsbeskrivende håndbog er kronet med held.

Efter forhandlinger med Færøernes landsstyre vil årsberetningen i fremtiden blive udgivet af Færøernes landsstyre og herværende embede i forening. Dette vil bl. a. medføre, at der bliver udsendt en færøsk- og en dansksproget udgave. Herved skulle anvendeligheden som håndbog kunne øges væsentligt.

Færøernes landsstyre, en række institutioner, organisationer, foreninger, virksomheder og enkeltpersoner har bistået rigsombudet med tilvejebringelse af det meget store talmateriale. Jeg vil takke for den umådelige imødekommenhed og den hurtige besvarelse af vore spørgsmål.

Endelig vil jeg rette en tak til mine medarbejdere, der har viet dette arbejde stor interesse og ydet en ekstraordinær indsats for, at årsberetningen kunne afsluttes rettidigt.

RIGSOMBUDSMANDEN PÅ FÆRØERNE, den 7. februar 1975.

Leif Groth

Kap. 1

FÆRØERNE

STATSRETTLIGE FORHOLD

I henhold til lov nr. 137 af 23. marts 1948 om Færøernes hjemmestyre udgør Færøerne inden for lovens rammer et selvstyrende folkesamfund i det danske rige. Hjemmestyreloven anerkender det færøske sprog og det færøske flag. Fra 1949 har Færøerne haft egne pengesedler. Møntenheden 1 króna = 1 dansk krone.

Sager og sagsområder vedrørende Færøerne opdeles i særanliggender, hvor Færøernes lagting har den lovgivende og Færøernes landsstyre den udøvende myndighed, og fællesanliggender, der administreres af rigsmyndighederne efter dansk lovgivning, idet det dog er muligt i henhold til hjemmestyrelovens § 9 at overlade det færøske hjemmestyre at give de nærmere bestemmelser for de særlige færøske forhold og overtage administrationen af et område, der er fællesanliggende. Eksempelvis er de 3 sygehuse institutioner under landsstyret, selvom sygehuse er fællesanliggende, ligesom det kan nævnes, at Føroya gjaldstova (Færøernes oppebørselskontor) udbetaler og modtager meget store beløb for staten.

Særanliggender

Hjemmestyreloven angiver en række sager og sagsområder, der principielt betragtes som særanliggender med den virkning, at hjemmestyret og rigsmyndighederne kan bestemme, at de overgår til hjemmestyret med den følge, at dette overtager de dermed forbundne udgifter.

Indtil nu har hjemmestyret bl. a. overtaget Færøernes egen styrelsesordning, kommunale forhold, direkte og indirekte skatter, trafikvæsen, bortset fra luftfart, erhvervsforhold i al almindelighed og højere undervisning, bortset fra læreruddannelsen og maskinmesteruddannelsen.

Hovedparten af de overtagne områder administreres af landsstyret med hjemmel i lagtingslove, men enkelte områder administreres dog af en statslig myndighed på landsstyrets vegne. Således sker mønstring af fiskere hos landfogeden (politimesteren) eller sysselmændene, motorregistret og skibsregistret føres af landfogeden,

tinglysningsvæsenet forestås af sorenskriveren (dommeren), der ligeledes er den stedlige overformynder, og endelig er rigsombudsmanden på Færøerne i sin egenskab af formand for kirkeinspektionen med til at administrere den af lagtinget givne bevilling til vedligeholdelse af kirkegårde og udvendig vedligeholdelse af kirker.

Fællesanliggender

Anliggender, der ikke er overtaget af det færøske hjemmestyre som særanliggender, er fællesanliggender og varetages af rigsmyndighederne.

Blandt de vigtigste fællesanliggender skal nævnes skoleforhold, sociale forhold og sundhedsforhold. Herudover kan som statsinstitutioner nævnes postvæsenet, skibstilsynet, folkekirken, politiet og domstolene.

Rigslove kan i henhold til hjemmestyreloven ikke sættes i kraft på Færøerne, forinden de er kundgjort af rigsombudet. Dette sker efter forelæggelse for det færøske hjemmestyre.

Lovgivning, der kun vedrører færøske forhold, eksempelvis folkeskoleloven og de sociale love, bliver normalt først behandlet i lagtinget, hvorefter de forelægges folketinget til beslutning. Love, der ikke udelukkende omfatter Færøerne, bliver først vedtaget i folketinget og derefter forelagt hjemmestyret, forinden loven sættes i kraft på Færøerne. I mange tilfælde sker ikraftsættelsen i form af kgl. anordning, idet loven udtrykkeligt giver ministeren ret til at sætte loven i kraft på Færøerne ved kgl. anordning med de ændringer, der er nødvendiggjort af de særlige færøske forhold.

Fællesanliggenderne administreres efter dansk lovgivning, og udgifterne til disse områder udredes i form af fuldkommen udgiftsdækning, tilskud eller andre former for subsidiering, fastlagt under hensyn til Færøernes særlige struktur og forholdene iøvrigt.

De enkelte afsnit i årsberetningen indeholder mere specificerede, omend ikke udtømmende oplysninger om udgiftsfordelingen, idet de forskellige refusionsordninger vil blive beskrevet direkte eller ved hjælp af tabellerne.

Forholdet til udlandet

Færøerne er et selvstændigt toldområde. Indførselsafgifter, skatter m. v. fastsættes af lagtinget, medens der ikke svares skatter og afgifter til den danske stat. Derfor må de øvrige dele af riget i visse tilfælde betragtes som udland.

I henhold til hjemmestyreloven skal traktater og andre internationale overenskomster, der kræver folketingets samtykke, og som berører særlige færøske interesser, forelægges hjemmestyret til betænkning, inden de fremsættes for folketinget.

Udenrigsministeren kan bemyndige hjemmestyrets repræsentanter til direkte at føre forhandlinger under medvirken af udenrigstjenesten.

Der er med hjemmel i hjemmestyreloven ansat en særlig færøsk sagkyndig i udenrigsministeriet til at bistå ministeriet ved behandling af færøske sager, ligesom lovens muligheder for ansættelse af færøkyndige ved de danske ambassader er anvendt, idet der for tiden er ansat en handelsattaché for færøske erhvervsanliggender ved handelsafdelingen under den danske ambassade i Storbritannien. Den sagkyndige, der tidligere var ansat ved den danske ambassade i Italien med det formål at varetage færøske eksportinteresser i Middelhavsområdet, udøver nu sin virksomhed med udvidede beføjelser fra et kontor (sendistova) i København.

Færøernes særlige status og ensidige erhvervsstruktur medfører, at Færøerne ikke umiddelbart kan dele Danmarks interesser og synspunkter i det internationale samarbejde eller ved indgåelsen af bi- eller multilaterale aftaler med andre lande.

I overensstemmelse med hjemmestyrelovens bestemmelser har man fra dansk side søgt at tilgodese færøske interesser ved i videst muligt omfang at inddrage hjemmestyret i det forberedende arbejde. I enkelte tilfælde har hjemmestyret selv ført forhandlinger og indgået aftaler. Det gælder landingsaftalen med Forbundsrepublikken Tyskland, indgået i 1964, og aftalen om færøske fiskerettigheder mellem 12 og 50 sømil omkring Island, indgået i 1972. Ligeledes kan nævnes aftalen med Grønland om ret til fiskeri i visse områder og ret til landing på visse pladser, senest fornyet i 1972.

Hvor færøske interesser, som regel især fiskeriinteresser,

har været involveret, har det været almindeligt, at repræsentanter for hjemmestyret har været medlemmer af den danske delegation eller knyttet til denne som eksperter. Dette gælder i flere bilaterale aftaler, især i sin tid aftalerne med Spanien, Brasilien og de øst-europæiske lande. Ved de ordinære og ekstraordinære møder i FAO's fiskerikomité ICNAF (Konventionen om fiskeriet i det nordvestlige Atlanterhav) og NEAFC (Konventionen om fiskeri i det nordøstlige Atlanterhav) har hjemmestyret ofte haft repræsentanter med i den danske delegation, når der skulle vedtages begrænsninger, der berører færøsk fiskeri. Eksempelvis har Færøerne været repræsenteret ved drøftelserne om begrænsningerne i laksefiskeriet.

Danmarks tilslutning til de internationale økonomiske sammenlutninger har ikke automatisk medført færøsk tilslutning, og ofte har der efter Danmarks tilslutning været ført forhandlinger om Færøernes forhold. Her har især hensynet til erhvervsstrukturen og det færøske indførselsafgiftssystem spillet en rolle. Disse forhold har bevirket, at Færøerne ofte er blevet tilsluttet flere år senere end Danmark, det gælder således GATT, hvor Færøerne blev tilsluttet i 1954 og Danmark i 1950, og EFTA, hvor Færøerne blev tilsluttet i 1967, medens Danmark deltog fra oprettelsen i 1959. (Færøerne udtrådte formelt i 1973). I de nævnte tilfælde er den senere færøske tilslutning anmeldt ved en akt fra udenrigsministeriet. Endelig skal nævnes, at Færøerne ikke blev tilsluttet EF sammen med Danmark, men at der efter forhandlinger mellem en færøsk delegation, udenrigsministeriet og repræsentanter for EF's kommission blev indsat en særlig bestemmelse i den danske tiltrædelses-traktat, hvorefter bestemmelse om tilslutning først skal træffes inden udgangen af 1975. Da det var af betydning for Færøernes stillingtagen til EF at kende resultaterne af FN's havretskonference, der begyndte i 1974, og da det ikke var muligt at opnå forlængelse til konferencens afslutning, besluttede lagtinget eenstemmigt, at Færøerne skulle forblive uden for EF, og der er i stedet truffet et særligt handelsarrangement med fællesskaberne.

Ved forhandlinger om internationale aftaler er hjemmestyret almindeligvis inddraget. Derimod er det sjældent, Færøerne har egentlig repræsentation i de internationale organisationer. En væsentlig undtagelse er Nordisk Råd, hvor der i den danske delegation er to medlemmer, valgt af Færøernes lagting, og en repræsentant for Færøernes landsstyre. Før denne ordnings gennemførelse ved lov nr. 185 af 28. april 1971 om nordisk samarbejde var det

almindeligt, at Færøerne sikredes repræsentation ved, at eet af de færøske folketingsmedlemmer tilmeldtes som suppleant for et dansk medlem, der så lod suppleanten indtræde, når sager af betydning for Færøerne var på dagsordenen. Denne ordning kendes også fra Nordisk fiskerikomité.

Ellers varetages Færøernes interesser gennem forelæggelsen for hjemmestyret. For fiskeriets vedkommende er der især grund til at nævne, at forskrifter om ordensregler for fiskeriet, mindstemål for fisk, begrænsning af fangstmængde m. v. aftalt i henhold til internationale overenskomster skal fastsættes for Færøerne efter forhandling med og samtykke af Færøernes hjemmestyre. Eksempelvis kan nævnes reguleringsforanstaltningerne fastsat af NEAFC og ICNAF.

På andre områder kan hjemmestyret bestemme, hvorvidt en af Danmark indgået international aftale skal udstrækkes til Færøerne eller ikke.

Her kan nævnes dobbeltbeskatningsoverenskomster, der ofte ved en særlig noteveksling efter forelæggelse for hjemmestyret sættes i kraft for Færøerne. Det bør bemærkes, at der eksisterer en særlig dobbeltbeskatningsoverenskomst mellem Færøerne og Danmark. Ligeledes kan nævnes de sociale konventioner, Danmark har indgået med de nordiske og andre europæiske lande om deres statsborgeres gensidige rettigheder i de respektive lande, og ILO-konventionerne. Disse konventioner sættes normalt i kraft på Færøerne ved offentlig kundgørelse på samme måde som rigslove.

I enkelte tilfælde slutter Danmark internationale aftaler, der kun berører Færøerne. Her kan især nævnes udvidelsen i 1959 af den færøske fiskerigrænse til 12 sømil og det med virkning fra 1. januar 1974 med en række lande aftalte "Arrangement om fiskeriet i farvandene omkring Færøerne".

LOVGIVNING OG ADMINISTRATION

Færøernes lagting

Efter lagtingsvalget den 7. november 1974 har lagtinget 26 medlemmer, der fordeler sig med 7 medlemmer til socialdemokratiet (sd.), 6 til tjóðveldisflokkun (tjv.), 5 til sambandsflokkun (sb.), 5 til folkeflokkun (flk.), 2 til gl. selvstyre (gl.s.) og 1 til fremskridtsflokkun (fr.).

Formand: J. Fr. Øregaard, sd.

Lagtingets medlemmer

Hákun Djurhuus	overlærer	Klaksvík	flk.
Poul Jacob Olsen	skibsfører	Klaksvík	sd.
Finnbogi Isaksen	redaktør	Tórshavn	tjv.
Asbjørn Joensen	forstander	Klaksvík	gl.s.
Jógvan Sundstein	revisor	Tórshavn	flk.
Jóh. Martin Olsen	forstander	Runavík	sb.
Jógvan Olsen	skibsfører	Toftir	sb.
J. Fr. Øregaard	købmand	Norðagøta	sd.
Signar Hansen	lærer	Skipanes	tjv.
Agnar Nielsen	dykker	Vestmanna	sb.
Jógvan Durhuus	postekspeditør	Vestmanna	tjv.
Óli Breckmann	adjunkt M.A.	Tórshavn	flk.
Eliesar Arge	overlæge	Tórshavn	flk.
Pauli Ellefsen	statsaut. revisor	Tórshavn	sb.
Jákup Lindenskov	landsstyresmand	Tórshavn	sd.
Hilmar Kass	navigationssskolelærer	Tórshavn	gl.s.
Erlendur Patursson	redaktør, cand. polit.	Tórshavn	tjv.
Kjartan Mohr	direktør	Tórshavn	fr.
Vilhelm Nielsen	købmand	Sandavágur	flk.
Haldor Hansen	fiskekontrollør	Sørvágur	sd.
Heðin M. Klein	lærer	Sandur	tjv.
Tórolvur Olsen	fisker	Sandur	sd.
Jákup Mortensen	lærer	Tvøroyri	sb.
Atli P. Dam	lagmand	Tórshavn	sd.
Hilmar Bech	lærer	Porkeri	sd.
Ove Mikkelsen	styrmand	Vágur	tjv.

Færøernes landsstyre

Atli Dam, lagmand (sd.): Styrelsesanliggender og udenrigsanliggender.

Finnbogi Isaksen, (tjv.): Samfærdsel, skole- og boligspørgsmål.

Jákup Lindenskov (sd.): Offentlig forsorg, industrisager, herunder skibsbygning, og retsvæsen.

Demmus Hentze (flk.): Finanssager.

Dánjal P. Danielsen (flk.): Veje, handel, landbrug og kulturelle anliggender.

Petur Reinert (tjv.): Fiskeri og kommunale anliggender.

Landsstyrets administration

Kontorchef Johan Djurhuus

Folketingsmænd

Ved folketingsvalget den 9. januar 1975 valgte
Johan Nielsen (sd.) og Erlendur Patursson (tjv.).

Rigsmyndigheder

Rigsombudsmanden på Færøerne er rigets øverste repræsentant på Færøerne og leder af rigets administration.

Rigsombudet er bindeledet mellem hjemmestyret og rigsmyndighederne i alle fællesanliggender og administrerer de fleste skolesager, sociale sager og sundhedssager. Det er endvidere overøvrighed, d. v. s. administrerer en række familieretlige sager, såsom separation og skilsmisse, bevillinger til adoption og navnebevillinger.

Rigsombudet på Færøerne

Rigsombudsmand Leif Groth

Kontorchef Arne Juul Arnskov

Fuldmægtig Klaus Hermann: Sociale sager.

Fuldmægtig John Arne Sørensen: Undervisningssager og erhvervsager.

Fuldmægtig J. F. Varder: Sundhedssager, lovsager og kulturelle sager.

Fuldmægtig Lisbeth Cohn: Overøvrighedssager og kirkesager.

Vicebiskop E. Vilhelm

Sorenskriver (dommer) E. B. R. Oppermann

Landfoged (politimester) J. K. E. K. Klerens

Landslæge H. D. Joensen

V A L G

Lagtingsvalg

I henhold til lov nr. 124 af 28. marts 1923 om Færøernes lagting fastsættes antallet af kredsmandater til 20, medens tillægsmandater tildeles i det omfang, partierne ikke ved fordelingen af

kredsmandaterne er blevet fuldt forholdsmæssigt repræsenteret, når stemmerne opgøres under eet for hele landet. Antallet af tillægsmandater kan dog maksimalt blive 10, og antallet af tingmedlemmer kan således variere fra 20 til 30. Der afholdes valg hvert 4. år, og lagtinget kan bortset herfra kun opløses ved lagtingsbeslutning, men ikke af lagmanden eller landsstyret.

Tabel 1.1. Stemme- og mandatfordelingen ved lagtingsvalgene
(mandatfordeling i parentes)

<u>Parti</u>	<u>Nov.1962</u>	<u>Nov.1966</u>	<u>Nov.1970</u>	<u>Nov.1974</u>
Folkeflokken	3.046(6)	3.808(6)	3.615(5)	4.069(5)
Sambandsflokk	3.077(6)	4.177(6)	3.921(6)	3.799(5)
Socialdemokratiet	4.153(8)	4.748(7)	4.904(7)	5.125(7)
Gl. selvstyre	889(2)	867(1)	1.010(1)	1.430(2)
Tjóðveldisflokk	3.201(6)	3.529(5)	3.962(6)	4.461(6)
Fremskridtsflokk	674(1)	490(1)	667(1)	487(1)
Særliste				487(-)
Ialt	15.040(29)	17.619(26)	18.079(26)	19.858(26)
<u>Valgdeltagelse</u>	<u>74 %</u>	<u>80 %</u>	<u>80 %</u>	<u>80 %</u>

Kilde: Valgbogen

Landsstyret

Lagmanden og landsstyresmedlemmerne udnævnes af lagtinget, jvf. lagtingslov nr. 1 af 13. maj 1948 om Færøernes styrelsesordning i særanliggender. Det nuværende landsstyre, der har seks medlemmer, 2 fra socialdemokratiet, 2 fra tjóðveldisflokk og 2 fra folkeflokken, bygger på et flertal bestående af disse partiers 18 mandater.

Folketingsvalg

Ifølge grundlovens § 28 vælges 2 af folketingets medlemmer på Færøerne. Lov om folketingsvalg på Færøerne foreskriver, at valgdagen på Færøerne skal kundgøres senest på fem ugers dagen før afstemningen. Dette kan bevirke, at der bliver forskellige valgdage i Danmark og på Færøerne. Eksempelvis afholdtes det forrige folketingsvalg den 13. december 1973 på Færøerne og 4. december 1973 i Danmark.

Tabel 1.2. Stemmetal og procentvis fordeling af stemmer ved folketingsvalgene 1966-75

	<u>13/12-66</u>	<u>23/1-68</u>	<u>5/10-71</u>	<u>13/12-73</u>	<u>9/1-75</u>
Socialdemokratiet	3.864 36,5 %	4.051 32,5 %	4.170 31,8 %	3.772 28,6 %	4.112 29,7 %
Tjóðveldisflokkun	-	-	2.410 ¹⁾ 18,4 %	3.312 25,1 %	3.563 25,7 %
Folkeflokkun	3.549 33,6 %	4.294 34,4 %	2.680 20,4 %	2.690 20,4 %	2.957 21,3 %
Sambandsflokkun	3.156 29,9 %	3.242 26,0 %	2.855 21,8 %	2.533 19,2 %	3.219 23,3 %
Gl. selvstyre	-	-	648 4,9 %	553 4,2 %	-
Fremskridtsflokkun	-	889 7,1 %	362 2,7 %	258 1,9 %	-
Udenfor partierne	-	-	-	81 0,6 %	-
Gyldige stemmer ialt	10.569	12.476	13.125	13.199	13.851
Valgdeltagelse	48,8 %	56,6 %	56,8 %	54,4 %	56,4 %

1) Zacharias Wang

Kilde: Valgbogen for Færøerne

Ved valgene i 1968 og 1973 var der listeforbund mellem folkeflokkun og fremskridtsflokkun, medens der i 1971 var listeforbund mellem folkeflokkun, fremskridtsflokkun og Zacharias Wang.

Kommunale valg

Bestemmelserne i lagtingslov nr. 44 af 29. juni 1972 om valg til samtlige færøske kommuner er første gang anvendt ved valget i Tórshavn kommune i december 1972 og vil første gang blive anvendt i de øvrige færøske kommuner i 1974. Samtidige valg i alle færøske kommuner vil ske i 1976 og derefter hvert 4. år.

I henhold til lagtingslov nr. 45 af 29. juni 1972 om færøske kommuner benævnes kommunalbestyrelserne bygderåd, idet kommuner med over 1.500 indbyggere har mulighed for at benytte benævnelsen byråd. Alle kommuner over 1.500 indbyggere, d. v. s. Tórshavn, Klaksvík, Runavík, Tvøroyri og Vágur anvender denne benævnelse.

Byrådsvalg i Tórshavn

I det byråd, der blev valgt ved valget den 8. december 1972, var mandattallet udvidet fra 11 til 13.

Resultatet af valget blev, at socialdemokratiet opnåede 651

stemmer og 2 mandater, fremskridtsflokkun 346 stemmer og 1 mandat, sambandsflokkun 608 stemmer og 2 mandater, tjóðveldisflokkun 723 stemmer og 2 mandater, folkeflokkun 710 stemmer og 2 mandater, gl. selvstyre 312 stemmer og 1 mandat, privatlistun (Petur í Gong) 911 stemmer og 3 mandater.

I forhold til byráðsvalgið í 1968 vandt socialdemokratiet og gl. selvstyre hver et mandat, medens de øvrige partier og privatlistun fik et uændret antal mandater.

Valgdeltagelsen var 70 % mod 67 % ved byráðsvalgið í 1968.

By- og bygderáðsvalg uden for Tórshavn

Den 5. december 1974 blev der afholdt kommunevalg i samtlige kommuner undtagen Tórshavn. Da valget var præget af mange særli-ster i de enkelte kommuner, er det ikke muligt tabellarisk at give et samlet billede. I december 1976 skal der afholdes valg i samtlige kommuner på Færøerne.

Kap. 2

BEFOLKNINGS- OG BOLIGFORHOLD

BEFOLKNINGSFORHOLD

Færøernes folketal opgøres af Danmarks Statistik ved folketællinger, der foretages ca. hvert 5. år. Sidste folketælling fandt sted i 1970.

For 1974 og 1975, hvor der ikke har været folketælling, er registerfolketallet pr. 1. januar anvendt.

De 7 områder, der er anvendt i nedenstående tabeller, er: Tórshavn-området (Tórshavn og Tórshavn udenbys kommuner), Klaksvík-området (Klaksvík og Hvannasund kommuner), Norðoyar iøvrigt, Skálafjørður-området m. v. (Sjógv, Skáli, Runavík, Nes, Leirvík, Gøta og Fuglafjørður kommuner), Eysturoy iøvrigt (Elduvík, Oyndarfjørður, Sund, Eiði, Gjógv og Funningur kommuner), Sandoy-området (Sandur, Húsavík, Skopun, Skálavík og Skúvoy kommuner). Suðuroy samt de resterende kommuner på Færøerne, betegnet "Øvrige områder", (Haldarsvík, Saksun, Hvalvík, Hósvík, Kollafjørður, Vestmanna, Kvívík, Kaldbak, Kirkjubøur, Hestur, Nólsoy, Bøur, Sørvágur, Miðvágur, Sandavágur, Mykines).

Tabel 2. 1. Befolkningen 1960, 1966, 1970, 1974 og 1975
fordelt på områder

<u>Område</u>	<u>Absolutte tal</u>				
	<u>1960</u>	<u>1966</u>	<u>1970</u>	<u>1974</u>	<u>1975</u>
Tórshavn	8.042	10.534	11.696	12.251	12.480
Klaksvík	4.185	4.551	4.716	4.870	4.899
Norðoyar iøvrigt	901	771	710	700	706
Skálafjørður m. v.	5.817	6.227	6.679	6.964	7.155
Eysturoy iøvrigt	1.565	1.487	1.420	1.449	1.464
Sandoy	1.736	1.684	1.633	1.704	1.707
Suðuroy	6.045	5.734	5.573	5.493	5.547
<u>Øvrige områder</u>	<u>6.305</u>	<u>6.134</u>	<u>6.183</u>	<u>6.369</u>	<u>6.483</u>
<u>Ialt</u>	<u>34.596</u>	<u>37.122</u>	<u>38.610</u>	<u>39.800</u>	<u>40.441</u>

Kilde: Danmarks Statistik og landsfolkeregistret

I løbet af 1974 rundede folketallet de 40.000. Folketallet voksede i samtlige områder, således også på Suðuroy og i området

"Norðoyar iøvrigt", hvor der hidtil har været konstant tilbagegang.

Tabel 2. 2. Befolkningen 1960-75 fordelt på områder

<u>Område</u>	<u>Procentvis fordeling</u>				
	<u>1960</u>	<u>1966</u>	<u>1970</u>	<u>1974</u>	<u>1975</u>
Tórshavn	23,2	28,4	30,3	30,8	30,9
Klaksvík	12,1	12,3	12,2	12,2	12,1
Norðoyar iøvrigt	2,6	2,1	1,8	1,8	1,7
Skálafjørður m. v.	16,8	16,8	17,3	17,5	17,7
Eysturoy iøvrigt	4,5	4,0	3,7	3,6	3,6
Sandoy	5,0	4,5	4,2	4,3	4,2
Suðuroy	17,5	15,4	14,4	13,8	13,7
Øvrige områder	18,3	16,5	16,1	16,0	16,1
<u>Ialt</u>	<u>100,0</u>	<u>100,0</u>	<u>100,0</u>	<u>100,0</u>	<u>100,0</u>

Kilde: Danmarks Statistik og landsfolkeregistret

Selv om de absolutte tal voksede i samtlige områder, var den relative vækst dog ulige fordelt, og en stadig større del af befolkningen er bosiddende i Tórshavn og Skálafjørður-området.

Tabel 2. 3. Befolkningen 1960-1975 fordelt efter kommunernes størrelse

<u>Kommuner</u>	<u>Absolutte tal</u>				
	<u>1960</u>	<u>1966</u>	<u>1970</u>	<u>1974</u>	<u>1975</u>
Over 2.000 indbyggere	13.383	16.028	17.167	15.737 ¹⁾	15.917
1.000-1.999 "	5.417	5.528	5.821	9.025	9.300
500-999 "	9.153	10.318	10.612	9.899	10.053
200-499 "	4.238	2.909	2.713	3.036	2.861
Under 200 "	2.405	2.339	2.297	2.103	2.310
<u>Ialt</u>	<u>34.596</u>	<u>37.122</u>	<u>38.610</u>	<u>39.800</u>	<u>40.441</u>

1) Tvøroyri (tidligere Froðba) kommune havde i 1970 2.019 indbyggere, men indbyggertallet har siden været under 2.000.

Kilde: Danmarks Statistik og landsfolkeregistret

Tabel 2. 4. Befolkningen 1960-1975 fordelt efter kommunernes størrelse

<u>Kommuner</u>	<u>Procentvis fordeling</u>				
	<u>1960</u>	<u>1966</u>	<u>1970</u>	<u>1974</u>	<u>1975</u>
Over 2.000 indb.	38,7	43,2	44,5	39,5 ¹⁾	39,4
1.000-1.999 "	15,7	14,9	15,1	22,7	23,0
500-999 "	26,5	27,8	27,5	24,9	24,9
200-499 "	12,2	7,8	7,0	7,6	7,1
Under 200 "	6,9	6,3	5,9	5,3	5,6
<u>Ialt</u>	<u>100,0</u>	<u>100,0</u>	<u>100,0</u>	<u>100,0</u>	<u>100,0</u>

1) Tvøroyri kommune havde i 1970 2.019 indbyggere, men indbyggertallet har siden været under 2.000

Kilde: Danmarks Statistik og landsfolkeregistret

Den andel af befolkningen, der bor i de større kommuner, har været jævnt stigende. I 1960 boede godt 54 % af befolkningen i kommuner med over 1.000 indbyggere og i 1975 bor godt 62 % af befolkningen i disse kommuner. Det er hovedsageligst kommunerne under 500 indbyggere, der har måttet erfare en nedgang i befolkningsandelen, idet disse som følge af afvandring hver især har et stadig faldende befolkningstal. Stigning i gruppen under 200 fra 1974 til 1975 skyldes i det væsentlige, at Oyndarfjørður kommunes indbyggertal faldt fra 202 til 189, således at bygden medregnedes i en anden gruppe, der derved voksede. I 1960 boede en femtedel af befolkningen i kommuner under 500 indbyggere, medens andelen i 1975 er faldet til en ottendedel.

Tabel 2. 5. Sammenlignende oversigt over folketællingerne 1966 og 1970

	<u>Folketællingen</u>		<u>Pct. vis ændring 1966-70</u>	<u>Procentvis fordeling</u>	
	<u>1966</u>	<u>1970</u>		<u>1966</u>	<u>1970</u>
<u>Hele befolkningen</u>	<u>37.122</u>	<u>38.612</u>	<u>4,0</u>	<u>100,0</u>	<u>100,0</u>
<u>Efter områder:</u>					
Tórshavn	10.534	11.695	11,0	28,4	30,2
Klaksvík	4.551	4.717	3,6	12,3	12,2
Norðoyar iøvrigt	771	710	÷7,9	2,1	1,9
Skálafjørður m. v.	6.227	6.677	7,2	16,8	17,3
Eysturoy iøvrigt	1.487	1.420	÷4,5	4,0	3,7
Sandoy	1.684	1.632	÷3,1	4,5	4,2
Suðuroy	5.734	5.574	÷2,8	15,4	14,5
Øvrige områder	6.134	6.187	0,9	16,5	16,0

(fortsættes)

Sammenlignende oversigt over folketællingerne 1966 og 1970 (fortsat)

	<u>Folketællingen</u>		<u>Pct. vis ændring 1966-70</u>	<u>Procentvis fordeling</u>	
	<u>1966</u>	<u>1970</u>		<u>1966</u>	<u>1970</u>
<u>Efter køn:</u>					
Mænd	19.425	20.151	3,7	52,3	52,2
Kvinder	17.697	18.461	4,3	47,7	47,8
<u>Efter ægteskabelig stilling:</u>					
Ugift	19.989	20.344	1,8	53,8	52,7
Gift	15.326	16.282	6,2	41,3	42,2
Separeret	31	86	177,4	0,1	0,2
Fraskilt	112	151	34,8	0,3	0,4
Enkestand	1.664	1.749	5,1	4,5	4,5
<u>Efter alder:</u>					
0- 6 år	5.816	6.072	4,4	15,7	15,7
7-14 år	5.967	6.190	3,7	16,1	16,0
15-19 år	3.544	3.310	+6,6	9,5	8,6
20-24 år	2.830	2.901	2,5	7,6	7,5
25-39 år	6.512	6.884	5,7	17,6	17,8
40-64 år	9.298	9.871	6,2	25,0	25,6
<u>65 år og derover</u>	<u>3.155</u>	<u>3.384</u>	<u>7,3</u>	<u>8,5</u>	<u>8,8</u>

Kilde: Folke- og bolig-tællingerne 1966 og 1970

I tabel 2.5. sammenlignes resultaterne af folketællingerne i 1966 og 1970. Fordelingen efter områder og efter køn er tidligere offentliggjort i årsberetningen, hvorimod det ikke gælder fordelingen efter ægteskabelig stilling. Her er især den stærke procentvise stigning i antallet af separerede og fraskilte bemærkelsesværdig.

Af befolkningens fordeling efter alder fremgår, at gruppen over 65 år har haft den stærkeste vækst. Dette er en fortsættelse af udviklingen fra tidligere år.

Tabel 2. 6. Levendefødte, døde og fødselsoverskud 1960-74

År	Levendefødte		Døde		Fødsels- overskud
	Antal	Pr. 1.000 indb.	Antal	Pr. 1.000 indb.	Pr.1.000 indb.
1960	761	22,0	275	7,9	14,1
1961	777	22,2	206	5,9	16,3
1962	798	22,4	234	6,6	15,8
1963	847	23,6	252	7,0	16,6
1964	859	23,6	259	7,1	16,5
1965	891	24,6	275	7,4	17,2
1966	967	26,0	271	7,3	18,7
1967	951	25,3	299	8,0	17,3
1968	882	23,2	278	7,3	15,9
1969	845	22,0	278	7,2	14,8
1970	816	21,1	298	7,7	13,4
1971	786	20,3	316	8,2	12,1
1972	799	20,7	269	7,1	13,6
1973	814	20,6	303	7,7	12,9
1974	816 ¹⁾	20,3	302 ¹⁾	7,5	12,8

1) Foreløbige tal

Kilde: Landslægen og landsfolkeregistret

Fødselsoverskudet fremkommer ved at trække antallet af døde fra antallet af levendefødte.

Tabel 2. 7. Nettoudvandringen 1961-1974

Periode	Gnsl. årligt fødselsoverskud		Gnsl. årlig be- folkningstilvækst		Gnsl. årlig nettoudvandring	
	Antal	Pr.1.000 indb.	Antal	Pr.1.000 indb.	Antal	Pr.1.000 indb.
1961-66	589	16,4	459	12,8	130	3,6
1967-70	605	16,0	322	8,5	283	7,5
1971-72	500	13,0	260	6,7	240	6,3
1973	511	12,9	638	16,2	+127	+3,2
1974	514 ¹⁾	12,8	641	16,0	+127 ¹⁾	+3,1

1) Foreløbige tal

Kilde: Landslægen og landsfolkeregistret

Den gennemsnitlige årlige nettoudvandring er opgjort som forskellen mellem det gennemsnitlige årlige fødselsoverskud og den gennemsnitlige årlige befolkningstilvækst, der tillige er sat i relation til det gennemsnitlige folketal i den pågældende periode.

Bevægelserne i nettoudvandringen afspejler ret nøje konjunkturudviklingen. I 1973 og 1974 har der efter mange års nettoudvandring været en nettoindvandring.

Tabel 2. 8. Oversigt over befolkningens bevægelser 1956-70

<u>År</u>	<u>Levendefødte</u>		<u>Døde</u>	<u>Netto- udvan- dring</u>	<u>Vielser</u>	<u>Skils- misser</u>
	<u>Ialt</u>	<u>Heraf uden- for ægteskab</u>				
1956/60 gnsl.	795	55	249	128	227	4
1961/65 gnsl.	835	70	239	124	266	7
1966/70 gnsl.	892	118	274	170	263	9

Kilde: Folke- og boligtællingen 1970 og rigsombudet

Tabel 2. 8. er en oversigtstabel over bevægelserne i befolkningen i årene 1956-1970. Der er en ret stærk relativ stigning i antallet af børn født uden for ægteskab samt i antallet af skilsmisser. Det absolutte tal for skilsmisser er dog stadig ret lavt.

Tabel 2. 9. Befolkningsudviklingen i 1974 i de enkelte kommuner

<u>Kommune</u>	<u>Folke- tal 1/1</u>	<u>Ind- van- drede</u>	<u>Ud- van- drede</u>	<u>Til- flyt- tede</u>	<u>Fra- flyt- tede</u>	<u>Fødte</u>	<u>Døde</u>	<u>Folke- tal 31/12</u>
Fugloy	85	1	0	2	4	2	2	84
Svínoy	105	0	1	1	3	0	2	100
Viðareiði	241	5	1	5	6	4	5	243
Hvannasund	314	1	0	7	15	6	2	311
Klaksvík	4556	122	121	72	118	102	25	4588
Kunoy	118	6	0	10	5	4	3	130
Mikladalur	71	2	2	3	3	0	0	71
Húsum	80	0	0	2	6	2	0	78
Elduvík	122	0	3	12	6	2	1	126
Oyndarfjørður	202	2	3	3	13	3	5	189
Fuglafjørður	1406	41	32	38	52	33	7	1427
Leirvík	638	5	7	18	24	13	4	639
Gøta	770	8	12	48	17	22	6	813
Runavík	1814	59	41	68	30	49	10	1909
Nes	916	5	15	12	16	18	6	914
Skáli	580	6	4	16	15	9	3	589
Sjógv	840	9	0	21	19	17	4	864
Sund	321	0	1	23	7	8	1	343
Eiði	581	10	20	21	17	7	3	579
Gjógv	113	5	0	6	2	0	2	120
Funningur	110	0	0	0	3	1	1	107
Haldarsvík	315	4	1	15	15	4	5	317
Saksun	30	1	2	3	4	1	0	29
Hvalvík	291	7	3	19	13	3	3	301
Hósvík	174	2	3	9	5	4	1	180
Kollafjørður	561	3	6	18	12	14	4	574
Kvívík	430	8	5	10	18	8	5	428
Vestmanna	1238	54	46	22	29	27	10	1256
Kaldbak	146	28	8	6	11	3	0	164
Tórsh. uttanb.	1070	36	45	139	64	19	4	1151
Kirkjubøur	118	5	6	0	2	1	0	116
Hestur	86	2	0	0	5	1	0	84
Nólsoy	334	15	3	4	7	9	1	351
Sandavágur	699	11	15	10	28	7	4	680
Miðvágur	866	8	1	37	21	15	9	895
Sorvágur	958	27	19	28	14	16	8	988

(fortsættes)

Befolkningsudviklingen i 1974 i de enkelte kommuner (fortsat)

<u>Kommune</u>	<u>Folke-</u> <u>tal</u> <u>1/1</u>	<u>Ind-</u> <u>van-</u> <u>drede</u>	<u>Ud-</u> <u>van-</u> <u>drede</u>	<u>Til-</u> <u>flyt-</u> <u>tede</u>	<u>Fra-</u> <u>flyt-</u> <u>tede</u>	<u>Fødte</u>	<u>Døde</u>	<u>Folke-</u> <u>tal</u> <u>31/12</u>
Bøur	68	0	0	1	2	0	1	66
Mykines	55	0	1	0	0	0	0	54
Sandur	594	6	1	16	16	8	11	596
Skopun	553	6	24	24	6	20	3	570
Skálavík	246	1	2	11	16	1	1	240
Húsavík	191	1	1	5	8	3	1	190
Skúvoy	120	2	2	1	8	2	4	111
Hvalba	791	15	10	12	15	12	12	793
Tvøroyri	1942	69	43	31	39	39	27	1972
Fámjin	170	2	3	4	4	5	3	171
Hov	141	6	2	8	14	2	1	140
Þorkeiri	342	2	2	2	17	6	6	327
Vágur	1555	35	29	51	42	32	17	1585
Sumba	552	9	6	13	12	8	5	559
Tórshavn	11181	572	545	410	469	244	64	11329
<u>Ialt</u>	<u>39800</u>	<u>1224</u>	<u>1097</u>	<u>1297</u>	<u>1297</u>	<u>816</u>	<u>302</u>	<u>40441</u>

Tabel 2. 10. Befolkningsudviklingen i 1974 i de enkelte områder

Område	Folketal 1/1	Ind- van- drede	Ud- van- drede	Tilflyt- tede(netto) fra andre steder på F.	Fødte	Døde	Folke- tal 31/12
Tórshavn	12.251	608	590	16	263	68	12.480
Klaksvík	4.870	123	121	+54	108	27	4.899
Norðoyar iøvrigt	700	14	4	÷ 4	12	12	706
Skálafjørður m. v.	6.964	133	111	48	161	40	7.155
Eysturoy iøvrigt	1.449	17	27	17	21	13	1.464
Sandoy	1.704	16	30	3	34	20	1.707
Suðuroy	5.493	138	95	÷22	104	71	5.547
Øvrige områder	6.369	175	119	÷ 4	113	51	6.483
<u>Ialt</u>	<u>39.800</u>	<u>1.224</u>	<u>1.097</u>	<u>0</u>	<u>816</u>	<u>302</u>	<u>40.441</u>

Kilde: Landsfolkeregistret

I tabel 2. 10. er de bevægelser, som har fremkaldt ændringen i folketallet i løbet af 1974, fordelt på områder.

Tabel 2. 11. Sammenlignende oversigt over befolkningens erhvervsforhold i 1966 og 1970

	<u>Folketællingen</u>		<u>Pct.vis ændring 1966-70</u>	<u>Pct.vis fordeling</u>	
	<u>1966</u>	<u>1970</u>		<u>1966</u>	<u>1970</u>
<u>Hele befolkningen</u>	37.122	38.612	4,0	100,0	100,0
<u>Efter erhverv:</u>					
Fiskeri	8.950	8.242	÷ 7,9	24,1	21,4
Landbrug og gartneri	1.178	935	+20,6	3,2	2,4
Fiskeindustri	1.639	1.402	÷14,5	4,4	3,6
Øvrige industri og håndværk	9.757	10.094	3,5	26,3	26,1
Handel og omsætning	2.902	3.500	20,6	7,8	9,1
Transportvirksomhed	4.141	4.255	2,8	11,1	11,0
Administration, liberale erhv.	2.844	3.583	26,0	7,7	9,3
Andre erhverv, serviceerhverv	592	646	9,1	1,6	1,7
Uoplyst erhverv	933	1.429	53,2	2,5	3,7
Formue, rente, understøttelse	4.186	4.526	8,1	11,3	11,7
I erhverv ialt	14.027	14.751	5,2	37,8	38,2
Uden for erhverv ialt	23.095	23.861	3,3	62,2	61,8
<u>Personer i erhverv ialt</u>	14.027	14.751	5,2	100,0	100,0
<u>Efter køn:</u>					
Mænd	11.610	11.705	0,8	82,8	79,4
Kvinder	2.417	3.046	26,0	17,2	20,6
Heraf gifte kvinder	727	1.238	70,3	5,2	8,4
<u>Efter alder:</u>					
14-19 år	2.232	1.930	+13,5	15,9	13,1
20-24 år	1.992	2.015	1,2	14,2	13,7
25-44 år	3.962	5.774	45,7	28,2	39,1
45-64 år	5.243	4.393	+16,2	37,4	29,8
65 år og derover	598	639	6,9	4,3	4,3
<u>Efter arbejdsstilling:</u>					
Selvstændige m. v.	1.821	2.203	21,0	13,0	14,9
Partsfiskere m. v.	858	10	+98,8	6,1	0,1
Funktionærer, tjenestemænd	3.476	4.379	26,0	24,8	29,7
Arbejdere	7.872	8.159	3,6	56,1	55,3
<u>Efter erhvervsgruppe:</u>					
Fiskeri	3.491	3.207	÷ 8,1	24,9	21,7
Landbrug og gartneri	430	362	+15,8	3,1	2,5
Minedrift, stenbrud o. l.	118	309	÷ 7,6	0,8	0,7

(fortsættes)

Sammenlignende oversigt over erhvervsforhold i
1966 og 1970 (fortsat)

	<u>Folketællingen</u>		<u>Pct. vis ændring 1966-70</u>	<u>Pct. vis fordeling</u>	
	<u>1966</u>	<u>1970</u>		<u>1966</u>	<u>1970</u>
Fiskeindustri	718	627	+12,7	5,1	4,3
Øvrige fremstillingsvirksomh.	2.201	2.366	7,5	15,7	16,0
Bygge- og anlægsvirksomhed	1.509	1.470	+ 2,6	10,8	10,0
Offentlige værker	33	94	6,8	0,6	0,6
Handel og omsætning	1.443	1.814	25,7	10,3	12,3
Transportvirksomhed	1.621	1.633	0,7	11,5	11,1
Offentlig administration	376	431	14,6	2,7	2,9
Undervisning, bibliotek, kirke	480	635	32,3	3,4	4,3
Sundhedsvæsen, soc. institutioner	504	648	28,6	3,6	4,4
Anden liberal virksomhed	67	102	52,2	0,5	0,7
Servicevirksomhed	420	462	10,0	3,0	3,1
<u>Uoplyst erhverv</u>	561	791	41,0	4,0	5,4

Kilde: Folke- og boligtællingerne 1966 og 1970

En voksende del af befolkningen er erhvervsaktiv; i 1966 var den erhvervsaktive del af befolkningen 37,8 % og i 1970 38,2 %. Denne vækst skyldes, at en stadig større del af de gifte kvinder er kommet ud på arbejdsmarkedet.

Man ser endvidere, at de helt unge, gruppen 14-19 år, udgør en faldende del af arbejdsstyrken. Dette må ses i sammenhæng med den forlængede skoleuddannelse.

Under opsplitningen på arbejdsstilling lægger man mærke til, at partsfiskerne er så godt som forsvundet. Gruppen selvstændige samt funktionærer og tjenestemænd er steget kraftigt.

Fordelingen på erhvervsgrupper viser en tilbagegang i antallet af beskæftigede ved fiskeri og fiskeindustri samt landbrug m. v. og en kraftig fremgang i antallet af beskæftigede ved administration og liberale erhverv samt handel og omsætning.

Disse to udviklingstendenser - et faldende antal beskæftigede i primære erhverv som landbrug og fiskeri - og et stigende antal beskæftigede i tertiære erhverv som administration, liberale erhverv og diverse serviceerhverv - er velkendte i de fleste moderne samfund. Et fald i antallet af beskæftigede i primærerhvervene medfører ikke nødvendigvis, at disse erhvervs økonomiske betydning, herunder bidraget til bruttonationalproduktet, mindskes. Ofte er

disse erhverv i stand til at rationalisere og producere stadig mere pr. beskæftiget.

BOLIGFORHOLD

Tabel 2. 12. Sammenlignende oversigt over boligtællingerne 1966 og 1970

	<u>Boligtæl- lingen</u>		<u>Opregnede tal (se anm.)</u>		<u>Pct.vis ændring</u>	<u>Pct.vis fordeling</u>	
	<u>1966</u>	<u>1970</u>	<u>1966</u>	<u>1970</u>	<u>1966-70</u>	<u>1966</u>	<u>1970</u>
Antal lejligheder	8.670	9.619	.	.	10,9	.	.
Antal beboere	36.919	38.377	.	.	3,9	.	.
Antal beboere pr. lejlighed	4,26	3,99	.	.	÷ 6,3	.	.
Antal private hus- stande	9.663	10.345	.	.	7,1	.	.
Antal husstande m. egen lejlighed	8.670	9.619	.	.	10,9	.	.
Antal indlogerede husstande	993	726	.	.	÷26,9	.	.
Antal personer i ind- logerede husstande	2.747	2.137	.	.	÷22,2	.	.
<u>Antal lejligh. ialt</u>	<u>8.670</u>	<u>9.619</u>	<u>8.670</u>	<u>9.619</u>	<u>10,9</u>	<u>100,0</u>	<u>100,0</u>
<u>Efter husets art:</u>							
Enfamiliehuse	7.401	8.168	7.598	8.168	7,5	87,6	84,9
Tofamiliehuse	724	882	743	882	18,7	8,6	9,2
Trefamiliehuse	129	163	133	163	22,6	1,5	1,7
Flerfamiliehuse i øvr.	161	322	165	322	95,2	1,9	3,3
Erhvervsejendom, in- stitution	30	84	31	84	171,0	0,4	0,9
Uoplyst	225	-
<u>Efter bygningsmateriale:</u>							
Sten eller beton	4.239	4.881	4.474	4.908	9,7	51,6	51,0
Træ beklædt med jern	2.528	2.796	2.668	2.812	5,4	30,8	29,3
Træ uden beklædn.	1.410	1.763	1.488	1.773	19,2	17,2	18,4
Andet materiale	38	125	40	126	215,0	0,4	1,3
Uoplyst	455	54
<u>Efter opførelsespe- riode:</u>							
1940 eller tidligere	4.066	4.015	4.394	4.137	÷ 5,8	50,7	43,0
1941-60	2.979	3.042	3.220	3.134	÷ 2,7	37,1	32,6
1961-65	977	1.113	1.056	1.147	8,6	12,2	11,9
1966-70	.	1.166	.	1.201	.	.	12,5
Uoplyst	648	283

(fortsættes)

Sammenlignende oversigt over boligtællingerne
1966 og 1970 (fortsat)

	<u>Boligtæl-</u> <u>lingen</u>		<u>Opregnede</u> <u>tal(se anm.)</u>		<u>Pct.vis</u> <u>ændring</u>	<u>Pct.vis</u> <u>fordeling</u>	
	<u>1966</u>	<u>1970</u>	<u>1966</u>	<u>1970</u>	<u>1966-70</u>	<u>1966</u>	<u>1970</u>
<u>Efter lejeforhold:</u>							
Lejligh. beboet af ejer	7.348	8.051	7.478	8.051	7,7	86,3	83,7
Tjenestebol., fribol.	216	341	220	341	55,0	2,5	3,5
Udlejet lejlighed	855	1.020	870	1.020	17,2	10,0	10,6
Udl.klubvær. o. l.	100	207	102	207	102,9	1,2	2,2
Uoplyst	151	-
<u>Efter antal værelser:</u>							
1 værelse	122	232	142	241	69,7	1,6	2,5
2 værelser	206	253	239	263	10,0	2,8	2,7
3 værelser	394	449	458	466	1,7	5,3	4,9
4 værelser	886	994	1.029	1.033	0,4	11,9	10,7
5 værelser	1.284	1.522	1.492	1.581	6,0	17,2	16,4
6 værelser	1.289	1.767	1.497	1.835	22,6	17,3	19,1
7 værelser	1.061	1.368	1.233	1.421	15,2	14,2	14,8
8 værelser	838	1.092	973	1.134	16,5	11,2	11,8
9 værelser	525	675	610	701	14,9	7,0	7,3
10 eller flere vær.	858	909	997	944	÷ 5,3	11,5	9,8
Uoplyst	1.207	358
<u>Efter antal beboere</u> <u>pr. værelse:</u>							
Under 1,0	5.293	6.935	6.149	7.203	17,1	70,9	74,9
1,0-1,9	2.005	2.216	2.330	2.302	÷ 1,2	26,9	23,9
2,0-2,9	147	100	171	104	+39,2	2,0	1,1
3,0-3,9	12	9	14	9	+35,7	0,2	0,1
4,0-4,9	3	1	3	1	+66,7	0,0	0,0
5,0 eller flere	3	-	3	-	.	0,0	-
Uoplyst antal vær.	1.207	358
<u>Efter kogeinstal-</u> <u>lation:</u>							
Elektricitet	5.082	7.033	5.422	7.075	30,5	62,5	73,6
Flaskegas	965	1.256	1.030	1.264	22,7	11,9	13,1
Brændselskomfur	1.874	1.272	2.000	1.280	+36,0	23,1	13,3
Andet	204	-	218	-	.	2,5	-
Uoplyst	545	58

(fortsættes)

Sammenlignende oversigt over bolig-tællingerne 1966 og 1970 (fortsat)

	<u>Boligtællingen</u>		<u>Opregnede tal</u>		<u>Pct. vis ændring</u> 1966-70	<u>Pct. vis fordeling</u>	
	<u>1966</u>	<u>1970</u>	<u>1966</u>	<u>1970</u>		<u>1966</u>	<u>1970</u>
<u>Efter varme-installation:</u>							
Centralvarme	4.031	7.277	4.449	7.492	68,4	51,3	77,9
Kakkelovn, kamin	3.210	1.383	3.542	1.424	+59,8	40,9	14,8
Flyttelige ovne	615	683	679	703	3,5	7,8	7,3
Uoplyst	814	276
<u>Efter bade-forhold:</u>							
Eget bad m. kar	3.832	5.941	4.830	6.503	34,6	55,7	67,6
Eget bad med bruse alene	214	497	270	544	101,5	3,1	5,7
Ådgang til fælles bad	134	405	169	443	162,1	2,0	4,6
Ingen adg. til bad	2.698	1.945	3.401	2.129	+37,4	39,2	22,1
Uoplyst	1.792	831
<u>Efter opvarmnings-middel:</u>							
Fjernvarme	29	7	32	7	+78,1	0,4	0,1
Olie, petroleum	5.210	8.571	5.817	8.695	49,5	67,1	90,4
Fast brændsel	1.995	755	2.228	766	+65,6	25,7	8,0
Gas	26	15	29	15	+48,3	0,3	0,1
Elektricitet	505	134	564	136	+75,9	6,5	1,4
Uoplyst	905	137

Kilde: Folke- og bolig-tællingerne 1966 og 1970

Anm. Ved bolig-tællingen 1966, som var den første almindelige bolig-tælling på Færøerne, forekom der et relativt stort antal uoplyste boligforhold sammenlignet med bolig-tællingen 1970. For at skabe mulighed for sammenligning mellem de 2 tællinger er bolig-tællingsoplysningerne opregnet ved fordeling af de uoplyste boligforhold ud fra en forudsætning om, at de uoplyste tilfælde fordeler sig på samme måde som de oplyste tilfælde.

De efterfølgende beregninger af procentvise ændringer og procentvise fordelinger er foretaget på grundlag af de opregnede tal.

Af tabel 2. 12. fremgår det, at den overvejende del af befolkningen bor i enfamiliehuse, ejerboliger og i store boliger (4-8 vær.) En sammenligning mellem 1966 og 1970 viser en fremgang i mange henseender: Der er blevet flere boliger, antallet af indlogerede husstande (d. v. s. husstande uden egen bolig) er faldet, der er blevet færre beboere pr. lejlighed og pr. værelse, og boligerne er blevet mere velforsynede med diverse installationer. Endvidere viser tallene - måske særlig aktuelt nu - at mange huse mellem 1966 og 1970 har erstattet fast brændsel med olie eller petroleum som opvarmningsmiddel.

Tabel 2. 13. Udlejede almindelige beboelseslejligheder fordelt efter huslejens størrelse november 1970

Lejligheder med centralvarme	0- 249 kr.	250- 499 kr.	500- 799 kr.	800 kr. og der- over	Uoplyst husleje	Antal udlejede lejlighe- der ialt	Gns1. måned- lig leje
Tórshavn	25	205	123	57	144	554	482
Klaksvík	17	44	7	0	11	79	313
Norðoyar iøvrigt	0	0	0	0	0	0	0
Skálafjørður m. v.	9	21	13	0	15	58	357
Eysturoy iøvr.	1	3	0	0	1	5	250
Sandoy	0	2	0	0	1	3	275
Suðuroy	7	7	3	0	4	21	307
Øvrige områder	5	13	2	0	4	24	334
<u>Færøerne ialt</u>	<u>64</u>	<u>295</u>	<u>148</u>	<u>57</u>	<u>180</u>	<u>744</u>	<u>439</u>

Kilde: Folke- og boligtællingen 1970

Tabel 2. 14. Udlejede almindelige beboelseslejligheder fordelt efter huslejens størrelse november 1970

<u>Lejligheder uden centralvarme</u>	<u>0-249 kr.</u>	<u>250-499 kr.</u>	<u>500-799 kr.</u>	<u>800 kr. og derover</u>	<u>Uoplyst husleje</u>	<u>Antal udlejede lejligheder ialt</u>	<u>Gns. månedlig leje</u>
Tórshavn	49	36	8	1	34	128	241
Klaksvík	10	8	0	0	2	20	217
Norðoyar iøvrigt	0	0	0	0	0	0	0
Skálafjørður m. v.	13	2	0	0	9	24	161
Eysturoy iøvrigt	4	2	0	0	5	11	179
Sandoy	6	1	0	0	2	9	134
Suðuroy	14	5	0	0	13	32	186
Øvrige områder	21	1	0	0	13	35	158
<u>Færøerne ialt</u>	<u>117</u>	<u>55</u>	<u>8</u>	<u>1</u>	<u>78</u>	<u>259</u>	<u>210</u>

Kilde: Folke- og boligtællingen 1970

Tabel 2. 13 og 2. 14 viser, at begrebet udlejningslejlighed i overvejende grad er knyttet til Tórshavn, idet 68 % af samtlige udlejningslejligheder fandtes i Tórshavn området, og huslejen er højest her. Som venteligt er den gennemsnitlige husleje for lejligheder udstyret med centralvarme højere end for lejligheder uden denne installation.

At lejligheden har centralvarme er ofte udtryk for, at den også på andre områder har en højere standard, f. eks. bad, end boligen uden centralvarme.

Kap. 3

ERHVERV

FISKERI

Det alt dominerende hovederhverv på Færøerne er fiskeri og produktion af fiskevarer. Ved folketællingen i 1970 var godt 1/4 af de erhvervsaktive mænd beskæftiget ved fiskeriet. I den tid, der har været udarbejdet nationalregnskaber, har ca. 1/3 af bruttofaktorindkomsten hidrørt fra fiskeriet, og omkring 95 % af eksporten har siden krigen bestået af fisk og fiskevarer.

Internationale reguleringer

Fiskerierhvervets fremtid er imidlertid usikker. Overfiskningen og forureningen af havene har nødvendiggjort internationale reguleringer af fiskeriet, der i høj grad rammer færsk fiskeri. På FN's 3. havretskonference i Caracas i perioden 20. juni - 29. august 1974 var en løsning af fiskerispørgsmålet et af konferencens vanskeligste og mest komplicerede problemer. Der opnåedes ikke enighed om en løsning, men et flertal af landene gik ind for, at en løsning måtte findes inden for rammerne af begrebet om "økonomiske zoner". På grundlag af de i Caracas opnåede resultater vil havretskonferencens næste mødesamling finde sted i Geneve i foråret 1975.

Det er et udbredt ønske, at mødesamlingen i Geneve må blive den sidste og afgørende forhandling, idet der i flere lande er planer om ved ensidige skridt at søge at sikre sig en større andel af havets rigdomskilder, her specielt fiskeforekomsterne. Flere af de stedfundne eller planlagte udvidelser af fiskerigrænserne har betydet eller vil komme til at betyde tab af fiskerirettigheder på tidligere traditionelle fangstpladser for færske fiskere.

Siden krigen har fiskeriet i farvandene omkring Island været af stor betydning. De islandske fiskerigrænseudvidelser, først fra 6 til 12 sømil i 1959 og siden fra 12 til 50 sømil i 1973, har nødvendiggjort en omlægning af det færske fiskeri. De aftaler, der sikrede de færske linefiskere adgang til at fiske i visse områder mellem 6 og 12 sømil og et begrænset antal trawlere til at fiske mellem 12 og 50 sømil, ydede ikke fuld compensation for det tidligere fiskeri, især ikke, da fabrikstrawlerne ikke var omfattet af den sidste aftale. Uanset de pålagte begrænsninger

har fiskeriet ved Island haft stadig stigende økonomisk betydning for færøske fiskere, jfr. tabel 3.2. De færøsk-islandske fiskeri-aftaler udløb med udgangen af 1974 og drøftelser om en fornyelse af aftalerne vil finde sted i Reykjavik i slutningen af februar 1975.

I september 1974 traf den norske regering beslutning om at gennemføre en udvidelse af den norske fiskerigrænse ud for Nordnorge til 50 sømil i løbet af 1975, samt om snarlig oprettelse af trawlfrie zoner i samme område. Etableringen af de trawlfrie zoner blev oprindeligt fastsat til den 1. januar 1975, men efter forhandlinger mellem Norge og EF er ikrafttrædelsesdatoen udskudt. Det færøske fiskeri i det berørte område var tidligere, jfr. tabel 3.2. af meget stor betydning og har i de seneste år igen fået stigende betydning, hvorfor de ovennævnte indskrænkninger også vil berøre færøsk fiskeri. Færøernes kvote til fangst af torsk i 1975 i det berørte område, aftalt på NEAFC-mødet i Bergen i januar 1975, jfr. nedenfor, giver dog gode muligheder for udvidelse af fiskeriet i området uden for de trawlfrie zoner.

Ifølge den mellem Danmark og Canada indgåede aftale, jfr. bekendtgørelse nr. 38 af 26. april 1972 om fiskerirettigheder på canadisk fiskeriterritorium, kan færøske fiskerifartøjer også efter 1. januar 1975 fiske efter torsk med trawl indtil 15. maj 1976 og med langline indtil 31. december 1976 på de hidtil gældende betingelser, men således at fiskeriet finder sted på grundlag af licenser udstedt af de canadiske myndigheder.

I det nordvestlige Atlanterhav er det særlig det færøske torskefiskeri, der rammes af begrænsningerne. De på ICNAF-møderne aftalte reguleringsforanstaltninger er for 1974 indeholdt i fiskeriministeriets bekendtgørelse af 12. marts 1974 om reguleringen af fiskeriet i det nordvestlige Atlanterhav som ændret ved bekendtgørelse af 6. september 1974. I henhold hertil kræves særlig tilladelse til fiskeri i bestemte områder, der er fastsat fangstkvoter for hvert land, og der stilles særlige krav til fangstredskabernes maskestørrelse.

Vedrørende torskefiskeriet ved Grønland var den samlede fangstmængde for 1974 fastsat til 107.000 tons, men på ICNAF-mødet i Halifax i juni 1974 blev fangstmængden for 1975 fastsat til 60.000 tons. Heraf blev Danmarks andel til deling mellem Grønland og Færøerne fastsat til 19.600 tons. Det færøske laksefiskeri i

inden for 5 nærmere afgrænsede områder inden for 12-sømilegrænsen.

Fiskeriinspektionen

Fiskeriinspektionen ved Færøerne sorterer under Færøernes Kommando. I fiskeriinspektionen i 1974 har der været deltagelse af inspektionsskibe af Hvidbjørnen-klassen (352 dage), Teisten-klassen (365 dage) samt Alouette III helikoptere (365 dage) og C-47 transportfly (11 dage).

Det samlede område inden for fiskerigrænsen, der jævnligt overvåges af inspektionsskibe og fly, omfatter ca. 3.150 sm^2 (10.710 km^2). Inspektionsskibene har i 1974 udsejlet en distance på ialt 30.325 sm , der svarer til et område på 303.200 sm^2 ($1.030.880 \text{ km}^2$). Helikopterne har fløjet i 202 timer og overvåget et område på 104.822 sm^2 (356.394 km^2). C-47 flyene har fløjet i 34 timer og overvåget et område på 8.160 sm^2 (27.744 km^2).

Fiskeriinspektionen har herudover udført 46 syge- og samfundsnyttige transporter, deltaget i 7 eftersøgninger og i 6 rednings-, bjærgnings- og bugseringsaktioner.

Den af Færøernes landsstyre ejede ståltrawler "Dagstjørnan" har i 1974 deltaget i fiskeriinspektionen som hjælpeskib. Endvidere har Færøernes landsstyre i 1974 tegnet kontrakt med et norsk skibsværft om bygning af et egentligt færøsk fiskeriinspektionsfartøj.

Fiskeriinspektionsskibene har under inspektionstjenesten ført statistik over antallet af udenlandske fiskerifartøjer, der i 1974 har fisket i nærheden af Færøerne. Det gennemsnitlige antal observerede fartøjer pr. måned i 1974 udgør ca. 20.

Nationaliteten af de fremmede fiskerifartøjer har overvejende været britiske, men polske, franske, norske og tyske fiskerifartøjer er også observeret.

Krænkelser af fiskerigrænsen i 1974

Der har ikke siden 1970 verseret sager om krænkelser af fiskerigrænsen, men i 1974 har anklagemyndigheden for retten indbragt 4 tilfælde af ulovligt trawlfiskeri på det færøske fiskeriterritorium.

Ved retten i Tórshavn blev skipperen på en trawler fra Aberdeen den 20. juli 1974 idømt en bøde på 60.000,- kr., og skibets fangst og fiskeredskaber blev konfiskeret, for den 19. juli 1974 at have drevet trawlfiskeri mellem 1 og 4 sømil inden for fiskerigrænsen.

dette område blev stærkt reduceret ved bekendtgørelse nr. 250 af 14. juni 1972 for Færøerne om regulering af laksefiskeriet i det nordvestlige Atlanterhav.

Sildefiskeriet i Nordsøen må i henhold til fiskeriministeriets bekendtgørelse af 28. januar 1974 for Færøerne om regulering af fiskeriet i det nordøstlige Atlanterhav som ændret ved bekendtgørelse af 5. november 1974 i perioden 1. juli 1974 til 30. juni 1975 kun finde sted efter autorisation af Færøernes landsstyre og kun inden for en fangstmængde af højst 43.000 tons. Til sammenligning kan anføres, at den årlige færøske gennemsnitsfangst i 1970, 1971 og 1972 var på 59.555 tons og fangsten i 1973 på 67.250 tons. Ud over fredningen af Nordsøsilden fremgår det af bekendtgørelsen, at der ikke i konventionsområdet må fanges laks uden for fiskerigrænserne, at der i visse områder kun må fanges makrel over en vis størrelse, samt at der stilles specielle krav til fangstredskabernes maskestørrelse ved fiskeri ved Færøerne.

På NEAFC-mødet i Bergen i januar 1975 blev det besluttet at fastsætte den samlede fangst af torsk i 1975 ud for Nordnorge til 810.000 tons, hvoraf Færøerne tildeltes en kvote på 11.000 tons. Til sammenligning kan nævnes, at den samlede fangst i de første 11 måneder af 1974 er opgjort til 958.000 tons, hvoraf Færøernes andel udgjorde godt 5.000 tons.

I 1973 er der med Storbritannien, Frankrig, Norge, Vesttyskland, Polen og Belgien indgået aftale om et "arrangement vedrørende fiskeriet i farvandene omkring Færøerne". Herved begrænses den samlede fangst af torsk og kuller i området uden for fiskerigrænsen til 52.000 tons årligt, og denne fangstmængde fordeles med 32.000 tons til Færøerne, 18.000 tons til Storbritannien og de resterende 2.000 tons til de øvrige lande. Derudover indeholder arrangementet bestemmelser om, at alle andre lande end Færøerne og Storbritannien kun må øge deres fangster af øvrige fiskearter med en vis procent-sats pr. år. Endelig er der i arrangementet bestemmelser om, at 4 nærmere afgrænsede områder af det åbne hav i umiddelbar tilslutning til den færøske fiskerizone skal være lukket for alt trawlfiskeri fra 3-6 måneder af året og for et 5. områdes vedkommende 1 måned af året. Arrangementet trådte i kraft den 1. februar 1974, og der har i 1974 kun været få krænkelser af den indgåede aftale.

I henhold til lagtingsbekendtgørelse nr. 30 af 1. maj 1973 om fiskeri med trawl på fiskeriterritoriet har der også i 1974 været meddelt dispensation fra det generelle trawlforbud til både på 55 BRT og derunder, således at disse en del af året kan fiske

skerigrænsen, men ikke opbragt. Der er af retten den 11. januar 1975 truffet bestemmelse om den ene skippers anholdelse og skibets beslaglæggelse ved antræffelse på dansk territorium. I den anden er sagen fremsendt til retten med anmodning om, at føreren anholdes og skibet beslaglægges, men sagen har endnu ikke været for.

Det bemærkes, at landsstyrets inspektionsskib "Dagstjørnan" har rapporteret den sidstnævnte trawler, mens den danske fiskeriinspektion har rapporteret de øvrige trawlere.

Ved rettens dom af 8. december 1974 blev skipperen på en trawler, ligeledes fra Aberdeen, idømt en bøde på 50.000,- kr., ligesom skibets fangst og fiskeredskaber blev konfiskeret, før den 7. december 1974 at have trawlet ca. 0,5 sømil inden for fiskerigrænsen.

Endelig foreligger 2 uafsluttede sager om skotske trawlere, der er observeret i færd med ulovligt trawlfiskeri indenfor fi-

Fangst og tilvirkning af fisk og fiskeprodukter

Den statistiske afdeling i Færøernes landsstyre (hagdeildin) har i 1973 og 1974 foretaget en omlægning og udbygning af fiskeristatistikken med henblik på bl. a. de løbende indberetninger til de internationale organisationer, herunder ICES (International Council for the Exploration of the Sea) NEAFC og ICNAF. Grundlaget for fiskeristatistikken er indberetninger fra skibene om fangstmængder og -felter samt fangsternes sammensætning. Det indkomne materiale bliver herefter som et led i nyordningen EDB-behandlet.

Tabel 3. 1. Samlede fiskefangster fordelt på fiskearter i 1965, 1970 og 1972-74

	(hel urensset fisk)				
<u>1.000 tons</u>	<u>1965</u>	<u>1970</u>	<u>1972</u>	<u>1973</u>	<u>1974¹⁾</u>
Torsk	95,1	71,2	55,0	53,6	
Kuller	7,8	13,0	9,1	9,4	
Hellefisk	-	4,2	2,9	1,5	
Storsej	1,4	6,2	6,8	5,0	
Sild	34,6	75,0	60,7	77,8	
Makrel	-	2,1	7,6	11,8	
Industrifisk	-	32,0	56,8	59,0	
Anden fisk	6,0	4,1	8,9	28,3	
Ialt	144,9	207,8	207,8	246,4	255,0

1) Foreløbige tal

Kilde: Færøernes landsstyre

Medens den årlige samlede fiskefangst i årene 1970-72 lå konstant på godt 207.000 tons, steg den i 1973 til godt 246.000 tons, en stigning på ca. 15 %, og denne stigning er fortsat i 1974, hvor fangsterne foreløbig er opgjort til 255.000 tons. Der er i den betragtede periode sket væsentlige forskydninger inden for de enkelte grupper. Fangsten af torsk har været faldende, fangsten af sild har været svingende og ligger på et højt niveau i 1973, fangsten af makrel, industrifisk og anden fisk har været konstant stigende.

Siden 1965 er fangsten af sild, makrel og industrifisk mere end 4-doblet, medens den øvrige fangst er uforandret. Fangsten af torsk er fra 1973 faldet med ca. 24 %, medens fangsten af sild, makrel og industrifisk i samme periode er steget med ca. 36 %.

Det fremgår endvidere af fangsttallene, at fangsten af anden fisk er steget betydeligt i den betragtede periode. Der er fra 1972 til 1973 sket mere end en 3-dobling af fangsten af anden fisk. Det er specielt fangsten af brosme, lange, hvilling, tunge, kongefisk og rejer, der er steget.

Ved bedømmelse af fangstresultaterne må det tages i betragtning, at der gennem hele perioden er sket en omfattende fornyelse og om-lægning af fiskerflåden, specielt anskaffelse af kraftblokskibe til sildefiskeri, fabriksrawlere og i de seneste år industrifisk-trawlere, jfr. afsnittet om fiskerflåden.

Tabel 3. 2. Samlede fiskefangster fordelt på fangstfelter

	<u>i 1965, 1970 og 1972-74</u>					
	(hel urensset fisk)					
<u>1.000 tons</u>	<u>1965</u>	<u>1970</u>	<u>1972</u>	<u>1973</u>	<u>1974¹⁾</u>	
v. Færøerne	20,2	33,6	31,5	31,2	}	
v. Island	8,5	12,2	16,2	21,6		
v. Grønland	66,1	8,2	12,3	6,5		80
v. New Foundland	15,5	17,9	20,7	19,9		
Barentshavet	-	28,1	1,6	-		
Nordhavet	31,5	-	-	3,6		
Nordsøen	3,1	107,8	125,5	161,2		175
<u>Ialt</u>	<u>144,9</u>	<u>207,8</u>	<u>207,8</u>	<u>246,4²⁾</u>	<u>255</u>	

1) Foreløbige tal 2) Ikke stedfæstet 2,4

Kilde: Færøernes landsstyre

Gennem perioden har fangstfelternes betydning for det færøske fiskeri ændret sig væsentligt. Således tages omkring to trediedele af fangsterne (i 1973 omkring 67 % og i 1974 omkring 65 %) nu i

Nordsøen, medens der i 1965 næsten intet færøsk fiskeri foregik her. Fiskeriet i Barentshavet, som i 1969 og 1970 var et betydeligt fiskefelt, er som følge af dårligere fangstmuligheder helt ophørt. Fiskeriet ved Færøerne har siden midten af 1960^{erne} haft en øget betydning, ikke så meget på grund af fangstmængdernes størrelse, men fordi fangsterne landes i fersk tilstand til den voksende færøske fiskeindustri. Fiskefangsterne ved Grønland (herunder Nordhavet), der i midten af 1960^{erne} udgjorde over 90.000 tons, udgør nu kun ca. 1/9 heraf. Fiskeriet ved Island er til trods for de pålagte begrænsninger i forbindelse med de islandske udvidelser af fiskerigrænsen af stigende økonomisk betydning.

Tabel 3. 3. Samlede fiskefangster i 1973 fordelt på fiskearter og fangstfelter

<u>1.000 tons</u> <u>Arter/Felter</u>	<u>Færøerne</u>	<u>Island</u>	<u>Grønland</u>	<u>New Foundland</u>	<u>Nordsøen</u>	<u>Øvrige felter</u>	<u>Talt</u>
Torsk	13,3	14,2	4,6	17,2	1,1	3,2	53,6
Kuller	6,0	0,8	-	-	1,2	1,4	9,4
Storsej	3,0	1,4	-	-	0,6	-	5,0
Sild	-	-	-	-	76,3	0,1	76,4
Makrel	-	-	-	-	11,8	-	11,8
Industrifisk	-	-	-	-	53,6	-	53,6
Anden fisk	8,9	5,2	1,9	2,7	16,6	1,3	36,6
<u>Ialt</u>	<u>31,2</u>	<u>21,6</u>	<u>6,5</u>	<u>19,9</u>	<u>161,2</u>	<u>6,0</u>	<u>246,4</u>

Kilde: Færøernes landsstyre

Torsken er den eneste fisk, der fanges på alle fangstfelter. Kuller og storsej fanges overvejende ved Færøerne, medens sild, makrel og industrifisk udelukkende fanges i Nordsøen.

Saltfisk er fremdeles Færøernes hovedprodukt. I 1974 udgjorde den knap 36 % af værdien af Færøernes samlede eksport. I 1974 har produktionen heraf andraget godt 22.100 tons eller knap 5.000 tons mere end i 1973.

Tabel 3. 4. Produktion af saltfisk fordelt på fangstfelter i 1965, 1970 og 1972-74

<u>Tons</u>	<u>1965</u>	<u>1970</u>	<u>1972</u>	<u>1973</u>	<u>1974¹⁾</u>
v. Grønland/New Foundland	30.228	10.409	9.831	8.768	9.051
v. Island	2.294	1.963	5.290	5.176	7.138
v. Norge	-	5.368	60	-	391
v. Færøerne/Rockall	1.377	4.378	3.898	3.274	5.457
i Nordsøen	-	-	-	-	89
<u>Ialt</u>	<u>33.899</u>	<u>22.118</u>	<u>19.079</u>	<u>17.218</u>	<u>22.126</u>

1) Foreløbige tal Kilde: L/F Føroya Fiskasøla

Produktionen ved Grønland og New Foundland udgjorde i 1974 knap 41 % af den samlede saltfiskeproduktion mod 51 % i 1973 og 89 % i 1965. Produktionen ved Island og Færøerne har stadig voksende betydning, og saltfiskeproduktionen ved Norge, som havde et vældigt opsving i 1969 og 1970, er nu begyndt igen.

Tidligere landedes omkring halvdelen af saltfisken direkte i udlandet, men hovedparten landes nu på Færøerne, hvorfra den eksporteres i pakket tilstand. Tidligere blev en del af saltfisken industrielt tørret til klipfisk, men produktionen af klipfisk er helt ophørt, da den ikke længere er rentabel.

Hjemmefiskeriet, der omfatter de fangster af fersk fisk i færøske og islandske farvande, der landes til filétfabrikkerne på Færøerne, har siden 1965 udviklet sig stærkt. De færøske skibes landinger var således i 1974 knap 5 gange så store som i 1965. I 1974 var de færøske fangster godt 4.000 tons eller omkring 9 % større end i 1973.

Tabel 3. 5. Ferskfiskelandinger på Færøerne i 1965, 1970 og 1972-74

(slagtet fisk med hoved)

<u>Tons</u>	<u>1965</u>	<u>1970</u>	<u>1972</u>	<u>1973</u>	<u>1974¹⁾</u>
Torsk	4.730	15.174	15.625	19.761	
Kuller	3.790	11.578	8.859	6.902	
Sej	734	3.105	6.391	4.924	
Hellefisk	-	2.780	248	304	
Andet	1.280	2.530	7.125	13.847	
<u>Landinger ialt</u>	<u>10.534</u>	<u>35.167</u>	<u>38.248</u>	<u>45.738</u>	<u>50.010</u>

1) Foreløbigt tal

Kilde: Færøernes landsstyre

Årsagen til fremgangen i hjemmefiskeriet siden midten af 1960^{erne} er formentlig i første række, at fiskerigrænsens udflytning i 1964 og det derefter indtil 1973 gældende trawlforbud, har medført stigende fiskeforekomster. Hertil kommer anskaffelse af flere mindre fiskerbåde til brug i hjemmefiskeriet, ligesom de større stållineskibe nu i videre omfang lander til filétfabrikkerne fremfor at lande fersk fisk i England eller fiske ved Grønland til saltfisk.

Hjemmefiskeriet leverer fersk fisk til filétfabrikkerne, der forarbejder fisken og eksporterer den som frosne filéter. Affaldsprodukterne fra filétfabrikkerne går enten til fiskemelsfabrikkerne

eller eksporteres i frossen tilstand til minkfoder. Tidligere blev en væsentlig del solgt fersk til udlandet som isfisk.

Tabel 3. 6. De samlede ferskfiskelandinger i 1965, 1970 og 1972-74 fordelt efter anvendelse

(slagtet fisk med hoved)

Tons	1965	1970	1972	1973	1974 ¹⁾
Til saltning	3.102	12.822	18.386	20.126	
Til isfisk	84	371	490	936	
Til industri	7.202	21.432	18.892	24.110	
Til konsum	146	542	480	566	
<u>Ialt</u>	<u>10.534</u>	<u>35.167</u>	<u>38.248</u>	<u>45.738</u>	<u>50.010</u>

1) Foreløbigt tal

Kilde: Færøernes landsstyre

Næsten al kuller og sej anvendes til filétskæring. Torsken anvendes til filétskæring og til saltning, eventuelt først efter filétskæring. Hvor stor en del af torsken, der anvendes til saltfisk eller frosne filéter, afhænger af udviklingen i eksportpriserne på disse to produkter.

Sildefiskeriet er undergået en stærk udvikling på Færøerne. Tidligere foregik sildefiskeriet alene som garnfiskeri fra en række ældre træskibe, og hele fangsten, bortset fra den andel, der anvendtes til agn, blev saltet i tønder ombord. Denne form for sildefangst er siden 1970 helt ophørt.

I stedet for har der siden 1964 været et omfattende fiskeri af sild fra de såkaldte kraftblokskibe. Ved hjælp af asdicinstrumenter lokaliseres større sildestimer, der derefter indfanges ved brug af ringnot og kraftblok. Desuden er der i slutningen af 1968 påbegyndt trawling efter industrifisk med stål- og trætrawlere. En betydelig del af kraftblokskibenes fangster landes i Danmark, hvor de navnlig anvendes til konsum, medens resten, tilligemed trawlernes fangster i stadig stigende grad, landes på Færøerne hovedsagelig til industribrug. I omstående tabel er der givet en oversigt over udviklingen i de samlede fangster af sild, makrel og industrifisk fordelt efter, hvor fangsterne er landet.

Tabel 3. 7. Færøske skibes landinger af sild, makrel og industrifisk fordelt efter landingspladser i 1965, 1970 og 1972-74

	<u>1965</u>	<u>1970</u>	<u>1972</u>	<u>1973</u>	<u>1974</u> ²⁾
På Færøerne	29.551	65.619	72.790	82.957	118.354
I udlandet ¹⁾	<u>5.068</u>	<u>43.540</u>	<u>52.192</u>	<u>58.880</u>	<u>52.885</u>
<u>Ialt</u>	<u>34.619</u>	<u>109.159</u>	<u>124.982</u>	<u>141.837</u>	<u>171.239</u>

1) Næsten udelukkende Danmark 2) Foreløbige tal

Kilde: Færøernes landsstyre

Den stadige stigning i de seneste års samlede fangster af sild, makrel og industrifisk, skyldes især kraftige stigninger i fiskeriet efter industrifisk.

Frengangen i sildefiskeriet i 1974 er sket til trods for, at der i 1974, ligesom i 1971-73, har været internationale aftaler (NEAFC) om tidsmæssige og kvantitative begrænsninger af sildefiskeriet i Nordsøen.

Tabel 3. 8. Sild, makrel og industrifisk fordelt efter anvendelse i 1970-74

<u>Tons</u>	<u>1970</u>	<u>1971</u>	<u>1972</u>	<u>1973</u>	<u>1974</u> ¹⁾
Til konsum	31.573	35.266	43.791	36.099	
Til frysning	1.325	1.782	20	-	
Til saltning	905	2.155	11.197	7.693	
Til industribrug	<u>75.356</u>	<u>78.138</u>	<u>69.974</u>	<u>98.045</u>	
<u>Ialt</u>	<u>109.159</u>	<u>117.341</u>	<u>124.982</u>	<u>141.837</u>	<u>171.239</u>

1) Foreløbigt tal Kilde: Færøernes landsstyre

Den del af fangsterne, der landes iset i kasser eller fra køletanke ombord, landes for størstepartens vedkommende i Danmark, hvor den anvendes til konsum, medens en mindre del landes på Færøerne til saltning eller til forædling (filétering, frysning eller kryddring), men størstedelen af fangsterne landes til sildemel- og sildeoliefabrikker. I melproduktionen anvendes endvidere store mængder fiskeaffald.

Tabel 3. 9. Tilvirkning af fisk og fiskevarer på Færøerne 1970-74¹⁾

<u>Tons</u>	<u>1970</u>	<u>1971</u>	<u>1972</u>	<u>1973</u>	<u>1974</u> ²⁾
Frosne fiskefiléer	11.970	14.658	10.663	9.230	9.010
Salt- og kryddersild	2.904	4.956	8.735	7.491	7.147
Fiskemel	1.106	1.493	3.621	2.175	} 24.429
Sildemel	13.731	14.379	9.782	20.995	
<u>Sildeolie</u>	<u>5.821</u>	<u>5.032</u>	<u>2.480</u>	<u>5.336</u>	<u>6.394</u>

1) Vedrørende saltfisk henvises til tabel 3. 5. 2) Foreløbige tal
Kilde: Færøernes landsstyre

Der har i 1974 været en mindre nedgang i produktionen af frosne fiskefiléter og salt- og kryddersild, medens der specielt i 1973, men også i 1974, har været en stigning i produktionen af sildemel og sildeolie. Forklaringen herpå er de kraftige prisstigninger på de 2 sidstnævnte produkter.

Tabel 3. 10. Lagre af fiskeprodukter ultimo 1973 og 1974

	1973		1974 ¹⁾	
	Tons	1.000 kr.	Tons	1.000 kr.
Saltfisk	3.800	18.900	4.730	35.475
Frosne fiskefiléter	1.119	12.192	1.320	9.240
Saltsild	747	2.742	1.350	4.469
Fiskemel	3.821	12.510	5.578	9.204
Sildeolie	1.412	2.824	2.100	6.300
<u>Ialt</u>	<u>10.899</u>	<u>49.168</u>	<u>15.078</u>	<u>64.688</u>

1) Foreløbige tal

Kilde: Færøernes landsstyre

Der har i 1974 været en stigning i lagrenes størrelse på 4.179 tons, eller 38,3 %, medens der kun har været en stigning på ca. 15,5 mill. kr., eller 31,6 % i værdien heraf på grund af de svigtende priser på frosne fiskefiléter og fiskemel.

Fiskeriet i færøske farvande

I 1973 er der for første gang udarbejdet en oversigt over de samlede fangster i færøske farvande fordelt på lande og fiskearter.

Tabel 3. 11. De samlede fangster ved Færøerne i 1973 fordelt på lande og fiskearter.

1.000 tons					
Lande	Torsk	Kuller	Sej	Andet	Ialt
Færøerne	13,3	6,0	3,0	8,2	30,5
Vesttyskland	0,3	-	9,3	13,9	23,5
Frankrig	1,8	3,5	22,2	2,3	29,8
England	5,1	2,4	7,6	1,6	16,7
Skotland	6,8	4,8	10,1	3,6	25,3
Polen	0,4	1,2	4,1	0,5	6,2
USSR	-	-	-	2,0	2,0
Norge	0,1	-	0,4	24,1	24,6
Island	-	-	-	0,3	0,3
<u>Ialt</u>	<u>27,8</u>	<u>17,9</u>	<u>56,7</u>	<u>56,5</u>	<u>158,9</u>

Kilde: Færøernes landsstyre

Fiskeriets rentabilitet

Det færøske økonomiske råd, Búskaparráðið, udarbejder årligt oversigter over fiskerskibenes driftsresultater, foretager samlede opgørelser af indtægter og udgifter og beregner gennemsnit for saltfisk- og fabrikstrawlere, industrifisktrawlere, stållineskibe, kraftblokskibe og fryseskibe.

Hovedresultaterne for 1973 fremgår af nedenstående tabel 3. 12. der indeholder regnskabsresultater for 7 saltfisk- og fabrikstrawlere, 25 industrifisktrawlere, 25 lineskibe, 19 kraftblokskibe og 6 fryseskibe, ialt 82 skibe. Kun skibe, der har været i helårsdrift, er medregnet. 8 af lineskibene driver hjemmefiskeri. Ellers driver skibene udelukkende fjernfiskeri. For de nævnte lineskibe er landskassetilskudet indregnet. For 1973 er der endvidere offentliggjort regnskabsresultater for 94 udroerbåde, der for de flestes vedkommende driver fiskeri ved Færøerne og lander fisken i fersk (iset) tilstand til filétfabrikkerne. (Hjemmefiskeri).

Tabel 3. 12. Fiskerflådens driftsresultater 1973

<u>1.000 kr.</u>	<u>Saltfisk og fabriks-trawlere</u>	<u>Indu- fisk- traw- lere</u>	<u>Stål- line- skibe</u>	<u>Kraft- blok- skibe</u>	<u>Fryse- skibe</u>	<u>Ialt</u>
<u>Bruttoindtægt</u>	<u>37.550</u>	<u>31.722</u>	<u>58.110</u>	<u>83.470</u>	<u>18.576</u>	<u>229.428</u>
<u>Driftsudgifter</u>						
Olie, is, salt, agn, fiskeredskaber og landingsudgifter	8.569	7.370	12.912	18.327	3.801	50.979
Hyrer og proviant	16.027	11.463	28.845	30.637	7.838	94.810
Vedligeholdelse	2.992	3.718	6.131	6.404	1.733	20.978
Forsikring	1.584	1.328	2.000	2.728	568	8.208
Diverse	159	395	672	429	434	2.089
Renter	1.340	1.946	1.599	2.773	816	8.474
Afdrag	2.128	2.026	2.121	7.694 ¹⁾	1.080	15.049
Administration	681	615	723	1.125	276	3.420
<u>Driftsudgifter ialt</u>	<u>33.480</u>	<u>28.861</u>	<u>55.003</u>	<u>70.117</u>	<u>16.546</u>	<u>204.007</u>
<u>Nettofortjeneste (før afskrivninger og skat)</u>	<u>4.070</u>	<u>2.861</u>	<u>3.107</u>	<u>13.353</u>	<u>2.030</u>	<u>25.421</u>

1) Incl. 2,3 mill. kr. i afskrivning på not. Kilde: Búskaparráðið

Med en samlet omsætning på 229,4 mill. kr. har de omhandlede skibe haft et nettooverskud på 25,4 mill. kr., medens omsætningen i 1972 var 174,3 mill. kr. og nettooverskudet 3,3 mill. kr. I 1973 har alle skibstyper givet overskud.

Som omtalt i årsberetningen for 1973, p. 30, har det i perioden 1. juni - 31. august 1973 været tilladt både på op til 55 BRT at trawle inden for 5 nærmere afgrænsede områder inden for den færøske 12-sømilegrænse. I nedenstående tabeller er vist driftsresultaterne for både med og uden trawltilladelse.

Tabel 3. 13. Driftsresultater for 1973 for udroerbåde med trawltilladelse

<u>1.000 kr.</u>	<u>24 BRT¹⁾ og deru.</u>	<u>25-40 BRT²⁾</u>	<u>41-55 BRT³⁾</u>	<u>Ialt</u>
<u>Bruttoindtægt</u>	<u>4.152</u>	<u>5.390</u>	<u>5.811</u>	<u>15.353</u>
<u>Driftsudgifter</u>				
Olie, is, salt, agn, fiskeredskaber og landingsudgifter	1.023	1.218	1.431	3.672
Parter og proviant	2.005	2.752	2.777	7.534
Vedligeholdelse	485	547	576	1.608
Forsikring	183	185	263	631
Diverse	19	33	66	118
Driftsudgifter ialt	3.715	4.735	5.113	13.563
Rest ⁴⁾	437	655	698	1.790

1) 17 både 2) 14 både 3) 11 både 4) Til dækning af renter, afdrag, administration, afskrivninger, skat og nettofortjeneste

Kilde: Búskaparráðið

Tabel 3. 14. Driftsresultater for 1973 for udroerbåde uden trawltilladelse

<u>1.000 kr.</u>	<u>24 BRT¹⁾ og deru.</u>	<u>25-40 BRT²⁾</u>	<u>41-55 BRT³⁾</u>	<u>56 BRT⁴⁾ og deru.</u>	<u>Ialt</u>
<u>Bruttoindtægt</u>	<u>3.144</u>	<u>1.786</u>	<u>3.648</u>	<u>9.699</u>	<u>18.277</u>
<u>Driftsudgifter</u>					
Olie, is, salt, agn, fiskeredskaber og landingsudgifter	755	375	655	1.548	3.333
Parter og proviant	1.553	896	1.921	4.981	9.351
Vedligeholdelse	296	291	462	1.425	2.474
Forsikring	117	100	131	481	829
Diverse	35	19	39	731 ⁵⁾	824
Driftsudgifter ialt	2.756	1.681	3.208	9.166	16.811
Rest ⁶⁾	388	105	440	533	1.466

1) 14 både 2) 8 både 3) 9 både 4) 21 både 5) Incl. køb af sild

6) Til dækning af renter, afdrag, administration, afskrivninger, skat og nettofortjeneste Kilde: Búskaparráðið

I tabel 3.15. er der for hvert af årene 1970-1973 givet en oversigt over driftsresultaterne i hovedposter for hver af de 5 skibstyper. Da antallet af skibe varierer fra år til år, er der af hensyn til sammenligneligheden anvendt gennemsnitstal for samtlige de skibe i hver af de 5 kategorier, som har været i helårsdrift. I tallene for saltfisk- og fabrikstrawlerne indgår 3 fabrikstrawlere fra og med 1969 og 4 fabrikstrawlere fra og med 1970. 2 af disse blev solgt i 1973 og indgår ikke i materialet. Det antal dage, skibene gennemsnitlig har været i søen i løbet af det pågældende år, fremgår af tabel 4.9.

Tabel 3. 15. Gennemsnitlige driftsresultater for de forskellige typer fiskerskibe 1970-1973

<u>Beløb i 1.000 kr.</u>	<u>1970</u>	<u>1971</u>	<u>1972</u>	<u>1973</u>
<u>Saltfisk- og fabriks-</u>				
<u>trawlere:</u>				
Antal skibe	<u>12</u>	<u>13</u>	<u>11</u>	<u>7</u>
Bruttoindtægt	4.456	4.614	4.777	5.364
Driftsudgifter	<u>4.329</u>	<u>3.812</u>	<u>4.786</u>	<u>4.783</u>
Nettofortjeneste før afskrivning og skat	<u>127</u>	<u>802</u>	<u>+9</u>	<u>581</u>
<u>Industrifisktrawlere:</u>				
Antal skibe	<u>9</u>	<u>16</u>	<u>19</u>	<u>25</u>
Bruttoindtægt	885	722	815	1.269
Driftsudgifter	<u>848</u>	<u>829</u>	<u>859</u>	<u>1.155</u>
Nettofortjeneste før afskrivning og skat	<u>37</u>	<u>+107</u>	<u>+44</u>	<u>114</u>
<u>Stållineskibe:</u>				
Antal skibe	<u>24</u>	<u>21</u>	<u>22</u>	<u>25</u>
Bruttoindtægt	1.266	1.703	1.846	2.324
Driftsudgifter	<u>1.381</u>	<u>1.673</u>	<u>1.848</u>	<u>2.200</u>
Nettofortjeneste før afskrivning og skat	<u>+115</u>	<u>30</u>	<u>+2</u>	<u>124</u>
<u>Kraftblokskibe:</u>				
Antal skibe	<u>17</u>	<u>16</u>	<u>17</u>	<u>19</u>
Bruttoindtægt	3.175	2.615	2.756	4.393
Driftsudgifter	<u>2.545</u>	<u>2.423</u>	<u>2.617</u>	<u>3.690</u>
Nettofortjeneste før afskrivning og skat	<u>630</u>	<u>192</u>	<u>139</u>	<u>703</u>

(fortsættes)

Gennemsnitlige driftsresultater for de forskellige typer fiskerskibe 1970-1973 (fortsat)

<u>Beløb i 1.000 kr.</u>	<u>1970</u>	<u>1971</u>	<u>1972</u>	<u>1973</u>
<u>Fryseskibe:</u>				
Antal skibe	8	9	9	6
Bruttoindtægt	1.281	1.769	2.090	3.096
Driftsudgifter	1.347	1.634	1.875	2.758
Nettofortjeneste før afskrivning og skat	+66	135	215	338

Kilde: Búskaparráðið

Af tabellen fremgår det, at 1973 har været et særdeles godt år for alle skibstyper, idet alle udviser overskud.

Saltfisk- og fabrikstrawlerne har i 1973 gennemsnitlig haft en stigning i bruttoindtægten på ca. 12 % i forhold til 1972 eller 3 gange så meget som fra 1971 til 1972. Der har i 1973 været en mindre nedgang i fangsten, der dog er blevet mere end opvejet af en stigning i priserne.

De siden 1969 tilkommende industrifisktrawlere har fra 1972 til 1973 haft en stigning i bruttoindtægten på ca. 56 %. Årsagen hertil er større fangster til kraftigt stigende priser.

Lineskibene har haft en stigning i bruttoindtægten fra 1972 til 1973 på ca. 26 %. Der har i 1973 været en mindre nedgang i fangsten, der dog er blevet mere end opvejet af stigende priser, således at lineskibene har haft det bedste resultat i de sidste 10 år.

Kraftblokskibene har i 1973 haft en stigning i bruttoindtægten på ca. 59 %. Denne stigning skyldes større fangster til stærkt stigende priser, hvorved nettofortjenesten blev 5 gange større end 1972's nettofortjeneste. Det stærkt forbedrede resultat er sket på trods af begrænsningerne i sildefiskeriet i Nordsøen i perioden 1. februar - 15. juni.

Fryseskibenes bruttoindtægt er i 1973 steget med ca. 48 % i forhold til 1972. Dette har medført, at den gennemsnitlige nettofortjeneste er blevet forøget med ca. 50 %.

Det bør tilføjes, at der er stor spredning på de beregnede gennemsnitstal inden for alle kategorier. Således kan nævnes, at nettofortjenesten i 1973 for saltfisk- og fabrikstrawlere varierede fra 1.723.000,- kr. for den bedste til 20.000,- kr. for dårligste. Industrifisktrawlernes nettofortjeneste varierede i 1973 mellem 465.000,- kr. og + 107.000,- kr., lineskibenes mellem + 631.000,- kr.

og ÷ 513.000,- kr., kraftblokskibenes mellem + 2.147.000,- kr. og ÷ 262.000,- kr. og fryseskibenes mellem + 1.085.000,- kr. og ÷ 102.000,- kr.

Til belysning af driftsresultaterne for udroerbådene er der i nedenstående tabel angivet nogle gennemsnitstal.

Tabel 3. 16. Gennemsnitlige driftsresultater for udroerbådene i 1973.

<u>1.000 kr.</u> <u>Størrelse</u>	<u>Med trawltilladelse</u>			<u>Uden trawltilladelse</u>		
	<u>Antal</u>	<u>Nettofortjeneste</u> ¹⁾		<u>Antal</u>	<u>Nettofortjeneste</u> ¹⁾	
		<u>Gnsn.</u>	<u>Min. Max.</u>		<u>Gnsn.</u>	<u>Min. Max.</u>
-24 BRT	17	25,7	÷65,9 63,4	14	27,7	÷12,8 70,0
25-40 BRT	14	46,8	÷52,6 271,8	8	13,1	÷22,1 88,1
41-55 BRT	11	63,4	1,7 152,4	9	48,9	÷20,0 202,4
56- BRT	.	.	.	21	25,4	÷135,6 257,4

1) Før renter, afdrag, administration, afskrivninger, skat og nettofortjeneste

Kilde: Búskaparráðið

Af tabellen fremgår det, at medens der ikke synes at være forskel på resultatet for de mindste både, har bådene mellem 25-55 BRT med trawltilladelse haft et bedre driftsresultat end de øvrige.

Finansieringen af fiskerskibe

De færøske fiskerskibe finansieres normalt med et 10-årigt 1. prioritetslån i Færøernes realkreditinstitut på 50 % af anskaffelsesværdien (efter vurdering), et 15-årigt 2. prioritetslån i Danmarks Fiskeribank på 15-20 % og et tilskudslån fra landskassen på 15-25 %, medens de resterende 10-15 % er egenkapital. Landskassen yder endvidere 4. prioritetslån til dækning af eventuelle kurstab.

Herudover har landsstyret i 1973 med henblik på at fastholde fiskerflådens høje effektivitetsniveau, men også for at fastholde beskæftigelsen på de færøske skibsværfter, i henhold til lagtingslov nr. 43 af 24. august 1973 om lån til skibsbygning, industri og håndværk, fået bemyndigelse til at optage udenlandske lån på op til 50 mill. kr. På dette grundlag har landsstyret optaget et lån på 30 mill. kr. i Luxembourg, og der er disponeret over dette beløb til finansiering af bygning af 3 kraftblokskibe på skibsværftet i Skála. 2 af skibene vil blive

leveret i 1975 og det sidste i 1976, men det er tvivlsomt, om landskassens endelige udgifter hertil vil kunne holdes indenfor rammerne af allerede optagne lån. Lånene er ydet som 1. prioritetslån på 50 % af kontraktsummen, men såfremt det ikke er muligt at få fiskeribanklån i skibene vil landskassens 1. prioritetslån blive forhøjet til 65 % af kontraktsummen. Herudover ydes det sædvanlige tilskudslån på 25 % til skibe, der bygges på færøske værfter.

Skibe, bygget i Norge, kan opnå norsk finansiering med et 7-årigt 1. prioritetslån på 70 % af kontraktsummen med landskassegaranti for en del af dette beløb. Herudover yder landskassen tilskudslån på 20 %, således at kravet til egenkapital udgør 10 % af kontraktsummen.

Færøernes realkreditinstitut

Instituttet er oprettet i henhold til lov nr. 60 af 12. marts 1955 med det formål at yde lån til opbygning af reale værdier på Færøerne. Indtil videre er instituttets opgave indskrænket til at yde lån mod pant i fiskerfartøjer hjemmehørende på Færøerne. Instituttets udlånsmidler fremskaffes ved en grundfond, etableret på grundlag af de midler, der i henhold til lov nr. 209 af 7. juni 1952 er stillet til rådighed for Færøerne (Marshallmidlerne), og ved udstedelse af obligationer.

Realkreditinstitutts lånevirkksomhed finansieres hovedsagelig ved udstedelse af 10-årige obligationer, der er statsgaranterede, senest i henhold til lov nr. 605 af 28. november 1973, der giver hjemmel til i perioden 1974-79 at udstede obligationer med statsgaranti for indtil 75 mill. kr. De af instituttet udstedte 6 % obligationer er siden november 1967 overtaget til parikurs af Danmarks Nationalbank. Renten er med virkning fra den 1. april 1974 sat op til 7 %. Obligationerne vil fortsat blive overtaget til parikurs af nationalbanken.

Instituttet har siden oprettelsen i 1955 udlånt ialt 161,8 mill. kr. og restgælden ved udgangen af 1974 udgjorde 62,2 mill. kr. med garanti i 3 trawlere, 47 fartøjer over 100 BRT og 58 fartøjer under 100 BRT.

Tabel 3. 17. Færøernes realkreditinstituts udlån, låntagning og egenkapital pr. 1. april 1965-75

År	Udlån		Låntagning			Egenkapital	
	Antal	Restgæld	Obl. lån	Iøvrigt ¹⁾	Ialt		
		Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.
1965	73	38,6	33,4	2,6	36,0		15,6
1966	89	38,0	33,9	2,1	36,0		16,8
1967	85	31,3	29,8	2,0	31,8		18,5
1968	94	29,5	27,0	2,0	29,0		20,7
1969	106	32,4	29,4	2,0	31,4		22,8
1970	119	37,5	32,5	2,0	34,5		23,3
1971	119	39,7	36,2	2,0	38,2		26,0
1972	118	44,0	39,5	2,0	41,5		29,1
1973	117	46,3	42,8	2,0	44,8		31,2
1974	112	53,7	44,6	2,0	46,6		32,3
1975 ²⁾	108	62,2	51,1	2,0	53,1		32,6

1) Den anførte låntagning er sket hos Danmarks Nationalbank og hos færøske institutioner 2) Pr. 1. januar

Kilde: Færøernes realkreditinstitut

Realkreditinstituttet har givet følgende tilsagn om lån til udbetaling efter den 1. januar 1975:

- 2 rejjetrawlere (Norge) tilsagn fra 1973
- 2 20 ts. både (Færøerne) tilsagn fra 1973
- 3 ferskfisktrawlere (Norge)
- 6 lineskibe (Polen)
- 1 50 ts. fiskerfartøj (Danmark)
- 1 50 ts. fiskerfartøj (Færøerne)
- 1 forlængelse af lineskib (Færøerne)
- ny motor i 2 fiskerfartøjer (Danmark)
- ny motor i 2 fiskerfartøjer (Færøerne)

Kongeriget Danmarks Fiskeribank

Ved lov nr. 203 af 10. juli 1959 blev fiskeribankens låneområde udstrakt til også at omfatte Færøerne. Indtil da var der blevet ydet støtte i form af lån fra statskassen i henhold til en særlig lov. Fiskeribankens lån ydes normalt som 10- eller 15-årige obligationslån til en nominel rente, der i dag er 9 % p.a. Højeste og laveste kurs var i december 1974 for de 15-årige 75 3/4 - 74 1/2 og for de 10-årige lån 79-77.

Tabel 3. 18. Fiskeribankens bevilgede lån på Færøerne

<u>Finansår</u>	<u>Antal</u>	<u>1.000 kr.</u>
1968/69	10	2.216
1969/70	9	1.719
1970/71	20	6.338
1971/72	20	3.996
1972/73	24	4.204
1973/74	19	8.202
1968/69-		
1973/74 ialt	102	26.675

Kilde: Kongeriget Danmarks Fiskeribank

Udover de i tabellen anførte bevilgede nye lån er der i årets løb i en række tilfælde ved køb af fiskerskibe i Danmark med lån i fiskeribanken sket gældsøvertagelse, ligesom der ved salg af skibe til Danmark ved lån i fiskeribanken er sket gældsfrigørelse. Til de i tabellen nævnte tal skal yderligere bemærkes, at der i tiden 1. april til 31. december 1974 er blevet bevilget 8 lån til en samlet sum af 5,1 mill. kr. Restgælden på fiskeribankens samlede udlån til Færøerne var pr. 31. marts 1974 24,8 mill. kr., svarende til 9,2 % af den samlede udlånsmasse.

Landskassens finansieringsbistand

Som allerede nævnt deltager landskassen i finansieringen af de nye skibe med tilskudslån, med kurstabslån og ved påtagelse af garantiforpligtelser.

Tabel 3. 19. Landskassens tilskuds- og kurstabslån 1969/70-1973/74

<u>Finansår</u>	<u>Tilskudslån</u>	<u>Kurstabslån</u>
1969/70	8,9 mill. kr.	0,2 mill. kr.
1970/71	2,0 mill. kr.	0,1 mill. kr.
1971/72	3,2 mill. kr.	0,5 mill. kr.
1972/73	5,2 mill. kr.	0,3 mill. kr.
1973/74	6,7 mill. kr.	0,8 mill. kr.

Kilde: Landskasseregnskabet

Tilskudslånene er rente- og afdragsfrie og skal kun tilbagebetales ved salg ud af landet. De varierer i størrelse og udgør 15-20 % af anskaffelsestallet for skibe bygget i udlandet, og 25 % for skibe bygget på Færøerne. Værdien af nybygninger til levering i 1975 udgør ca. 120 mill. kr., hvoraf landsstyret skal udbetale

20 % i tilskud. Værdien af de indtil nu kontraherede skibe til levering i 1976 kan opgøres til ca. 100 mill. kr.

I henhold til lagtingslov nr. 28 af 30. maj 1970 om fornyelse af fiskerflåden er der endvidere mulighed for 15 % tilskud til udskiftning af motorer og tekniske installationer m.v. Hvis de tekniske installationer finder sted i udlandet, ydes der kun 8 % tilskud. Herudover er der ifølge samme lov mulighed for 70 % landskassegaranti til overbygninger og installation af kraftblok. Endelig er der ved en ændring i toldloven for 1973 åbnet mulighed for refusion af toldudgiften ved visse installationer i fiskerskibe.

Kurstabslånene er efter indførelse af nationalbankens købsordning af væsentlig mindre betydning end tidligere, da der nu kun er kurstab på fiskeribankobligationerne.

Der er i 1974 i en række tilfælde givet tilsagn om landskassegaranti i forbindelse med prioriteringen af skibe, der bygges i Norge. Det norske 1. prioritetslån dækker 70 % af kontraktsummen, heraf har landskassen givet garanti for de sidste 14 % (d.v.s. fra 56 % og op til 70 %). Hertil kommer på de samme kontrakter tilsagn om et tilskudslån på 20 %.

Endvidere er der i en række tilfælde i 1974 i henhold til lagtingslov nr. 29 af 1. maj 1973 om garanti for lån til fiskerskibe og fiskerivirksomheder, (kriseloven), givet landskassegaranti for lån til skibe, der er kommet i økonomiske vanskeligheder som følge af uheld eller dårlige fiskerimuligheder, og hvor der er udsigt til, at driften efter alle foreliggende oplysninger vil kunne blive rentabel. Landskassens garanti dækker 85 % af den nødvendige nye kapital, og det er en betingelse for garantien, at rederiet selv har de resterende 15 %.

LANDBRUG

Landbrug var indtil århundredeskiftet Færøernes bærende erhverv, men produktionen er nu ret beskeden, og i 1972 bidrog erhvervet kun med 2,1 % af den samlede bruttofaktoriindkomst, og ved folketællingen i 1970 var kun 2,5 % af de erhvervsaktive beskæftiget i landbruget. Alle spørgsmål vedrørende landbrug er overtaget som særanligger.

Kun ca. 4 % af det samlede færøske areal er opdyrket og beliggende i den indgærdede del af jorden, der betegnes som indmarken. Den øvrige del af jorden kaldes udmarken (haugen). Bygderne er beliggende i indmarken, og med en enkelt undtagelse ligger udmarken samlet omkring bygden.

Indmarken anvendes til græsning og høslet, samt til dyrkning af kartofler. Udmarken er i modsætning til indmarken normalt i sameje, således at hver deltager har en bestemt andel udtrykt i marker, i de såkaldte udmarksrettigheder, således at hver mark giver ret til græsning af et bestemt antal får og en vis mængde kvæg, ret til tørveskær, jagt og fuglefangst og forskellige strandrettigheder.

Det færøske landbrugsråd - Jærðarráðið - administrerer landkassens tilskudsordninger til produktionen af mælk og kød.

Kvæghold

Tabel 3. 2o. Kvæghold 1965 og 1969 - 1972

	<u>1965</u>	<u>1969</u>	<u>1970</u>	<u>1971</u>	<u>1972</u>
Antal besætninger	1.156	877	810	762	621
Hornkvæg ialt	2.589	2.555	2.550	2.368	2.263
Heraf køer og kvier, der har kælvet	1.839	1.740	1.699	1.591	1.508
Antal malkekøer m.m. gen- nemsnitlig pr. besætning	<u>1,6</u>	<u>2,0</u>	<u>2,1</u>	<u>2,1</u>	<u>2,4</u>

Kilde: Færøernes landsstyre

Der har i perioden 1965-1972 været et konstant fald i det samlede antal stykker kvæg og i antallet af besætninger, men der sker en koncentration i kvægavlen, idet antallet af større besætninger er voksende, medens antallet af besætninger med 1-4 køer er faldende. Det kan således nævnes, at der for 10 år siden kun var 2 besætninger med over 8 køer, medens der i dag er 22 besætninger med over 8 køer.

Til landbrug på afsides beliggende øer, hvorfra der på grund af de vanskelige transportforhold ikke kan sælges mælk, ydes der et tilskud til kødproduktionen på 1 kr. pr. kg. Dette tilskud har i finansåret 1973/74 udgjort ca. 11.000,- kr.

Mælkeproduktionen

Man har ikke pålidelige tal over den samlede mælkeproduktion på Færøerne, men den anslås til ca. 4.000 tons årligt. Man kan

imidlertid få en vis idé om størrelsen på grundlag af den indvejede mælkemængde til mejeriet i Tórshavn, hvor der i 1965 blev indvejet ca. 1.000 tons mælk, i 1972 knap 1.650 tons og i 1973 ca. 1.500 tons. Der har fra 1966 til 1972 været en jævn stigning i mælkeproduktionen, hvilket skyldes en forbedring af malkekvægets kvalitet, idet man i denne periode har anvendt dybfrossen tyresæd fra norsk elitekvæg. I 1973 og 1974 har der været et fald i mælkeproduktionen, hvilket formentlig hænger sammen med de stærkt stigende priser på kraftfoder.

Gennemsnitsudbyttet pr. ko for de under mælkekontrollen hørende køer var i finansåret 1972/73 3.605 kg mælk, med et fedtindhold på 3,72 %.

Til landbrug beliggende i en vis afstand fra havn eller mejeri, ydes der i sommermånederne et tilskud pr. km, mælken skal fragtes, på mellem 5 og 10 øre pr. liter. I vintermånederne ydes der et generelt tilskud til mælkeproduktionen på 15 øre pr. liter. I finansåret 1973/74 har dette tilskud udgjort godt 162.000,- kr.

Fårehold

Tabel 3. 21.

Fårehold 1965 og 1969 - 1972

	<u>1965</u>	<u>1969</u>	<u>1970</u>	<u>1971</u>	<u>1972</u>
Antal får 1. december	70.451	69.198	65.349	68.424	68.343
Antal lam i sommertiden	50.451	47.850	42.029	47.795	50.683
Slagtninger: får og lam	46.315	43.408	37.630	43.085	45.859
<u>Uld i kg</u>	<u>56.502</u>	<u>52.324</u>	<u>45.176</u>	<u>53.574</u>	<u>57.590</u>

Kilde: Færøernes landsstyre

Antallet af får har i mange år holdt sig konstant omkring 70.000, men hvor dette antal tidligere var tilstrækkeligt til at dække den mindre befolknings forbrug af fårekød, importeres der nu store mængder frosset fårekød, især fra Island.

Fjerkræ

Der findes 3 hønserier med 5-600 høns og et hønseri med over 10.000 høns, men herudover holdes der i vid udstrækning høns til produktion af æg til eget forbrug. Værdien af ægproduktionen er i finansåret 1972/73 anslået til 3,6 mill. kr.

Kartoffelavl

Tabel 3. 22. Kartoffelavl 1965 og 1969 - 1972

	<u>1965</u>	<u>1969</u>	<u>1970</u>	<u>1971</u>	<u>1972</u>
Antal dyrkere	2.424	2.207	2.382	2.360	2.106
Dyrket areal i 1.000 m ²	1.113	903	976	974	935
Kartoffelhøsten i 100 kg	14.291	12.266	16.364	13.010	11.756
Udbyttet i kg pr. 1.000 m ²	1.284	1.358	1.677	1.336	1.260

Kilde: Færøernes landsstyre

Der har ikke været nogen forbedring i udbyttet indenfor den betragtede periode.

Grøntsager

Importen af frugt og grøntsager udgjorde i 1973 ca. 11,5 mill. kr., og da fragtomkostningerne i forbindelse med importen af grøntsager er relativt store, opførtes i 1972 på landbrugsforsøgsstationen i Hoydalar et drivhus på 500 m² med henblik på at undersøge mulighederne for at fremme produktionen af grøntsager og blomster til hjemmemarkedet.

Forsøget i 1973 med dyrkning af tomater viste, at det vil være rentabelt at dyrke tomater i drivhuse på Færøerne. I 1974 har forsøget været gentaget med samme vellykkede resultat. Det kan i denne forbindelse nævnes, at der i 1974 blev indført ca. 90 tons tomater til Færøerne mod ca. 10 tons for 10 år siden. Importen er fortsat voksende, og såfremt forbruget af tomater pr. indbygger på Færøerne var lige så stort som i Danmark, ville det svare til en import på 250 tons.

Forsøget med dyrkning af agurker, der i 1973 ikke lykkedes på grund af udefra kommende omstændigheder, har i 1974 været gentaget med et tilfredsstillende resultat, idet det lykkedes at frembringe agurker til en konkurrencedygtig pris.

I januar - marts 1974 blev der gjort forsøg med dyrkning af løgplanter. Forsøget var meget vellykket. De 8.500 tulipaner, påske- og pinseliljer blev solgt straks, og der er ingen tvivl om, at produktionen heraf vil kunne mangedobles.

Endvidere har der i 1974 været gjort forsøg med fremdrivning af potteplanter, og der blev til konkurrencedygtige priser i maj solgt et stort antal chrysantemum og til jul julestjerner.

I 1975 vil der særligt blive gjort forsøg med frembringelse

af udplantningsplanter.

Veterinærvesen

I henhold til hjemmestyreloven er veterinærvesen særanliggende. Landsdyrlægen er landsstyrets rådgiver i alle veterinære spørgsmål og fører herudover bl. a. tilsyn med den veterinære lovgivnings overholdelse, stiller forslag om foranstaltninger til forebyggelse og bekæmpelse af sygdomme hos husdyr og ferskvandsfisk, fører kontrol med virksomheder, der producerer levnedsmidler og foderstoffer til eksport, samt udsteder veterinære attester. Landsdyrlægen er endvidere øernes eneste praktiserende dyrlæge.

Tabel 3. 23. Landsdyrlægens private virksomhed 1966/67, 1970/71, 1971/72, 1972/73 og 1973/74.

	<u>1966/67</u>	<u>1970/71</u>	<u>1971/72</u>	<u>1972/73</u>	<u>1973/74</u>
Konsultationer	1.909	2.552	2.798	3.584	3.655
Undersøgelser, behandlinger	591	393	569	454	404
Recepter	325	205	198	232	196
Attester	60	68	85	156	142

Kilde: Landsdyrlægen

HÅNDVÆRK, INDUSTRI, BYGGE- OG ANLÆGSVIRKSOMHED M. V.

De af Búskaparráðið udarbejdede oversigter over bruttofaktorerindkomsten i årene 1965 og 1970-1972 giver et vist billede af de pågældende erhvervsområders betydning for den færøske økonomi.

Tabel 3. 24. Bruttofaktorerindkomsten for håndværk og industri, bygge- og anlægsvirksomhed 1965 og 1970-1972

(angivet i 1.000 kr. og andel af bruttofaktorerindkomsten)

<u>Årets priser</u>	<u>1965</u>		<u>1970</u>		<u>1971</u>		<u>1972</u>	
	<u>1000 kr.</u>	<u>%</u>	<u>1000 kr.</u>	<u>%</u>	<u>1000 kr.</u>	<u>%</u>	<u>1000 kr.</u>	<u>%</u>
Håndværk og industri	42.367	11,0	80.344	14,0	92.291	13,7	106.676	14,1
Bygge- og anlægsvirksomhed	42.820	11,0	60.600	10,0	77.400	11,5	89.091	11,8
<u>Ialt</u>	<u>85.187</u>	<u>22,0</u>	<u>140.944</u>	<u>24,0</u>	<u>169.691</u>	<u>25,2</u>	<u>195.767</u>	<u>25,9</u>

Kilde: Búskaparráðið

De nævnte erhvervs bidrag til bruttofaktorerindkomsten har været jævnt stigende i den omhandlede periode, idet dog udviklingen i bygge- og anlægsvirksomhed afspejler konjunkturudviklingen.

Der vil til lidt større, eksportorienterede projekter kunne ydes finansieringsbistand i medfør af lov nr. 219 af 7. juni 1972 om egnsudvikling med op til 50 % af investeringerne. I finansåret 1973/74 har egnsudviklingsrådet behandlet 6 ansøgninger. En virksomhed indenfor tekstilindustrien har fået tilsagn om forhøjelse af en garanti med 80.000 kr., en virksomhed indenfor sten-, ler- og glasindustrien har opnået tilsagn om lån på ialt 2.850.000 kr. og 2 virksomheder indenfor næringsmiddelindustrien har fået tilsagn om investeringstilskud på ialt 1.270.000 kr. Der er meddelt afslag i 2 sager.

I perioden 1. april - 31. december 1974 er der behandlet 6 ansøgninger. En virksomhed indenfor næringsmiddelindustrien og ovennævnte virksomhed indenfor sten-, ler- og glasindustrien har fået tilsagn om lån på ialt 1.000.000 kr. og om investeringstilskud på ialt 750.000 kr. Der er meddelt afslag i 4 sager.

I henhold til lagtingslov nr. 68 af 24. september 1970 er der stiftet en færøsk industrifond - Føroya Ídnaðargrunnur -, med det formål at yde lån til industri- og håndværksvirksomheder som bistand ved omstilling til ændrede markedsforhold eller igangsættelse, udvidelse eller rationalisering. Fondens udlånskapital har som grundlag en grundfond på 4½ mill. kr., tilvejebragt ved tilskud på 2 mill. kr. fra statskassen og 2½ mill. kr. fra landskassen, og derudover finansieres fondens virksomhed ved lån, bl. a. fra investeringsfonden for Færøerne, der hidtil har bevilget lån på 5 mill. kr.

I finansåret 1973/74 har industrifonden behandlet 25 ansøgninger om lån til et samlet beløb på 8,1 mill. kr. Heraf indkom 18 låneansøgninger i det pågældende finansår, medens 4 ansøgninger var ikke-færdigbehandlede sager fra tidligere år. I 9 tilfælde blev der givet lånetilsagn til et samlet beløb på 2.439.500 kr., 7 ansøgninger blev afslået, 8 ansøgninger blev ikke færdigbehandlede og 1 ansøgning faldt udenfor fondens formålsparagraf.

I finansåret 1973/74 blev der udbetalt lån på tilsammen 1.547.000 kr. Den 31. marts 1974 havde industrifonden ialt givet 24 lånetilsagn til et samlet beløb på 9.492.600 kr., der fordelte sig med 5.743.000 kr. til bygninger og 3.749.600 kr. til maskiner.

Ved lagtingslov nr. 37 af 26. juni 1973 er der etableret en udviklingsfond for industri, håndværk og servicevirksomheder, og i henhold til lagtingslov nr. 43 af 24. august 1973 om lån til skibsbygning, industri og håndværk, har landsstyret fået bemyndi-

gelse til at optage udenlandske lån på op til 50 mill. kr. (50 mill. kr.-fonden). Som nævnt i årsberetningen for 1973 har landsstyret med hjemmel i denne lov i 1973 optaget et lån på ca. 30 mill. kr. i Luxembourg, der vil blive anvendt til finansiering af bygning af 3 kraftblokskibe på skibsværftet i Skála.

I henhold til lagtingslov nr. 57 af 27. oktober 1972 om ændring i lagtingslov nr. 23. af 11. februar 1950 om indførselsafgifter m.v. kan der efter nærmere i loven angivne regler ydes toldfritagelse til industrivirksomheder for indførte råstoffer, der finder anvendelse i produktionen. Ved industrivirksomhed forstås i denne forbindelse en stadig løbende produktion af ensartede komponenter.

Til støtte for den færøske industri har den færøske industriforening - Føroya Ídnaðarfelag - oprettet et industrikontor, hvortil der er knyttet en industrirådgiver.

Ved udgangen af 1974 havde industrikontoret registreret 310 håndværks- og industrivirksomheder på Færøerne, der med udgangspunkt i ovennævnte definition kan opdeles i 102 industrivirksomheder og 208 håndværksvirksomheder.

Industrivirksomhederne er fordelt på brancher således: Bryggerier, sukkervare- og margarinefabrikker 6, fiskeindustri 20, fiskeredskabsindustri 9, skibsværfter og anden jern- og metalindustri 14, stenbrud og stenhuggeri 7, tekstilfabrikker 7, byggeindustri 10, trykkerier 12, bådebyggeri 3, plastikindustri 2 og anden industri 12. Godt en trediedel af industrivirksomhederne samt halvdelen af håndværksvirksomhederne er beliggende i Tórshavn.

Til illustration af virksomhedernes størrelse kan det oplyses, at af de 310 registrerede industri- og håndværksvirksomheder havde:

180 virksomheder mellem 1 og 5 ansatte						
60	"	"	6	"	10	"
66	"	"	11	"	100	"
4	"		over 100			"

De registrerede industri- og håndværksvirksomheder beskæftigede tilsammen ca. 3.500 ansatte, der fordelte sig med ca. 2.630 mænd, heraf ca. 330 lærlinge, og ca. 870 kvinder, heraf ca. 10 lærlinge.

Industrikontoret har i 1974 færdigbehandlet ca. 40 ansøgninger om lån og tilskud til oprettelse af nye og udvidelse af bestående industri- og håndværksvirksomheder. De samlede omkostninger ved gennemførelse af disse projekter kan anslås til 40 mill. kr.

Føroya Ídnaðarfelag har i 1974 taget initiativ til og færdig-

behandlet en indstilling til landsstyret om oprettelse af en eksportcentral for færøske industriprodukter. Ifølge forslaget skal eksportcentralen placeres på Færøerne, men med et salgskontor i København.

HANDELS-, SERVICE- OG TRANSPORTERHVERV

Handels- og serviceerhverv

Områderne er som andre erhvervsforhold særanliggende. De almindelige erhvervsretlige love er sat i kraft på Færøerne, og herudover gælder følgende særlige færøske retsregler på området:

Lagtingslov nr. 33 af 20. december 1955 om næring med senere ændringer, lov nr. 115 for Færøerne af 4. april 1928 om forbud mod at drive erhverv med berusende drikke med senere ændringer, lagtingslov nr. 32 af 15. maj 1970 om passager- og godsbefordring og lagtingslov nr. 24 af 28. marts 1956 om forsikringsvirksomhed med senere ændringer.

De pågældende erhvervs andele af den samlede bruttofaktoriindkomst giver et vist billede af deres betydning for den færøske økonomi.

Tabel 3. 25. Bruttofaktorindkomsten for handels-, service- og transporterhvervene i 1965 og 1970-72

<u>Årets priser</u>				
<u>1.000 kr.</u>	<u>1965</u>	<u>1970</u>	<u>1971</u>	<u>1972</u>
Handel, forlystelser og hoteller	42.072	56.671	68.563	77.618
Pengeinstitutter	15.646	31.058	40.239	47.819
Liberale erhverv	3.600	6.100	6.400	7.000
Husgerning	4.200	6.700	7.000	7.500
Skibsfart	10.440	11.660	13.980	20.118
<u>Transport</u>	<u>12.640</u>	<u>19.900</u>	<u>20.900</u>	<u>22.456</u>
<u>Ialt</u>	<u>88.598</u>	<u>132.089</u>	<u>157.082</u>	<u>182.511</u>

Kilde: Búskaparráðið

Ovennævnte erhverv har i den betragtede periode bidraget årligt med 23-24 % af den samlede bruttofaktoriindkomst. Pengeinstitutterne har i perioden haft den største relative vækst fra ca. 4 til ca. 6 % af bruttofaktoriindkomsten, men iøvrigt har de enkelte erhvervs procentvise andele været nogenlunde konstante.

Retten til at drive forsikringsvirksomhed på Færøerne er i henhold til ovennævnte lagtingslov fra 1956 forbeholdt færøske

forsikringselskaber, og samtlige de på øerne etablerede forsikringselskaber er sammensluttet i et gensidigt forsikringselskab "Tryggingarsambandið Føroyar".

Tabel 3. 26. Antal aktieselskaber i 1965 og 1970-74

	<u>Pr. 1. januar</u>	<u>Tilgang</u>	<u>Afgang</u>	<u>Pr. 31. december</u>
1965	183	20	3	200
1970	264	25	3	286
1971	286	30	3	313
1972	313	41	0	354
1973	354	32	1	385
1974	385	41	7	419

Kilde: Færøernes aktieselskabsregister

Der var ved udgangen af 1974 41 kommanditselskaber. Dette høje antal hænger antagelig sammen med, at kommanditisterne i et kommanditselskab tidligere kun blev beskattet af de udbetalte beløb. Nu bliver både kommanditselskaber og aktieselskaber beskattet som personer, og hvor det tidligere var almindeligt ved investeringer i fiskerskibe at oprette et kommanditselskab, hvor et aktieselskab stod som komplementar, vælges nu ofte et partsrederi som selskabsform.

Transport

Til person- og godstransport søværts som landværts kræves en forud meddelt skriftlig tilladelse fra landsstyret. Denne tilladelse kan dog meddeles af kommunerne, hvis befordringen ikke rækker ud over kommunens grænser.

Søtransporten mellem øerne varetages af et stort antal rutebåde, hvoraf flere kan medtage biler. De fleste af disse både ejes af det landsejede rederi "Strandfaraskip Landsins". I 1974 har landet overtaget driften af den vigtige færgeforbindelse mellem Tórshavn og Skálafjørður og i den forbindelse købt det hidtil på ruten benyttede skib fra den private koncessionshaver.

Persontransporten til lands varetages af hyrevogne, der kører mellem de større bygder på faste tidspunkter, som oftest koordineret med skibsruterne. Hver enkelt passager betaler et fast beløb, godkendt af det færøske prisråd, for at blive befordret ad en bestemt rute. Denne ordning gælder også for transport mellem Tórshavn og flyvepladsen på Vágur.

Motorkøretøjer

Antallet af motorkøretøjer på Færøerne stiger stadig. Ved årets udgang var der ialt 9.415 motorkøretøjer, fordelt med 6.825 biler og motorcykler og 2.590 knallerter. Til sammenligning androg antallet af biler og motorcykler ultimo 1965 2.052 og ultimo 1970 3.639.

Tabel 3. 27. Fordeling af biler og motorcykler ultimo 1974

	<u>Last- og varevogne</u>	<u>Busser</u>	<u>Hyre- vogne</u>	<u>Person- vogne</u>	<u>Motor- cykler</u>	<u>Ialt</u>
Tórshavn	419	12	113	2.026	52	2.622
Norðoyar	98	2	49	599	19	767
Eysturoy	162	21	56	1.290	20	1.549
Streymoy	65	7	28	442	6	548
Vágar	55	11	24	333	15	438
Sandoy	29	9	11	94	31	174
Suðuroy nordre	58	10	32	277	27	404
Suðuroy søndre	48	10	8	247	10	323
Ialt ultimo 1974	934	82	321	5.308	180	6.825
Ialt ultimo 1973	811	68	319	4.370	204	5.772
Ialt ultimo 1972	743	62	353	3.564	264	4.986

Kilde: Landfogeden på Færøerne

I året 1974 er der indregistreret ialt 1.557 nye motorvogne og udstedt 1.917 førerbeviser.

Antallet af biler og motorcykler viser en stigning i 1974 på ca. 18 %. Stigningen inden for gruppen "Personvogne" har været på 948 eller ca. 22 %.

Passagertrafik til og fra Færøerne

Beflyvning

Området luftfart er fællesanliggende. Staten afholder alle drifts- og anlægsomkostninger ved flyvepladsen på Vágar. Der har i 1974 ugentlig været fløjet 7 dobbeltture og i sommersæsonen op til 19 dobbeltture mellem Færøerne og København. På 2 af de ugentlige dobbeltture har der været mellemlandet henholdsvis i Bergen og i Kirkwall.

Tabel 3. 28. Antallet af flyvepassagerer i årene 1965 og 1970-74

<u>Antal passagerer</u>	<u>1965</u>	<u>1970</u>	<u>1971</u>	<u>1972</u>	<u>1973</u>	<u>1974</u>
<u>Ankomst fra:</u>						
Danmark	.	6.164	7.563	11.054	12.811	14.411
Norge	.	900	1.039	862	1.023	1.000
Island	.	1.229	1.393	1.639	2.435	2.365
Skotland	.	522	423	411	565	496
Sverige	.	.	.	44	.	.
Færøerne	233
Ialt ankommet	<u>1.460</u>	<u>8.815</u>	<u>10.418</u>	<u>14.010</u>	<u>16.834</u>	<u>18.505</u>
<u>Afrejse til:</u>						
Danmark	658	6.607	8.017	10.889	12.579	14.024
Norge	.	651	782	999	1.262	1.257
Island	849	1.189	1.333	1.519	2.487	2.284
Skotland	.	548	436	513	689	609
Sverige	.	.	.	44	.	.
Færøerne	232
Ialt afrejst	<u>1.507</u>	<u>8.995</u>	<u>10.568</u>	<u>13.964</u>	<u>17.017</u>	<u>18.406</u>
<u>Transit</u>	<u>100</u>	<u>142</u>	<u>47</u>	<u>1</u>	.	.
<u>Passagerer ialt</u>	<u>3.067</u>	<u>17.952</u>	<u>21.033</u>	<u>27.975</u>	<u>33.851</u>	<u>36.911</u>

Kilde: Statens luftfartsvæsen

Antallet af flyvepassagerer er i 1974 steget med 9,4 % i forhold til 1973 og er 12-doblet siden 1965. Antallet af flyoperationer (start og landinger) er steget fra 1.692 i 1973 til 1.889 i 1974, som er fordelt på Mærskair 1.020, Icelandair 174, flyvevåbnet 411 (incl. helikopterlandinger) og andre 284.

Der er i 1974 efter forhandlinger mellem regeringen og landstyretruffet beslutning om, at flyvepladsen på Végar skal udstyres med et radionavigatorisk hjælpemiddel, og at landingsbanen skal forlænges fra de nuværende 1.100 m til 1.400 m med henblik på beflyvning af flyvepladsen med større fly end de nuværende samtidig med, at banen bringes i overensstemmelse med ICAO's bestemmelser vedrørende bredde og sikkerhedszoner. Der vil endvidere blive truffet beslutning om installation af nye belysningsanlæg, når det er afgjort hvilke flytyper, der fremtidig skal benyttes ved beflyvning af Færøerne.

Besejling

Stigningen i antallet af flyvepassagerer er ikke modsvaret af en tilsvarende nedgang i antallet af skibspassagerer, idet flyvepassagerernes antal fra 1965 til 1973 er steget med ca. 34.000 og skibspassagerernes antal kun faldet med ca. 7.000 i samme tidsrum, jfr. nedenstående.

Tabel 3. 29. Antal skibspassagerer mellem Færøerne og

<u>År</u>	<u>Danmark 1965-74</u>		
	<u>Ankomne</u>	<u>Afrejst</u>	<u>Ialt</u>
1965	8.849	9.326	18.175
1966	8.494	8.719	17.213
1967	8.980	8.959	17.939
1968	8.144	8.345	16.489
1969	3.558	4.206	7.764
1970	5.877	6.222	12.099
1971	5.884	6.137	12.021
1972	5.649	5.348	10.997
1973	4.790	4.833	9.623
1974	5.790	5.446	11.236

Kilde: D.F.D.S. og P/f Skipafelagið Føroyar

I 1972, 1973 og 1974 har der i modsætning til tidligere år ikke været vintersejlad, idet D.F.D.S., der betjener ruten Esbjerg-Tórshavn, kun sejler i sommerperioden 1. maj - 30. september. I 1974 blev sejlperioden afkortet, således at sidste afgang fra Tórshavn var den 11. september 1974, og i 1975 vil der ske en yderligere afkortning af sejlperioden med første afgang fra Esbjerg den 2. juni 1975 og sidste afgang fra Tórshavn den 24. september 1975. Når der alligevel i 1974 er sket en stigning i antallet af skibspassagerer skyldes dette formentligt, at det ældre skib m/s "Kronprins Frederik", med plads til 311 passagerer og 40 biler, midt i sejlperioden blev erstattet af det større og mere moderne skib m/s "England" med plads til 629 passagerer og 90 biler. Ydermere har m/s "England" den fordel, at bilerne kan køre direkte ombord.

SKIBSFLÅDEN

Den samlede færøske flåde af skibe over 20 BRT bestod ved udgangen af 1974 af ialt 267 skibe på tilsammen 54.368 BRT.

Tabel. 3. 30. Den samlede skibsflåde, opgjort ultimo 1970, 1973 og 1974

	<u>1970</u>		<u>1973</u>		<u>1974</u>	
	<u>Antal</u>	<u>BRT</u>	<u>Antal</u>	<u>BRT</u>	<u>Antal</u>	<u>BRT</u>
Fiskerskibe	180	38.667	217	42.688	218	43.361
Passagerskibe	13	2.222	14	2.303	14	2.303
Fragtskibe	16	4.579	20	6.739	19	7.049
Sandskibe	11	1.052	13	1.337	13	1.336
Olieskib	1	86	1	92	1	92
Havundersøgelsesskib	1	138	1	138	1	138
Lystfartøj	1	89	1	89	1	89
<u>Ialt</u>	<u>223</u>	<u>46.833</u>	<u>267</u>	<u>53.386</u>	<u>267</u>	<u>54.368</u>

Kilde: Statens skibstilsyn på Færøerne

Tabel 3. 31. Tilgang af fartøjer i 1974

<u>Navn:</u>	<u>Byggeår:</u>	<u>BRT:</u>	<u>Art:</u>	<u>Byggested:</u>
Atlantis	1974	153	Industri-trawler (stål)	Danmark
Blikur	1966	1337	Fragtskib	Norge
Gøtunes	1974	326	Kraftblokskib	Norge
Hallarklettur	1966	465	Ståltrawler (fabrik)	Norge
Kallur	1974	224	Langlineskib (stål)	Norge
Kapilssund	1974	287	Ståltrawler (industri)	Danmark
Logos	1974	228	Ståltrawler (industri)	Norge
Nestindur	1965	500	Fragtskib	Sverige
Norðfinnur	1974	119	Ståltrawler (fabrik)	Aberdeen
Polarfisk	1974	214	Ståltrawler (industri)	Danmark
Polaris	1974	552	Kraftblokskib	Norge
Sundaberg	1974	857	Ståltrawler (saltfisk)	Norge
Suðurvarði	1974	398	Ståltrawler (rejer)	Norge
Tórsbúgvín	1974	224	Langlineskib (stål)	Norge
Vega	1974	191	Ståltrawler (industri)	Norge

Kilde: Statens skibstilsyn på Færøerne

Tilgangen i 1974 viser en klar tendens til anskaffelse af stadig større og nyere skibe til fiskeriet. Af de 15 skibe er 12 nybygninger. Samtidig viser nedennævnte tabel, at der også i 1974 har været en afgang fra fiskerflåden af ældre, urentable fiskerfartøjer.

Tabel 3. 32. Afgang af fartøjer i 1974

<u>Navn:</u>	<u>Byggeår:</u>	<u>BRT:</u>	<u>Art:</u>	<u>Årsag:</u>
Agnas Louisa	1886	102	fragtskib	sønknet
Blikur	1965	1029	"	solgt til New Foundl.

Afgang af fartøjer i 1974 (fortsat)

<u>Navn:</u>	<u>Byggeår:</u>	<u>BRT:</u>	<u>Art:</u>	<u>Årsag:</u>
Brestir	1957	201	kraftblokskib	solgt til Danmark
Comet	1964	265	ståltrawler (industri)	forlist
Grímur Kamban	1959	291	kraftblokskib	solgt til Danmark
Hans Hansen	1942	498	fragtskib	solgt til Danmark ophug.
Kongshavn	1912	254	træfiskerskib	forlist
Lizzie	1884	88	træfiskerskib	sænket
Magnus Heinason	1961	1038	saltfisktrawler	solgt til England ophug.
Maseppa	1885	104	træfiskerskib	sænket
Norökap	1972	100	industri-trawler (træ)	solgt til Danmark
Noröland	1965	148	industri-trawler (stål)	solgt til Danmark
Sigurfari	1885	86	træfiskerskib	solgt til Island
Skálaberg	1956	955	saltfisktrawler	solgt til Spanien ophug.
Svananes	1966	48	langlineskib (træ)	solgt til Godthåb

Kilde: Statens skibstilsyn på Færøerne

Tabel 3. 33. Den samlede færøske skibsflåde 1965-74

<u>År</u>	<u>pr. 1. jan.</u>		<u>Tilgang</u>		<u>Afgang</u>		<u>pr. 31. dec.</u>	
	<u>Antal</u>	<u>BRT</u>	<u>Antal</u>	<u>BRT</u>	<u>Antal</u>	<u>BRT</u>	<u>Antal</u>	<u>BRT</u>
1965	225	43.977	7	1.888	17	4.396	215	41.469
1966	215	41.469	3	1.396	13	2.036	205	40.829
1967	205	40.829	3	1.499	9	4.250	199	38.078
1968	199	38.078	6	2.969	3	778	202	40.269
1969	202	40.269	20	6.061	6	1.016	216	45.314
1970	216	45.314	12	2.231	5	712	223	46.833
1971	223	46.833	21	3.935	3	785	241	49.983
1972	241	49.983	30	2.939	6	1.491	265	51.431
1973	265	51.431	21	6.467	19	4.512	267	53.386
1974	267	53.386	15	6.075	15	5.207	267	54.368

Kilde: Statens skibstilsyn på Færøerne

Stigningen i den samlede tonnage på ca. 1.000 BRT i 1974 fordeles sig udelukkende på fiskerskibe. Til belysning af den fortsatte fornyelse og modernisering af fiskerflåden, er der i omstående tabel givet en oversigt over antallet af fiskerskibe i hver kategori, deres bruttotonnage og deres vejede gennemsnitsalder

- d. v. s. alder pr. ton - ved udgangen af årene 1970, 1973 og 1974.

Tabel 3. 34. Fiskerflåden fordelt efter art i 1970, 1973 og 1974

	Antal			Bruttotons			Vejet gennemsnitsalder i år		
	1970	1973	1974	1970	1973	1974	1970	1973	1974
<u>Stålskibe:</u>									
Saltfisktrawlere	8	8	5	6.747	6.971	4.251	13,5	14,3	11,9
Fabrikstrawlere	4	4	7	3.226	1.977	3.353	3,7	6,5	9,5
Industrifisktrawlere	<u>12</u>	<u>30</u>	<u>35</u>	<u>2.657</u>	<u>8.194</u>	<u>9.900</u>	<u>12,1</u>	<u>8,6</u>	<u>9,1</u>
Trawlere ialt	24	42	47	12.630	17.142	17.504	10,6	10,7	9,8
Lineskibe	34	29	31	9.714	7.315	7.782	8,3	11,8	12,1
Kraftblokskibe	18	20	19	5.882	7.486	7.612	6,9	7,4	6,9
Fryseskibe	<u>10</u>	<u>10</u>	<u>11</u>	<u>2.890</u>	<u>2.752</u>	<u>3.150</u>	<u>6,1</u>	<u>9,1</u>	<u>9,0</u>
Ialt	<u>86</u>	<u>101</u>	<u>108</u>	<u>31.116</u>	<u>34.695</u>	<u>36.048</u>	<u>8,8</u>	<u>10,1</u>	<u>9,6</u>
<u>Træskibe:</u>									
Trawlere	5	7	6	665	859	759	29,8	25,7	29,8
Lineskibe	66	94	91	4.128	5.354	5.189	40,5	35,8	36,3
Andre	<u>19</u>	<u>8</u>	<u>5</u>	<u>2.398</u>	<u>1.126</u>	<u>677</u>	<u>65,8</u>	<u>66,7</u>	<u>62,9</u>
Ialt	<u>90</u>	<u>109</u>	<u>102</u>	<u>7.191</u>	<u>7.339</u>	<u>6.625</u>	<u>47,9</u>	<u>39,3</u>	<u>38,3</u>
Oplagte skibe	4	7	8	360	654	688	77,1	78,9	76,3
<u>Fiskerskibe</u>									
Ialt	<u>180</u>	<u>217</u>	<u>218</u>	<u>38.667</u>	<u>42.688</u>	<u>43.361</u>	<u>16,7</u>	<u>16,2</u>	<u>15,06</u>

Kilde: Statens skibstilsyn på Færøerne

Det store samlede køb i august 1973 af 9 Østtysk byggede industriståltrawlere på Cuba var i 1973 stærkt medvirkende til stigningen i stålskibsflådens tonnage. I 1974 har disse skibe været lejet ud som "stand by"-skibe ved olieplatformene i Nordsøen. I lighed med 1973 har der i 1974 været et fald i træskibsflådens antal og tonnage.

Antallet af oplagte fiskerskibe er steget en smule fra 7 skibe i 1973 på tilsammen 654 BRT til 8 skibe i 1974 på tilsammen 688 BRT. De oplagte skibe er udelukkende ældre træskibe med en gennemsnitsalder på 77 år.

Foran er kun givet oplysninger om skibe over 20 BRT. Omstående oversigt over udviklingen i de 5 sidste kalenderår i

antallet af dæksfartøjer på 5 - 20 BRT viser en jævn stigning af denne del af fiskerflåden i den betragtede periode.

Tabel 3. 35. Dæksfartøjer 5 - 20 BRT ultimo 1970-1974

	<u>Antal</u>	<u>BRT</u>
Ultimo 1970	118	1.525
Ultimo 1971	122	1.632
Ultimo 1972	123	1.682
Ultimo 1973	135	1.766
Ultimo 1974	155	1.931

Kilde: Skibsregistret

Udbygningen og moderniseringen af den færøske fiskerflåde vil i de kommende år blive betydeligt intensivere, jfr. nedenstående tabel 3. 37.

Tabel 3. 36. Fiskerskibe i ordre ultimo 1974

<u>Prod. land</u>	<u>Antal</u>	<u>Skibstype</u>	<u>Antal</u>
Færøerne	4	Kraftblokskibe/trawlere	4
Danmark	1	Langlineskibe	2
Polen	9	Langlineskibe/garnskibe	11
Tyskland	1	Industri-trawlere	2
Holland	1	Rejetrawlere	3
Skotland	1	Ferskfisktrawlere	3
Norge	<u>10</u>	Saltfisktrawlere	<u>2</u>
	<u>27</u>		<u>27</u>

Kilde: Færøernes landsstyre

I 1973 har selskabet P/f Marknaðarrøkt tegnet kontrakt med et polsk skibsværft om bygning af 9 langlinebåde. Skibene vil i 1975-77 blive leveret til 7 partsrederier og 2 aktieselskaber, der alle har tilknytning til eksisterende filétfabrikker. Prisen pr. skib bliver ca. 4 mill. kr. Det polske værft yder mod landskassegaranti en 3 års kredit til P/f Marknaðarrøkt på 60 % af kontraktsummen. Efter leveringen vil skibene blive søgt normalt prioriteret.

OFFENTLIG VIRKSOMHED

(veje, elektricitetsforsyning, havne- og landingspladser, telekommunikation og postvæsen).

Veje

Området veje er særanliggende. I henhold til lagtingslov nr. 51 af 25. juli 1972 om landsveje henregnes til landsveje veje mellem byggerne og veje fra bygd til kaj eller bro, der hovedsagelig har betydning for trafikken mellem øerne. Kun een vej igennem en bygd og mellem nabobygder kan henføres under landsvejene. Landet anlægger og vedligeholder landsvejene.

Anlæg af visse hovedvejstrækninger finansieres ved lån fra Investeringsfonden for Færøerne på op til 85 % af anlægsværdien. Investeringsfonden havde pr. 31. marts 1974 bevilget lån på ialt 68,3 mill. kr. til vejformål, hvoraf 15,5 mill. kr. endnu ikke var udbetalt.

De øvrige bygdeveje er et kommunalt anliggende.

Vejnettet er under stadig udbygning. Der har i 1974 været flere vejanlæg under udførelse, ligesom der er sket forbedringer på eksisterende veje.

Tabel 3. 37. Vejenes længde, kapacitet og belægning

km	ensporede veje		tosporede veje		ialt km
	asfaltbelagte	grusbelagte	asfaltbelagte	grusbelagte	
Norðoyar	4,1	15,3 ¹⁾	6,1	-	25,5
Eysturoy	44,2	36,9	36,1 ²⁾	9,1	126,3
Streymoy	26,2	32,4	43,3	3,7	105,6
Vágar	5,3	5,3	11,7	-	22,3
Sandoy	-	31,3	-	0,4	31,7
Suðuroy	41,8	12,6	13,9	-	68,3
Ialt i 1974	121,6	133,8	111,1	13,2	379,7
Ialt i 1973	99,7	163,5	98,8	17,7	379,7
Ialt i 1972	88,4	182,7	86,5	22,6	380,2

1) Heraf 3,9 km med betonekørebane 2) Heraf 0,2 km vejbro over Streymin

Kilde: Landsingeniøren

Der er i 1974 ialt asfalteret 57,7 km eksisterende landsvej, heraf 23,3 km på Eysturoy, 13,9 km på Streymoy, 1,5 km på Vágar og 6,9 km på Suðuroy.

På Viðoy er ombygningen af vejen mellem Hvannasund og Við-areidi så godt som fuldført. Arbejdet på vejdamningen over Hvannasund er fortsat, og der er nu landfast mellem Borðoy og Viðoy. Af vejen mellem Húsar og Mikladalur på Kalsoy er ca. 3 km farbar. På Eysturoy er arbejdet på vejen mellem Funningsfjørður og Elduvík afsluttet. Den nye vej mellem Gøtugjógv og Gøtueiði på ca. 2,5 km er 60 % fuldført.

Broen over Streymin blev taget i brug i oktober 1973. Arbejdet på den ca. 2,5 km lange, dobbeltsporede tunnel mellem Sundalagið og vejen mellem Skálafjørður og Funningsfjørður har været fortsat, og der er udsprængt ca. 1,5 km. Af den ca. 2,1 km lange strækning fra tunnelindslag øst til tilslutningen til vejen i Fjarðardali er ca. 1,5 km grovplaneret. Af den ca. 3,5 km lange strækning fra tunnelindslag vest til vejbroen mellem Streymoy og Eysturoy er ca. 2 km farbar.

På Streymoy er der på vejen uden om Hvalvík-Streymnes udført en 22 m lang vejbro over Stórá. Herfra er den ca. 900 m lange vejstrækning op til tilslutningen med den eksisterende landsvej nord for Streymnes 70 % fuldført. Den ca. 2 km lange strækning fra viadukten við Sjógv oven over bygden mod Langasandur er så godt som fuldført. I oktober 1974 påbegyndtes arbejdet på den ca. 6 km lange vej mellem Hvítanes og Sund.

På Sandoy er arbejdet på den ca. 6 km lange strækning mellem Skopun og Sandur fortsat. Endvidere er arbejdet på den ca. 2,5 km lange strækning fra fællesskolen ved Sands vatn mod bygden Sandur fortsat i 1974, og ca. 1 km er fuldført bortset fra asfaltering.

På Suðuroy er arbejdet på vejen mellem Vágur-Porkeri-Hov fortsat, og der er i 1974 grovplaneret ca. 2,8 km og asfalteret ca. 2,3 km.

De i kalenderåret 1974 udførte vejarbejder har kostet ialt 37,2 mill. kr., hvoraf ca. 13 mill. kr. er arbejdsløn svarende til, at henved 400 mand har indtjent hovedparten af deres årsindtægt ved disse arbejder.

Tabel 3. 38. Udgifter til det færøske landevejsnet		1965/66	1970/71	1971/72	1972/73	1973/74
Mill. kr.						
Til nyanlæg og større forbedringer		7,7	14,8	19,1	27,4	30,0
Til stenbrud og asfaltværk		0,6	0,1	0,2	-	0,8
Til vedligeholdelse og mindre forbedringer		2,8	5,2	7,5	11,0	13,3
Ialt		11,1	20,1	26,8	38,4	44,1

Kilde: Landsingeniøren

El-forsyning

Det fælleskommunale el-selskab SEV er et rent kommunalt anliggende. Samtlige kommuner på Færøerne er nu tilsluttet selskabet, der forsyner 13.280 forbrugere med elektricitet.

Tabel 3. 39. Den samlede produktion og salget af el

	<u>65/66</u>	<u>70/71</u>	<u>71/72</u>	<u>72/73</u>	<u>73/74</u>
El-prod. mill. kWh	50,13	71,41	77,28	83,44	89,55
(heraf v. vandkraft)	43,20	55,93	53,06	55,45	55,60
Salg af strøm mill. kWh	42,35	63,52	68,78	73,04	78,55
Driftsindt. mill. kr.	6,70	14,73	16,17	17,45	18,51
Driftsudg. " "1)	7,90	13,64	15,34	17,00	19,47
Installeret effekt MW	24,10	27,70	27,70	27,70	29,60
Anlægsværdi mill. kr.	87,10	99,98	107,20	111,70	114,80
<u>Afskrivninger mill. kr.</u>	<u>15,38</u>	<u>33,06</u>	<u>37,01</u>	<u>41,23</u>	<u>45,61</u>

1) Incl. renter

Kilde: SEV

El-selskabet havde pr. 1. april 1974 følgende fordelingsanlæg:

	<u>60 kV</u>	<u>20 kV</u>	<u>10 kV</u>	<u>0,6 kV</u>	<u>0,4 kV</u>
Ledninger og kabler <u>km</u>	43	313	177	13	456
Transformere <u>stk</u>	4	101	100	6	-

En stor del af SEV's anlægsarbejder finansieres ved lån fra Investeringsfonden for Færøerne, der pr. 31. marts 1974 havde bevilget lån til SEV på ialt 49,7 mill. kr., hvoraf 11 mill. kr. endnu ikke var udbetalt. SEV's samlede restgæld pr. 31. marts 1974 androg 69,9 mill. kr.

Havne og landingspladser

Området havne er fællesanliggende. Kommunerne anlægger og driver havnene. Stats- og landskassen yder tilskud på henholdsvis 25 og 50 % af anlægsudgifterne til de havne, der er medtaget på de af lagtinget vedtagne havneplaner for henholdsvis Tórshavn havn og bygdehavnene. Havneplanerne udarbejdes for 10 år ad gangen. Den nuværende bygdehavneplan, der omfatter anlægsarbejder for 56 mill. kr., løber fra 1. april 1969 til 31. marts 1979. Landskassens tilskud udbetales med 10 % af det i henhold til planen bevilgede tilskud årligt, medens statens tilskud betales ef-

terhånden, som dele af arbejderne gennemføres og godkendes teknisk. Den sidste fjerdedel af anlægsudgifterne finansieres ofte ved lån i Kreditforeningen af Kommuner i Danmark.

De faktiske investeringer i havneanlæg har imidlertid været væsentlig større end ifølge den 10-årige havneplan, og i maj 1974 vedtog lagtinget en "tillægshavneplan" for resten af den nuværende havneplans løbetid med en samlet ekstra anlægssum på 36 mill. kr.

Færøerne har 62 havne og 45 landingspladser, hvoraf 13 kan karakteriseres som ret gode.

Tabel 3. 40. Aktiviteten i de 6 største havne i årene 1970-74

		Anløb		Godsmængde i 1.000 tons		Samlede ind- tægter	
		Antal	NRT i 1.000 t	udlos- set	ind- ladet	år	1.000 kr.
Tórshavn ¹⁾	1971	5.923	931,2	99,0	9,8	70/71	2.125
	1972	6.195	934,0	105,0	9,8	71/72	2.450
	1973	6.678	1.037,4	109,1	11,4	72/73	2.649
	1974	6.389	982,7	110,0	10,5	73/74	3.951
Klaksvík	1971	1.479	180,9	32,3	19,2	1971	576
	1972	1.502	187,3	34,4	20,1	1972	641
	1973	1.554	205,0	41,0	19,8	72/73	872
	1974	1.518	207,4	47,8	20,2	73/74	1.429
Fuglafjørður	1971	1.479	178,0	39,8	24,1	70/71	344
	1972	1.572	258,8	35,7	20,9	71/72	331
	1973	1.661	260,4	35,5	28,4	72/73	314
	1974	1.681	201,7	33,5	50,0	73/74	497
Runavík	1971	1.241	148,6	53,6	28,7	70/71	393
	1972	1.359	159,5	56,9	25,9	71/72	454
	1973	1.357	164,1	66,8	30,9	72/73	442
	1974	1.239	164,1	56,0	27,0	73/74	660
Tvøroyri	1971	805	135,0	21,5	3,7	70/71	297
	1972	966	139,2	24,3	4,5	71/72	354
	1973	1.025	140,0	24,0	5,0	72/73	354
	1974	915	145,0	25,0	5,5	73/74	495
Vágur	1971	1.405	89,2	6,5	1,8	70/71	134
	1972	1.413	85,2	5,6	3,5	71/72	177
	1973	1.553	94,2	5,9	2,0	72/73	182
	1974	1.739	95,1	6,6	2,4	73/74	203

1) Opgørelsen vedr. Tórshavn havn omfatter også ruteskibe

Kilde: Oplysning fra de enkelte havne

Der har i 1974 været flere større havneanlæg i gang. I Klaksvík er anlæg af pier og færgeleje afsluttet. Á Kósini er der påbegyndt anlæg af 100 m kaj i forlængelse af den eksisterende samt en udvidelse af havnearealet. I Fuglafjörður er der påbegyndt anlæg af 140 m kaj samt en udvidelse af havnearealet. I Leirvík er der foretaget en uddybning af havneindløbet. Arbejdet med forlængelse af hovedpieren i Runavík er afsluttet. I Eiði er arbejdet med forstærkning og forlængelse af stenkastningen på ydersiden af den i 1972 fuldførte pier afsluttet. Kloakering og betonbelægning af havnearealet i Haldarsvík er under udførelse. Udvidelsen af det yderste bassin i Skopun er fortsat og ventes afsluttet medio 1975. I Sandur er anlæg af større yder- og inderbassin fortsat. Anlæg af 100 m lukket betonkaj langs den tidligere opfyldte havneplads i Tvøroyri er afsluttet, og uddybningen af havnebassinet er fortsat. I Vágur er der øst for pieren á Tjørn påbegyndt opfyldning og byggemodning af et areal til en filétfabrik.

Af mindre havneanlæg og landingspladser kan nævnes fuldførelsen af arbejder i Norðdepli, Syðrugøta, á Glyvrum, við Toftagjógv, á Toftum, Heygsstöð á Strondum, við Sjógv á Strondum, Hósvík, Koltur, á Hvalbiareiði, Hvalba, Fámjin, Hov og Porkeri.

Der er udført havnearbejder for 14,1 mill. kr. og arbejder med landingspladser for 9,6 mill. kr. eller ialt 23,7 mill. kr. i 1974. Heraf udgør arbejdslønnen ca. 10 mill. kr. svarende til, at 350 mand har haft størsteparten af deres årsindtægt ved dette arbejde.

De indenlandske telefonforbindelser

De indenlandske telefonforbindelser varetages af Telefonverk Føroya Løgtings, der, siden lagtinget i 1906 overtog Færøernes første og eneste telefonlinie mellem Vestmanna og Tórshavn, har været en institution under landsstyret. I 1953 påbegyndtes en automatisering i Tórshavn, men først i 1973 og 1974 har automatiseringen taget fart, således at der ved udgangen af 1974 var 13 automatiserede centraler. Enkelte mindre centraler er blevet indlagt under de nu automatiske centraler. Landsautomatiseringen er til en vis grad blevet finansieret ved lån fra Investeringsfonden for Færøerne, der indtil 31. marts 1974 har bevilget lån på ialt 22,8 mill. kr., hvoraf 5,0 mill. kr. endnu ikke var udbetalt. Endvi-

dere er der i 1973 blevet optaget et lån i Schweiz på 11 mill. kr.

Tabel 3. 41. Antal centraler og abonnenter ultimo finans-
årene 1965/66 og 1970/71 - 1973/74

År	Centraler		Abbonenter		
	aut.	man.	aut.	man.	ialt
1965/66	5	50	3.105	1.670	4.775
1970/71	5	48	4.474	2.436	6.910
1971/72	5	48	4.531	2.570	7.101
1972/73	8	33	5.476	2.029	7.505
1973/74	9	29	6.499	2.174	8.673
Ult. 1974	13	23			

Kilde: Telefonverk Føroya Løgtings

Tabel 3. 42. Telefonselskabets økonomi

År	Driftsindt.		Anlægs- udg. i 1.000 kr.	Anlægs- værdi pr. 31/3 1.000 kr.	Perso- nale pr. 31/3	Vente- liste pr. 31/3
	i 1.000 kr.	Driftsudg. i 1.000kr.				
1965/66	3.847	3.820	1.412	9.199	132	...
1970/71	7.584	7.299	3.981	15.175	146	459
1971/72	8.824	8.466	12.719	26.760	149	750
1972/73	9.775	9.343	15.010	40.419	150	700
1973/74	12.750	12.520	16.629	55.040	150	967

Kilde: Telefonverk Føroya Løgtings

Den kraftige stigning i de 3 sidste finansår i anlægsudgifterne og de samlede anlægsværdier hænger sammen med den hurtigt fremadskridende automatisering, der i samme tidsrum har fundet sted.

Der er et meget stort antal abonnenter på ventelisten, men det forventes, at ventelisten på oprettelse af telefon vil blive nedskåret i det kommende år.

Telekommunikationen med udlandet og med skibene

I 1906 blev der af Det Store Nordiske Telegraf-Selskab etableret en søkabelforbindelse fra Shetlandsøerne til Tórshavn og videre til Island. Hermed fik Færøerne telegrafforbindelse med det europæiske fastland. I 1954 oprettede post- og telegrafvæsenet en radiotelefonforbindelse mellem Danmark og Færøerne, og i 1961 oprettede post- og telegrafvæsenet, det britiske Post Office og Det Store Nordiske Telegraf-Selskab i fællesskab et nyt, moderne søkabelanlæg mellem Skotland og Færøerne med videre forbindelse til Island. Disse anlæg blev taget i brug i 1962 og gav mulighed for

samtidig overføring af telefon- og telegrafforbindelser samt oprettelse af telextjeneste.

I 1971 blev der nedlagt et nyt moderne søkabel mellem Shetlandsøerne og Færøerne. Dette blev indviet i slutningen af 1971. Telefons-tjenesten til udlandet sker nu i samarbejde mellem Det Store Nordiske Telegraf-Selskab, post- og telegrafvæsenet og det færøske telefonvæsen. Samtidig blev radiotelefonforbindelsen, der var oprettet i 1954, nedlagt.

Tabel 3. 43. Telekommunikation med udlandet og skibsfarten

	Udlandet			Kysttjenesten	
	Antal telegrammer (x 1000)	Antal rigs- telefon- samtaler (x 1000)	Antal telex- abon- nenter 31/12-74	Telegrammer	Samtaler
1965	96,5	87,0	20	16.262	23.365
1966	102,5	94,0	26	16.621	24.891
1967	98,5	104,5	3	14.715	24.841
1968	102,0	99,0	40	13.076	24.670
1969	97,0	99,5	42	12.171	26.641
1970	94,5	111,5	44	11.566	28.599
1971	92,5	118,5	57	9.449	28.420
1972	83,0	194,0	59	8.450	33.252
1973	79,0	242,5	64	6.245	35.786
1974	76,5	290,5	68	4.861	40.242

Kilde: Det Store Nordiske Telegraf-Selskab

Telex-tjenesten sker over en fuldautomatisk central, hvorfor det ikke er muligt at opgive antallet af telexskrivninger. Det sidste år, hvor den manuelle telexcentral eksisterede (i 1968) havde de 40 abonnenter, der fandtes ved årets udgang, haft ialt 38.500 telexskrivninger.

Tórshavn Radio blev oprettet i begyndelsen af 1920^{erne} til betjening af kysttjenesten, d. v. s. udveksling af trafikken mellem land og skib i søen. Indtil begyndelsen af 1930^{erne} var der kun tale om korrespondance pr. telegrafi; men ved denne tid begyndte de første færøske fiskerskibe at anskaffe radiotelefonanlæg, og kyststationen blev derfor også understøttet med telefonianlæg. Der var dog stadig kun tale om udveksling af telegrammer mellem skibe og land. I løbet af 1953 blev kyststationens anlæg udbygget og moderniseret, og fra 1. januar 1954 var der mulighed for udveksling af

telegrammer pr. telegrafi eller telefoni samt for etablering af telefonsamtaler mellem skibe og telefonabonnenter i land.

Med det moderne radiofonianlæg til anvendelse i skibe er der mulighed for, at selv de helt små fiskerskibe kan have radiofonianlæg ombord. Dette har medført, at de egentlige telegrammers antal er blevet halveret, medens antallet af telefonsamtalerne er steget meget stærkt.

Det færøske postvæsen

Det færøske postvæsen henhører under generaldirektoratet for post- og telegrafvæsen. Postvæsenet foretager dog i vid udstrækning toldopkrævning for oppebørselskontoret i forbindelse med udleveringen af posten.

Det færøske postvæsen har hidtil anvendt danske frimærker, men med virkning fra den 30. januar 1975 vil kun færøske frimærker med angivelsen "FØROYAR" være gyldige til frankering af forsendelser fra og på Færøerne. De nye frimærker er dagligseriemærker, der løber på ubestemt tid. Den første serie består af 7 motiver med ialt 14 forskellige pålydende værdier.

Det er ikke muligt at angive antallet af indkomne brevfor- sendelser til Færøerne, men det kan som målestok herfor angives, at der i 1973/74 ankom 160,2 tons post pr. flyvemaskine, heraf 50,8 tons breve. Ankomne forsendelser pr. skib udgjorde 1.554,5 tons. De tilsvarende tal i 1972/73 var henholdsvis ialt 133 tons pr. fly og 1.578 tons pr. skib.

Tabel 3. 44. De færøske posthuses virksomhed

	<u>1971/72</u>		<u>1972/73</u>		<u>1973/74</u>	
	<u>1.000 stk.</u>	<u>Mill. kr.</u>	<u>1.000 stk.</u>	<u>Mill. kr.</u>	<u>1.000 stk.</u>	<u>Mill. kr.</u>
1. Indbet. postanvisninger	957	257	1.055	313	1.002	363
2. Indbet. postgirokort	286	102	307	121	324	143
3. Udbet. postanvisninger og udbetalingskort	891	250	984	300	932	351
	<u>1.000 stk.</u>		<u>1.000 stk.</u>		<u>1.000 stk.</u>	
4. Ankomne avisnumre	1.923		2.003		2.004	
5. Ankomne postinkasserin- ger og postopkrævnings- brevfor- sendelser	225		232		239	
6. Afsendte pakker fra Fær.	176		179		179	
7. Ankomne pakker til Fær.	290		303		311	

Kap. 4

ØKONOMI

FÆRØERNES EKSPORT OG IMPORT

Eksport

Den generelle prisstigning for fisk- og fiskeprodukter, der har præget begyndelsen af 70'erne er nu ophørt og er for flere af Færøernes hovedprodukter afløst af fald eller stagnation i priserne. Som følge heraf har den samlede eksport efter en foreløbig opgørelse indbragt 485,9 mill. kr. mod 471,4 mill. kr. i 1973, en stigning i 1974 på kun 14,5 mill. kr. eller på godt 3 %. Til sammenligning var eksportstigningen i 1973 på 149,3 mill. kr. eller godt 46 %.

Tabel 4. 1. Eksportens fordeling på de vigtigste varegrupper

<u>Mill. kr.</u>	<u>1965</u>	<u>1970</u>	<u>1972</u>	<u>1973</u>	<u>1974</u> ¹⁾
Saltfisk	77,7	76,9	102,5	108,3	161,5
Saltfiskefilét	-	0,8	3,4	13,9	13,0
Klipfisk	21,2	0,1	-	-	-
Fiskefilét	11,9	59,0	68,8	71,7	67,0
Isfisk	17,4	2,8	1,1	0,5	1,1
Saltsild og kryddersild	17,9	7,9	19,4	19,7	23,5
Fersk sild og fisk	2,8	41,7	47,8	73,8	77,9
Sildefilét	-	4,2	4,7	12,3	1,9
Silde- og fiskeolie	1,8	9,8	2,7	9,9	16,7
Sildemel	2,5	20,5	16,9	63,0	66,8
Helleflynder	1,0	1,7	1,4	2,2	1,7
Frossen hellefisk	-	9,3	6,8	3,4	2,3
Sildehaj	6,7	1,7	1,8	1,5	-
Laks	0,6	4,1	3,1	4,1	1,9
Rejer	-	1,8	10,0	14,0	16,9
Fiskemel	0,6	1,8	5,8	6,3	4,7
Fiskeaffald	0,8	2,2	1,6	1,8	1,5
Andre fiskevarer	1,2	2,1	10,3	15,9	5,3
Strikkede varer og uldgarn	0,6	1,2	2,5	2,6	2,5
Skibe	5,3	0,1	10,0	45,5	19,2
Andre varer	2,3	1,3	1,5	1,0	0,5
<u>Eksport ialt</u>	<u>172,3</u>	<u>251,0</u>	<u>322,1</u>	<u>471,4</u>	<u>485,9</u>

1) Foreløbige tal Kilde: Færøernes landsstyre

Bortset fra posten "skibe", der er meget svingende, består eksporten så godt som udelukkende af fisk og fiskevarer.

Fra 1965 er der sket en betydelig omlægning af eksporten fra mindre til mere forarbejdede produkter. Således er eksporten af frosne fiskefileter, sildefileter og fiskemel og -olie, der i 1965 udgjorde ca. 9 %, steget til ca. en trediedel. Denne ændring i sammensætningen er muliggjort af de store investeringer i fiskeindustrien, der har fundet sted fra midten af 1960'erne. Udover fiskeeksporten er der en mindre traditionel eksport af uldgarn, strikkede varer og fåreskind på nogle få mill. kr. årlig.

Den beskedne stigning i eksportværdien fra 1973 til 1974 på godt 3 % er som det fremgår af tabellerne 4. 2. og 4. 3. opnået til trods for faldende eller uændrede priser på nogle af de vigtigste eksportprodukter.

Den kraftige stigning i saltfiskeeksporten skyldes hovedsageligt, at eksportpriserne er steget med godt 34 %, men også at der i 1974 har været en stigning i den eksporterede mængde.

Eksporten af frosne fiskefileter, der hovedsagelig går til U.S.A., har i 1974 været præget af afsætningsvanskeligheder. Der har været en mindre nedgang på grund af de faldende priser.

Eksporten af fersk sild og fisk, der for den overvejende part landes direkte i dansk havn af kraftblokskibene, har fastholdt det høje niveau, der blev nået i 1973.

Sildeolie- og sildemeleksporten, der i 1973 blev næsten 4-doblet som følge af stærk stigning i både priser og mængder, steg i 1974 med ca. 14 %, hovedsageligst som følge af prisstigninger på silde- og fiskeolie.

Eksporten af salt- og kryddersild er gået frem i 1974 på grund af de stigende priser.

Rejefiskeriet, som udelukkende foregår i de grønlandske farvande, har i 1974 haft en mindre fremgang.

Tabel 4. 2. Eksporterede mængder af de vigtigste varegrupper

<u>Tons</u>	<u>1965</u>	<u>1970</u>	<u>1972</u>	<u>1973</u>	<u>1974</u> ¹⁾
Saltfisk	30.471	23.548	20.161	18.206	20.198
Fiskefilet	3.184	12.189	10.309	8.768	8.809
Sildemel	1.738	12.616	9.703	18.321	20.859
Fersk sild og fisk	5.501	43.540	50.166	58.540	52.721
Salt- og kryddersild	10.325	3.498	7.248	6.322	6.244

1) Foreløbige tal Kilde: Færøernes landsstyre

Tabel 4. 3. De gennemsnitlige eksportpriser

kr. pr. ton	1965	1970	1972	1973	1974 ¹⁾
Sølfisk	2.549	3.300	5.084	5.950	7.999
Fiskefilet	3.737	4.844	6.673	8.172	7.306
Sildemel	1.413	1.620	1.741	3.436	3.207
Fersk sild og fisk	517	957	953	1.260	1.478
Salt- og kryddersild	1.736	2.264	2.676	3.119	3.761

1) Foreløbige tal

Kilde: Færøernes landsstyre

Tabel 4. 4. Værdien af Færøernes eksport efter markedsområder

1.000 kr.	1965	1970	1972	1973	1974 ¹⁾
<u>1. EF</u>					
Danmark	19.398	60.333	73.019	105.612	107.171
Italien	33.468	31.493	38.034	39.729	55.978
Storbritannien	15.276	25.021	28.364	56.211	59.674
Vesttyskland	4.096	29.473	5.425	9.286	22.298
Frankrig	-	706	7.966	13.002	21.967
Benelux	1.921	3.357	7.847	10.247	5.975
Grønland	4.477	769	572	8	13
Irland	255	-	530	6.539	-
EF-lande ialt	78.891	151.152	161.757	240.634	273.076

2. lande uden for EF

Norge	21.335	3.316	3.311	16.779	28.974
Sverige	10.699	6.670	12.341	13.964	12.506
Portugal	-	17.186	14.517	7.015	17.358
Spanien	22.715	17.067	34.799	41.156	52.603
Grækenland	12.569	10.614	11.382	14.321	15.001
Polen	-	6.312	24.803	24.268	10.062
U.S.A.	5.520	29.485	52.469	63.032	39.726
Øvrige lande	20.610	9.214	6.677	50.188	36.553
Lande uden for EF ialt	93.448	99.864	160.299	230.723	212.783

3. 1 og 2 ialt 172.339 251.016 322.056 471.357 485.859

1) Foreløbige tal

Kilde: Færøernes landsstyre

EF-landenes andel af den samlede eksport er steget kraftigt i den betragtede periode. EF's andel er fra 1965 til 1974 mere end 3-doblet, medens der i samme periode er sket godt og vel en fordobling af eksporten til lande uden for EF. I 1974 er der i forhold til 1973 en stigning på 13,5 % i eksporten til EF, medens der til lande uden for EF er et fald på 7,8 %.

Når eksporten til øvrige lande i 1973 var særlig stor, skyldtes dette hovedsageligt salg af 2 fabrikstrawlere til Island, men iøvrigt har der både i 1973 og 1974 været en stadig stigende eksport til Tjekkoslavakiet og Ungarn af specielt sildemel.

Import

Færøernes samlede vareimport androg i 1973 412,3 mill. kr., hvilket er en stigning på 86,6 mill. kr. eller 26,6 % mod 7,9 % året før.

Tabel 4. 5.

	<u>Importen fordelt på lande</u>				
<u>1.000 kr.</u>	<u>1965</u>	<u>1970</u>	<u>1971</u>	<u>1972</u>	<u>1973</u>
Danmark	128.230	167.876	213.571	237.096	289.659
Storbritannien	14.526	15.601	16.054	19.987	20.696
Øvrige EF-lande	6.841	8.227	8.497	12.699	11.266
Norge	11.440	15.169	33.877	23.549	49.554
Island	2.409	4.985	4.705	6.457	5.135
Sverige	12.347	10.893	14.294	12.709	15.154
Øvrige lande	6.531	5.617	10.054	13.239	20.856
<u>Ialt</u>	<u>182.324</u>	<u>228.368</u>	<u>301.052</u>	<u>325.736</u>	<u>412.320</u>

Kilde: Danmarks Statistik

Danmarks andel i den samlede import har i alle de nævnte år udgjort godt 70 %. Bortset fra en meget stor import af skibe fra Norge i 1971 og 1973 er der iøvrigt ikke i tiden siden 1965 sket større ændringer i importens fordeling på lande.

Ved bedømmelsen af tallene i tabellen over importens fordeling på varegrupper må det tages i betragtning, at de betydelige indkøb af proviant og andre forsyninger, som færøske fiskere foretager i udlandet til brug ombord, ikke er medregnet.

Tabel 4. 6.

	<u>Importen fordelt på varegrupper</u>				
<u>Mill. kr.</u>	<u>1965</u>	<u>1970</u>	<u>1971</u>	<u>1972</u>	<u>1973</u>
Fødevarer	31,0	39,9	44,7	51,9	65,9
Drikkevarer og tobak	4,3	5,7	6,9	8,0	8,4
Tekstiler, beklædning og fodtøj	17,8	19,9	25,1	30,5	32,7
Elektrisk udstyr	10,8	11,9	25,3	20,7	25,3
Brændselsstoffer	13,1	22,2	28,3	26,9	51,2
Materialer til byggevirksomhed og industri	36,3	38,7	41,9	44,6	54,8
Råstoffer til landbrug	2,6	3,2	3,0	3,5	3,6

(fortsættes)

Importen fordelt på varegrupper (fortsat)

<u>Mill. kr.</u>	<u>1965</u>	<u>1970</u>	<u>1971</u>	<u>1972</u>	<u>1973</u>
Råstoffer iøvrigt	5,9	6,6	7,4	7,5	9,0
Kemiske varer	8,7	13,6	15,0	16,4	19,2
Papir og pap	4,5	7,4	6,8	8,9	9,3
Skibe og både	3,0	8,9	29,9	22,3	36,7
Andre transportmidler, herunder personbiler	6,6	10,3	16,4	24,2	25,5
Maskiner	22,9	20,8	28,9	34,5	40,0
Diverse	14,8	10,3	21,5	25,8	30,7
<u>Ialt</u>	<u>182,3</u>	<u>219,4</u>	<u>301,1</u>	<u>325,7</u>	<u>412,3</u>

Kilde: Danmarks Statistik

Importen af skibe er meget stærkt svingende fra år til år og er afgørende for bevægelserne i den samlede import. I forhold til 1972 er der således en stigning i importen af skibe på 14,4 mill. kr.

Importen af de mere forbrugsprægede varer udviser i det store og hele en jævn stigning, og importen af andre transportmidler end skibe, det vil navnlig sige biler, er nu $2\frac{1}{2}$ gange så stor som i 1970. Den ekstraordinære store stigning i importen af elektrisk udstyr i 1971 skyldes udbygningen af telefonnettet og el-forsyningen.

For 1974 foreligger kun oplysninger om importen fra Danmark. Importen for hele 1974 kan på basis heraf anslås til godt 610 mill. kr.

Handelsbalancen

Tabel 4. 7.

Færøernes handelsbalance

<u>Mill. kr.</u>	<u>Eksport</u>	<u>Import</u>	<u>Handelsbalance</u>
1965	172,3	182,3	÷ 10,0
1970	251,0	228,4	22,6
1971	278,7	301,1	÷ 22,4
1972	322,1	325,7	÷ 3,6
1973	471,4	412,3	59,1
1974	485,9 ¹⁾	610 ²⁾	÷125 ²⁾

1) Foreløbige tal 2) anslået

Kilde: Danmarks Statistik og Færøernes landsstyre

Medens der i 1973 var et stort overskud på handelsbalancen, forventes der i 1974 et meget stort underskud. Årsagerne til det store omsving må søges i bytteforholdsforringelse og stærkt stigende forbrug. Der kan også peges på den store import af fiskerskibe.

LØN- OG PRISFORHOLD

Arbejds-, løn- og prisforhold er overtaget som særanliggender. De vigtigste love er følgende:

Lagtingslov nr. 13 af 20. marts 1958 om funktionærer,

lagtingslov nr. 29 af 12. oktober 1954 om lærlingeforhold med senere ændringer,

lagtingslov nr. 21 af 16. maj 1961 om pristalsregulering af arbejds løn med senere ændringer.

lagtingslov nr. 31 af 19. marts 1951 om ferie med løn med senere ændringer,

lagtingslov nr. 35 af 2. juni 1970 om 42½ timers arbejdsuge,

lagtingslov nr. 31 af 5. juli 1971 om landets tjenestemænd,

lagtingslov nr. 72 af 22. december 1951 om fiskernes afregning og lønreguleringsfond med senere ændringer,

lagtingslov nr. 69 af 26. september 1974 om mindsteløn og anden støtte til fiskerierhvervet,

lagtingslov nr. 25 af 24. april 1952 om valuta og priser,

lagtingslov nr. 28 af 24. april 1952 om pristal.

Organisationer og overenskomster

På det private arbejdsmarked sluttet der 2-årige overenskomster, den sidste er fra 1973, mellem arbejdsgiverorganisationerne på den ene side og håndværker- og arbejdsmandsforbundene på den anden side. Overenskomsterne vedrører kun grundlønningerne, idet pristalsreguleringen er fastsat ved lagtingslov.

For håndværkernes vedkommende føres forhandlingerne lokalt af de store afdelinger, medens Føroya Handverkarafelag slutter aftaler for de mindre afdelinger. Forbundet har ca. 1.000 medlemmer.

For arbejdsmændene er forhandlingsmønstret det samme, men her er foreningerne i Tórshavn og Klaksvík ikke medlemmer af Føroya Arbeidarafelag. I de 3 forbund er der omkring 7.500 medlemmer. I tallet indgår kvindelige arbejdere uden for Tórshavn, Klaksvík og Tvøroyri, idet kvindeforbundene disse steder ikke er medlemmer af Føroya Arbeidarafelag. Det bemærkes, at en del fiskere er medlemmer af arbejdsmandsforbundene.

Fiskerne er sluttet sammen i Føroya Fiskimannafelag, der har ca. 2.500 medlemmer, omfattende næsten alle fjernfiskere og en del af hjemmefiskerne. Den andel af fangsten, der tilfalder mandskabet, varierer mellem 30 og 50 %, afhængigt af skibets type og udstyr, behandlingen af fangsten og de driftsudgifter, der efter overenskomsten kan fratrækkes fangstværdien, før besætningsmedlemmernes hyre

udregnes. Overenskomsten indeholder endvidere bestemmelser om den indbyrdes fordeling mellem mandskabet. Den seneste overenskomst er sluttet i 1973 og omfatter foruden generelle bestemmelser 11 særbestemmelser vedrørende fordeling af fangsten.

Ud over fangstandelen nyder redere og fiskere godt af en række pristilskud, der ydes af landsstyret og varierer efter fiskeriets art.

Endelig har navigatører, maskinister og kokke deres egne organisationer, der indgår overenskomster med rederiforeningen.

Funktionærer inden for landsstyret og dets institutioner aflønnes i henhold til overenskomst mellem disses organisation, Starvsmannafelagid, og Færøernes landsstyre. Overenskomsterne er principielt 2-årige. Den seneste overenskomst er indgået i 1973. Foreningen har omkring 300 medlemmer.

En organisation af handels- og kontorfunktionærer beskæftiget på det private arbejdsmarked i Tórshavn blev stiftet i 1973. Denne forening sluttede i 1974 overenskomst med Færøernes Købmandsforening og Færøernes Arbejdsgiverforening. Overenskomsten kan udstrækkes til Færøerne som helhed uden nye forhandlinger.

De færoske tjenestemandsløve er opbygget på samme måde som de danske fra 1969. Ændringer foretages ved aftale. Der er i 1973 indgået en aftale om opnormering af visse tjenestemandstillinger. En forening af tjenestemænd har omkring 50 medlemmer.

Herudover foretages der aflønning efter danske overenskomster, især inden for sundhedsvæsen og administration.

I 1974 har lagtinget vedtaget en ændring af loven om pristalsregulering af arbejderlønninger, således at lønnen for hvert points ændring i pristallet ændres med 1,3 øre.

De færoske arbejdsgivere er organiseret i fire foreninger: Føroya Arbejdsgevarafelag (arbejdsgiverforening), Føroya Handverksmeistarafelag (håndværksmesterforening), Føroya Keypmannafelag (købmandsforening) og Føroya Reidarafelag (rederiforening). Alle foreningerne forhandler løn- og arbejdsforhold.

Priser

Ved lagtingslov nr. 25 af 24. april 1952 oprettedes et valuta- og priskontrolråd. Rådet består af 3 medlemmer, der udpeges af landsstyret efter indstilling fra finansudvalget. Rådets opgave er at kontrollere priserne og prisudviklingen i landet. Det færoske detailpristal udregnes hvert kvartal. Pristallet,

der i sine priser har indregnet told og indirekte afgifter, bygger på et budget for årsforbruget for en familie bestående af 2 voksne og 2 børn. Forbrugssammensætningen er fastlagt i 1948. I 1975 vil der blive taget et nyt pristalsgrundlag i brug.

Det færøske pristal er lønregulerende for følgende hovedgrupper og lønmodtagere: tjenestemænd og kontorfunktionærer ved landsstyret og dets institutioner, folkeskolens lærere og den del af det øvrige arbejdsmarked, der aflønnes efter færøske overenskomster. Hovedparten af denne gruppe er faglærte og ufaglærte arbejdere. For de to første grupper pristalsreguleres lønningerne i april og oktober i overensstemmelse med pristalsændringerne i januar og juli kvartaler, medens den sidste gruppe reguleres fire gange årligt efter det sidst udregnede pristal.

Lønninger

Der udarbejdes ikke statistik over udbetalte arbejds lønninger på Færøerne. Med henblik på at give et billede af lønudviklingen er der foretaget en beregning af den overenskomstmæssige timeløn for typiske funktionær- og arbejdergrupper pr. 1. januar i årene 1965 samt 1970-75, som vist i tabel 4. 8.

Funktionærlønnen er lønnen for en assistent på 1. løntrin. Timelønnen er beregnet som årslønnen med tillæg af særlig feriegodtgørelse i henhold til Starvsmannafelagið's overenskomst med landsstyret divideret med det årlige antal arbejdstimer. Da der ikke udbetales tillæg for skæve helligdage, er disse dage fratrukket.

Lønningerne for faglærte og ufaglærte arbejdere er den overenskomstmæssige timeløn ved sædvanligt arbejde med tillæg af feriepenge for henholdsvis faglærte håndværkere og ufaglærte mandlige og kvindelige arbejdere, hvorimod tillæg for særligt arbejde og overarbejdstillæg ikke er medregnet.

Da lønningerne er angivet i årets priser, er der med henblik på en vurdering af bevægelserne i reallønnen anført det færøske pristal pr. 1. januar i hvert af årene.

Tabel 4. 8. Arbejds lønninger og pristal 1965 og 1970-75

Pr. l.jan.	Timeløn i øre					Index: 1965=100				
	Pris- tal	Assi- stent	Fag- lært	Ufaglært mdl.	Ufaglært kvl.	Pris- tal	Assi- stent	Fag- lært	Ufaglært mdl.	Ufaglært kvl.
1965	433	653	748	595	388	100	100	100	100	100
1970	556	1208	1182	996	724	128	185	158	167	187
1971	593	1350	1336	1100	944	137	207	179	185	243
1972	657	1533	1559	1326	1135	152	235	208	223	292
1973	710	1805	1707	1461	1259	164	276	228	246	324
1974	801	2114	2008	1734	1529	185	324	268	291	394
1975	941	2665	2427	2131	1925	217	408	324	358	496

I tiden siden 1965 har der for alle grupper været en lønstigning, der er $1\frac{1}{2}$ -2 gange så stor som stigningen i pristallet, der er lidt mere end fordoblet i dette tidsrum. Dette indicerer betydelige reallønsforbedringer for alle grupper. Assistentgruppen har i dag den højeste timeløn, men dette indbyrdes forhold mellem de forskellige timelønninger har forskudt sig i det betragtede tidsrum. Trods en større stigningstakt, jfr. nedenfor, er gruppen kvindelige arbejdere stadig den lavest lønnede med en timeløn, der er ca. 10 % lavere end de ufaglærte mandlige arbejders. Forskellen mellem faglærte og ufaglærte arbejders lønninger er nu 14 %, medens den i 1965 var op imod 25 %. Kvindelige ufaglærte arbejdere og assistenter har haft den relativt største lønstigning siden 1965, idet kvindelige arbejders timeløn er blevet ca. 5 gange så stor, og assistentlønnen er blevet godt 4 gange så stor. Kvindernes store lønfremgang i 1965 og i 1970 skyldes navnlig de ved lagtingslovene nr. 10 af 30. marts 1965 og nr. 17 af 11. maj 1970 gennemførte forbedringer af dyrtidsreguleringen for kvindelige arbejdere. Hertil kom i 1965 også en overenskomstmessig forbedring af pristalsreguleringen.

I 1974 er lønningerne for kontorfunktionærer og kvindelige arbejdere steget med ca. 26 %. Faglærte arbejders løn er steget med ca. 21 %, medens stigningen for ufaglærte mandlige arbejdere udgjorde ca. 23 %. Pristallet er i 1974 steget med 17 %.

Stigningen i lønningerne består udelukkende af overenskomst- og dyrtidsreguleringer, idet lønglidning er et ukendt begreb på Færøerne.

Búskaparráðið har i de senere år opgjort de gennemsnitlige mandskabsindkomster for de forskellige besætningskategorier om bord

i de forskellige skibstyper, der væsentligst deltager i fjernfiskeriet.

I nedenstående tabel er for hvert af årene 1965 og 1970-73 givet en oversigt over den gennemsnitlige årlige indkomst, en skipper, en l. styrmand og en fisker i hver af de nævnte skibstyper har fået udbetalt som sin andel af fangstresultatet.

Tabel 4. 9. Gennemsnitlig årlig indkomst fra fiskeriet pr. mand

<u>Beløb i kr.</u>	<u>1965</u>	<u>1970</u>	<u>1971</u>	<u>1972</u>	<u>1973</u>
<u>Saltfisk- og fabrikstrawlere:</u>					
Antal skibe	9	12	13	11	9
Antal dage i søen	<u>294</u>	<u>294</u>	<u>284</u>	<u>276</u>	<u>286</u>
Gennemsn. løn for:					
Skipper	121.954	125.645	126.639	142.308	182.599
l. styrmand	61.272	69.526	71.336	86.866	111.149
Fisker	<u>25.127</u>	<u>36.757</u>	<u>37.935</u>	<u>44.201</u>	<u>56.046</u>
<u>Industrifisktrawlere:</u>					
Antal skibe	-	11	14	20	26
Antal dage i søen	-	<u>257</u>	<u>262</u>	<u>277</u>	<u>278</u>
Gennemsn. løn for:					
Skipper	-	62.643	57.966	63.140	118.090
l. styrmand	-	47.976	47.958	52.526	98.274
Fisker	-	<u>38.566</u>	<u>38.315</u>	<u>43.979</u>	<u>83.753</u>
<u>Stållineskibe:</u>					
Antal skibe	39	26	22	22	26
Antal dage i søen	<u>290</u>	<u>264</u>	<u>275</u>	<u>253</u>	<u>255</u>
Gennemsn. løn for:					
Skipper	69.045	57.054	95.553	101.744	136.125
l. styrmand	33.497	33.175	53.864	62.706	78.337
Fisker	<u>19.955</u>	<u>23.441</u>	<u>35.850</u>	<u>39.326</u>	<u>50.471</u>
<u>Kraftblokskibe:</u>					
Antal skibe	7	17	16	17	20
Antal dage i søen	<u>313</u>	<u>287</u>	<u>272</u>	<u>280</u>	<u>262</u>
Gennemsn. løn for:					
Skipper	61.070	163.800	133.330	132.285	223.148
l. styrmand	37.796	108.322	88.555	88.380	151.724
Fisker	<u>23.435</u>	<u>64.765</u>	<u>52.996</u>	<u>53.977</u>	<u>91.425</u>
<u>Fryseskibe:</u>					
Antal skibe	7	8	8	9	6
Antal dage i søen	<u>296</u>	<u>279</u>	<u>292</u>	<u>253</u>	<u>267</u>
Gennemsn. løn for:					
Skipper	69.381	71.162	111.815	128.086	203.977
l. styrmand	41.904	46.953	72.204	81.762	126.421
Fisker	<u>25.808</u>	<u>29.983</u>	<u>46.907</u>	<u>53.824</u>	<u>78.656</u>

Mandskabsindkomster på saltfisk- og fabrikstrawlere og stål-lineskibe er blevet forøget med ca. 28 % fra 1972 til 1973, medens stigningen for industrifisktrawlere udgør 90 %, for fryseskibe 46 % og for kraftblokskibe 69 %.

Indkomsternes størrelse varierer ligesom skibenes indtjening betydeligt fra skib til skib. Til illustration heraf kan nævnes, at fiskerhyren i 1973 på saltfisk- og fabrikstrawlere varierede mellem 56.000 og 96.800 kr., for industrifisktrawlere mellem 35.300 og 125.400 kr., for lineskibene mellem 31.400 og 72.300 kr., for kraftblokskibene mellem 36.500 og 151.100 kr. og for fryseskibene mellem 42.200 og 121.400 kr. I beløbene er inkluderet de nævnte offentlige tilskud, feriepenge m. v.

Disse tilskud omfatter følgende:

I henhold til lagtingslov af 26. september 1974 med senere ændringer ydes der direkte tilskud til mandskabet i form af mindsteløn og indirekte gennem tilskud beregnet efter fangsten.

Mindstelønsordningen omfatter alle mønstrede fiskere, d. v. s. hele besætningen incl. officererne (samt fiskere, der driver fiskeri med båd i Grønland). Ordningen sikrer, at en fisker, der på en fisketur ikke opnår en gennemsnitlig månedlig hyre på 3.445,50 kr. (pr. 1. januar 1975) for hver måned, turen varer, får udbetalt et tilskud svarende til forskellen mellem mindstelønnen og den indtjente hyre (excl. evt. pristilskud). Mindstelønnen pristalsreguleres 4 gange om året efter pristallet. Udgifterne til mindstelønsordningen afholdes af landskassen gennem lønudligningsfonden og udgjorde i 1973/74 2,1 mill. kr. mod 2,9 mill. kr. i 1972/73.

Endvidere ydes tilskud beregnet efter fangsten.

Tilskud ydes til saltfisk, filét og fersk fisk landet på Færøerne.

Tilskudet til saltfisk (torsk) ydes til fisk af 1. kvalitet over 12 tommer og varierer mellem 13 og 28 øre pr. kg afhængig af fangstmetoden. Såfremt fangsten landes uden for Færøerne, får mandskabet halvt tilskud af 88 % af bruttofangsten. Landskassens udgifter til tilskudet udgjorde i 1973/74 1,4 mill. kr. mod 2,1 mill. kr. i 1972/73.

Tilskudet til fersk fisk landet på Færøerne blev indført i 1965 og er i realiteten et tilskud til hjemmefiskeriet, der traditionelt omfatter fiskeri omkring Færøerne og Island af en varighed af højst 2 uger, hvor fangsten landes i fersk (iset) tilstand.

Fiskeriet af denne art sker med små åbne udroerbåde, med dæksbåde og med større skibe, både ældre træskibe og helt nye stålskibe af størrelse 100 tons og derover.

Tilskudene til fangsten af fersk fisk omfatter et tilskud til mandskabet på mellem 15 og 25 øre pr. kg ved indhandling på Færøerne og ved indhandling af torsk i Grønland fra færøske skibe. Et tilsvarende tilskud ydes for indhandling på Færøerne af fjordsild. Endvidere ydes der 15 øre pr. kg hellefisk til produktion af filét. Til ejere af fiskefartøjer i ferskfiskeri ydes der tilskud beregnet efter særlige regler. Det samlede tilskud i denne kategori udgjorde i 1973/74 6,6 mill. kr. mod 7,1 mill. kr. i 1972/73.

I 1974-loven blev der som noget nyt indført tilskud til mandskabet på filétskibe. Tilskudet udgør 14-19 øre pr. kg ved landing eller omskibning på Færøerne. Såfremt fangsten landes i anden havn end færøsk, halveres tilskudet.

Der har tidligere været ydet tilskud til industrifiskeri og til fiskeri af kammuslinger.

De samlede tilskud fra det offentlige udgjorde ialt ca. 10,4 mill. kr. i 1973/74 mod ca. 13,5 mill. kr. i 1972/73.

OFFENTLIGE INDTÆGTER

Skatter og afgifter er særانliggender. De fastsættes og indkræves af færøske myndigheder. Landskassen indkræver indkomstskatter, told, produktionsafgifter, motorafgifter og folkepensionsbidrag, medens kommunernes indtægter næsten udelukkende stammer fra indkomstskatter.

De vigtigste love er lagtingslov nr. 50 af 2. juli 1963 om landsskat og kommuneskat med senere ændringer, lagtingslov nr. 23 af 11. februar 1950 om indførselsafgift m. v. med senere ændringer, lagtingslov nr. 9 af 27. april 1961 om særlig indførselsafgift med senere ændringer og lagtingslov nr. 23 af 9. maj 1968 om afgift på motorkøretøjer.

Indkomstskatten til landet og kommunerne udskrives af den skattepligtige indkomst, der er fastsat som bruttoindkomsten med de undtagelser og begrænsninger, loven fastsætter. Skattefradragsregelen er bibeholdt, således at de betalte skatter eller en beregnet skat (den såkaldte ligevægtsskat) kan fradrages. Herudover kan fradrages hustru- og børnebidrag, renter af gæld, lønmodtagerfradrag, hustrufradrag og forsikringspræmier. Ægtepar er sambeskattede. Aktieselskaber og kommanditselskaber beskattes som personer og er derfor medregnet som sådanne i oversigten.

Ved skatteudskrivningen til landskassen anvendes 2 skatteska-
laer, en for forsørgere og en for ikke-forsørgere.

Kommuneskatten udskrives med en fast procent, ligningsprocen-
ten, af skatteindkomsten, der fremkommer efter nedsættelse eller
forhøjelse af den skattepligtige indkomst efter skalaer, der er
fastsat ved kommunale vedtægter.

Alle importerede varer med undtagelse af visse fødevarer og
råvarer samt bøger og tidsskrifter er belagt med en generel ind-
førselsafgift på 13 % af fakturaværdien. Herudover er praktisk ta-
get alle varer belagt med en mængdeafgift eller en værdiafgift eller
en kombination af disse.

Der er endvidere produktionsafgift på øl (under 2,5 %), soda-
vand, chokolade og sukkervarer.

Tabel 4. 10. Samlet antal skatteydere og skattepligtig indkomst

<u>Skatteår</u>	<u>Antal skatteydere</u>	<u>Samlet skattepl. indkomst 1000 kr.</u>	<u>Gnsl. skpl. indk. pr. skatteyder</u>
1965/66	17.053	167.764	9.838
1970/71	17.629	255.800	14.510
1971/72	17.501	299.130	17.092
1972/73	17.790	333.653	18.755
1973/74	17.945	382.071	21.291
1974/75	19.482	443.612	22.770

Kilde: Likhningarråd Føroya

Der er i 1974/75 sket en kraftig stigning i antallet af skatte-
ydere. Den samlede skattepligtige indkomst er fra 1973/74 til
1974/75 (indtægtsåret 1973) steget med 61,5 mill. kr. eller ca.
14 %, mod en stigning på 15 % det foregående år.

Tabel 4. 11. Det samlede antal skatteydere, fordelt efter
størrelsen af den ansatte indkomst

<u>Ansæt indk. kr.</u>	<u>1965/66</u>		<u>1970/71</u>		<u>1973/74</u>	
	<u>Antal</u>	<u>%</u>	<u>Antal</u>	<u>%</u>	<u>Antal</u>	<u>%</u>
Under 5.000	5.172	30,4	2.853	16,2	2.037	11,3
5.000-7.000	1.979	11,6	1.727	9,8	871	4,9
7.000-10.000	2.781	16,3	2.660	15,1	2.350	13,1
10.000-15.000	3.703	21,7	3.464	19,6	2.485	13,8
15.000-20.000	2.038	12,0	2.858	16,2	2.026	11,3
20.000-30.000	994	5,8	2.821	16,0	4.410	24,6
30.000-40.000	188	1,1	775	4,4	2.074	11,5
40.000-50.000	92	0,6	256	1,5	871	4,9

(fortsættes)

Det samlede antal skatteydere, fordelt efter størrelsen af den ansatte indkomst (fortsat)

<u>Ansæt indk. kr.</u>	<u>1965/66</u>		<u>1970/71</u>		<u>1973/74</u>	
	<u>Antal</u>	<u>%</u>	<u>Antal</u>	<u>%</u>	<u>Antal</u>	<u>%</u>
50.000-75.000	73	0,4	150	0,9	592	3,3
75.000-100.000	20	0,1	38	0,2	135	0,8
100.000-200.000	8	-	18	-	76	0,4
200.000-300.000	2	-	5	-	12	0,1
Over 300.000	3	-	4	-	6	-
Ialt	17.053	100,0	17.629	100,0	17.945	100,0

Kilde: Líkningarráð Føroya

Antallet af skatteydere med en indkomst under 10.000 kr. har været konstant faldende siden 1965/66 og udgør nu godt 12 % mod 42 % i 1965/66. Der er grund til at bemærke, at folkepensionister uden andre indtægter end folkepensionen beskattes efter de almindelige regler. Gruppen 20.-30.000 kr. og de efterfølgende grupper har været i stadig vækst.

I de 2 følgende tabeller er udskrevne skatter skatter uden fradrag for børnetilskud, der fradrages i den beregnede skat, (1974/75 ca. 5,0 mill. kr. i landsskatten og 1,9 mill. kr. i kommuneskatten). Tallene angiver de ved hovedligningen udskrevne beløb uden hensyn til senere ændringer.

Tabel 4. 12. Udskrevne skatter

<u>1.000 kr.</u>	<u>Kommunale skatter</u>		<u>Landsskatter</u>		<u>Skatter</u>
	<u>Indkomst- skat</u>	<u>Bygnings- skat</u> ¹⁾	<u>Landsskat</u>	<u>Folkepen- sionsbidr.</u>	<u>Ialt</u>
1965/66	18.868	213	20.202	1.973	41.256
1970/71	34.437	617	36.364	4.777	76.195
1971/72	43.074	1.544	52.200	5.669	102.487
1972/73	53.852 ²⁾	-	63.021	6.667	123.540
1973/74	65.754 ²⁾	-	80.497	7.907	154.158
1974/75	81.788 ²⁾	-	98.686	9.155	189.629

1) Opkrævet i Tórshavn til og med 1971/72 2) Incl. kirkeskat i Tórshavn og Tórshavn udenbys

Kilde: Føroya gjaldstova

Tabel 4. 13. Udskrevne skatter m. v. i skatteåret 1974/75

Kommune	Antal skatte- ydere	Gnsł. ind- komst	Lig- nings- proc.	Udskr. skatter i 1000 kr.			Ialt
				Lands- skat	Folkep.- bidrag	Komm.- skat	
Tórshavn	5.892	26.893	16,6	43.941	3.242	34.483 ¹⁾	81.666
Fugloy	55	17.000	7	162	17	90	269
Svínoy	61	16.180	7	136	18	94	248
Viðareiði	99	17.717	10	263	33	221	517
Hvannasund	162	17.901	11	477	61	441	979
Klaksvík	2.103	23.177	14	10.478	1.027	8.505	20.010
Kunoy	49	17.184	7	132	17	83	232
Mikladalur	70	9.200	8,5	77	11	66	154
Húsar	43	18.023	9	112	16	93	221
Oyndarfjørður	104	18.779	8	345	40	206	591
Elduvík	58	18.966	10	161	22	139	322
Fuglafjørður	661	25.693	12	3.976	339	2.755	7.070
Leirvík	305	21.734	13	1.237	145	1.202	2.584
Gøta	352	26.571	13	2.287	207	1.653	4.147
Nes	378	20.635	12,5	1.284	165	1.260	2.709
Runavík	763	25.304	13	3.997	413	3.315	7.725
Sjógv	382	20.149	13	1.387	159	1.325	2.871
Skáli	250	26.600	11	1.453	145	973	2.571
Eiði	279	21.057	12	1.061	122	944	2.127
Sund	138	23.616	11	672	70	488	1.230
Funningur	62	20.855	8	210	26	140	376
Gjógv	56	20.446	7	178	21	101	300
Haldarsvík	171	17.614	10	530	58	401	989
Saksun	17	14.941	8	25	4	20	49
Hvalvík	131	20.092	11	505	59	425	989
Hósvík	74	22.784	12	325	38	258	621
Kollafjørður	260	22.185	12	1.086	127	898	2.111
Kvívík	234	18.795	12	793	90	683	1.566
Vestmanna	609	20.074	13,5	2.527	260	2.210	4.997
Kaldbak	106	25.283	8	542	63	283	888
Tórsh. uttanb.	469	24.670	12	2.848	269	1.883	5.000
Kirkjubøur	44	27.409	11	301	27	174	502
Hestur	48	13.813	12	61	10	110	181
Nólsoy	175	18.531	13	558	63	583	1.204
Sandavágur	324	19.627	13	1.148	126	1.094	2.368

(fortsættes)

Udskrevne skatter m. v. i skatteåret 1974/75 (fortsat)

Kommune	Antal skatte- ydere	Gnsl. ind- komst	Lig- nings- proc.	Udskr. skatter i 1000 kr.			Ialt
				Lands- skat	Folkep.- bidrag	Komm.- skat	
Miðvágur	447	19.101	13	1.544	180	1.514	3.238
Sørvágur	547	15.667	12	1.367	170	1.380	2.917
Bøur	47	12.277	10	64	9	79	152
Mykines	28	11.464	8	31	4	37	72
Sandur	293	19.253	13,5	930	111	1.034	2.075
Skopun	256	18.824	14	764	101	923	1.788
Skálavík	140	19.793	14	559	58	513	1.130
Húsavík	89	16.787	12,5	204	29	263	496
Skúvoy	73	13.342	7,5	107	17	73	197
Hvalba	340	18.053	14	849	115	1.199	2.163
Tvøroyri	890	19.900	14	2.733	347	3.065	6.145
Fámjin	74	15.378	8	126	20	126	272
Hov	83	14.831	11	156	21	174	351
Porkeri	172	19.407	11	561	66	512	1.139
Vágur	730	19.492	14	2.403	294	2.482	5.179
Sumba	289	18.962	11	1.013	103	815	1.931
Ialt	19.482	22.770	-	98.686	9.155	81.788	189.629

1) Incl. kirkeskat

Kilde: Føroya gjaldstova

Restancerne udgjorde pr. 31. december 1974 29,2 mill. kr., heraf 11,4 mill. kr. vedrørende indeværende skatteår. De tilsvarende beløb udgjorde pr. 31. december 1973 19,9 mill. kr. og 5,4 mill. kr. De samlede restancer pr. 31. december 1974 udgjorde 16,0 % af de udskrevne skatter, fratrukket børnebidrag, i 1974/75 mod 13,4 % i det foregående år.

Tabel 4. 14.

1.000 kr.	Landsskat ¹⁾	Landskassens indtægter			Ialt
		Motor- afgif- ter	Told og andre afgifter	Andre ind- tægter	
1965/66	22.332	2.550	34.793	491	60.166
1970/71	43.277	7.713	66.784	1.093	118.867
1971/72	57.127	8.764	81.908	5.337	153.136
1972/73	71.230	10.205	92.294	5.982	179.711
1973/74	87.410	11.965	108.360	18	207.753
1974/75 (FL)	95.300	4.000	120.165	2.503	221.968
1975/76 (FL-FSI)	121.000	5.000	130.296	1.005	257.301

1) Incl. folkepensionsbidr. 2) Incl. landsk. andel i sømandsskat
Kilde: Landskasseregnskab og finanslove

OFFENTLIGE UDGIFTER M. V.

Oversigt over statens og landskassens udgifter

En væsentlig del af landskassens anlægsudgifter finansieres af forskellige fonds, hvortil der over landskassens regnskab henlægges årlige beløb, eller ved optagelse af lån. Henlæggelser til sådanne fonds og afdrag på lån er medregnet som anlægsudgifter.

Tabel 4. 15. Stats- og landskassens drifts- og anlægsudgifter 1965/66 og 1970/71-1973/74

Mill. kr.	Driftsudgifter			Anlægsudgifter			Samlede udgifter		
	Stats- kas- sen	Lands- kas- sen	Ialt	Stats- kas- sen	Lands- kas- sen	Ialt	Stats- kas- sen	Lands- kas- sen	Ialt
1965/66	36,3	40,5	76,8	13,0	19,7	32,7	49,3	60,2	109,5
1970/71	72,1	88,2	160,3	15,5	30,7	46,2	87,6	118,9	206,5
1971/72	82,5	83,4	177,1	12,6	69,7	71,1	95,1	153,1	248,2
1972/73	102,2	98,9	201,1	9,3	80,8	90,1	111,5	179,7	291,2
1973/74	123,5	126,4	249,9	7,5	81,4	88,9	131,0	207,8	338,8

Kilde: Landskasseregnskab, statsregnskab og oplysninger fra statsinstitutioner

Statens anlægsudgifter er i 1973/74 faldet med 1,8 mill. kr., dette skyldes hovedsagelig mindre anlægsvirksomhed på statshospitalet.

Tabel 4. 16. Stats- og landskassens udgifter efter hovedformål

1.000 kr.	1965/66	1970/71	1971/72	1972/73	1973/74
Administration m.v.	5.954	10.740	12.319	16.566	19.871
Sundhedsvæsen	16.602	31.110	32.854	35.853	41.855
Samfærdsel	13.022	24.013	40.133	48.836	49.527
Skolevæsen m. v.	17.228	29.246	32.741	45.381	51.965
Videnskab, litteratur og kunst	924	2.591	3.768	4.912	5.537
Fiskeri og søfart	16.597	28.308	35.319	40.012	43.998
Landbrug	1.626	2.067	2.315	2.782	3.278
Handel og industri	1.249	498	3.443	1.505	5.551
Socialvæsen ¹⁾	20.594	48.044	53.169	63.474	80.819
Rets- og politivæsen	2.817	4.190	4.382	5.253	5.619
Kirkevæsen	1.072	1.936	1.823	2.233	2.682
Renter og afdrag	4.808	7.632	7.364	7.599	8.529
Garantihenlæggelser	400	5.000	3.500	3.500	4.000
Henl. t. driftskap.	2.114	3.562	5.614	3.064	1.174
Andre udgifter	4.495	7.581	9.458	10.208	11.349
Ialt	109.502	206.518	248.202	291.178	338.754

1) Invalide- og folkepensionsbidraget er ikke fradraget

Kilde: Landskasseregnskab, statsregnskab og oplysninger fra statsinstitutioner

Statens udgifter

Tabel 4. 17. Statens udgifter efter hovedformål

<u>1.000 kr.</u>	<u>1965/66</u>	<u>1970/71</u>	<u>1972/73</u>	<u>1973/74</u>
Administration m.v.	1.347	2.439	3.078	3.265
Sundhedsvæsen	11.640	21.150	23.327	25.677
Samfærdsel	2.514	3.805	4.065	3.719
Skolevæsen m.v.	9.575	16.758	25.774	29.214
Videnskab, litteratur og kunst	60	326	523	594
Fiskeri, søfart	6.934	9.138	11.035	13.190
Socialvæsen	11.288	26.282	33.777	43.253
Rets- og politivæsen	2.815	4.166	5.245	5.610
Kirkevæsen	912	1.526	1.819	2.192
Andre udgifter	2.251	2.061	2.823	4.287
<u>Ialt</u>	<u>49.336</u>	<u>87.651</u>	<u>111.466</u>	<u>131.001</u>

Kilde: Statsregnskab og oplysninger fra statsinstitutioner.

Fra 1972/73 til 1973/74 er statens samlede udgifter på Færøerne steget med ca. 19,5 mill. kr. eller 17,5 %, medens landkassens udgifter er steget med 28,0 mill. kr. eller 15,6 %.

Tabel 4. 18. Specifikation af statens udgifter på Færøerne 1973/74

<u>1.000 kr.</u>	<u>Driftsudgifter</u>		<u>Anlægsudgifter</u>		<u>Drifts- og anlægsudg. ialt</u>
	<u>Statsinstitutioner</u>	<u>Tilskud¹⁾</u>	<u>Statsinstitutioner</u>	<u>Tilskud¹⁾</u>	
<u>1. Statens administration:</u>					
Rigsombudet	2.474	-	-	-	2.474
Fær. opbeholds-kontor	-	791	-	-	791
<u>Ialt</u>	<u>2.474</u>	<u>791</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>3.265</u>
<u>2. Sundhedsvæsen:</u>					
Vaccinationer m. v.	-	589	-	-	589
Landslægeembedet	194	-	-	-	194
Jordemødre og komm.læger	-	581	-	-	581
Alm.sygehuse	-	15.013	-	-	15.013
Statshospitalet	7.291	-	2.009	-	9.300
<u>Ialt</u>	<u>7.485</u>	<u>16.183</u>	<u>2.009</u>	<u>-</u>	<u>25.677</u>
<u>3. Samfærdsel:</u>					
Havnetilskud	-	-	-	1.500	1.500
Vågar flyveplads	1.444	-	775	-	2.219
<u>Ialt</u>	<u>1.444</u>	<u>-</u>	<u>775</u>	<u>1.500</u>	<u>3.719</u>

(fortsættes)

Specifikation af statens udgifter på Færøerne 1973/74
(fortsat)

1.000 kr.	Driftsudgifter		Anlægsudgifter		Drifts- og an- lægsudg. ialt
	Statsin- stitutio- ner	Til- ¹⁾ skud	Statsin- stitutio- ner	Til ¹⁾ skud	
4. Skolevæsen:					
Folkeskolen	-	16.182	-	2.197	18.379
Seminariet	2.575	-	-	-	2.575
Private skoler	-	1.903	-	-	1.903
Aftenskoler	-	291	-	-	291
Erhvervsskoler	-	2.205	-	118	2.323
Statens uddannelsesstøt.	-	3.743	-	-	3.743
Ialt	2.575	24.324	-	2.315	29.214
5. Videnskab og kunst:					
Fiskerilaboratoriet	-	286	-	-	286
Geologiske undersøgelser	-	244	-	-	244
Livsvarig hædersgade og fast årlig statsydelse	-	64	-	-	64
Ialt	-	594	-	-	594
6. Fiskeri og søfart					
Skibstilsynet	642	-	-	-	642
Inspektionsskibene	8.000	-	-	-	8.000
Marinestationen	2.500	-	-	-	2.500
Fyrvæsenet	979	-	393	-	1.372
Meteorologisk institut	676	-	-	-	676
Ialt	12.797	-	393	-	13.190
7. Socialvæsen:					
Folke- og inv.pens. m.v.	174	30.888	-	-	31.062
Hjælp eft. forsørgsloven	-	2.050	-	-	2.050
Sørforsorg	4.357	12	-	44	4.413
Børnebidrag	-	746	-	-	746
Børneforsorg	-	2.324	-	-	2.324
Sygekasser	-	2.658	-	-	2.658
Ialt	4.531	38.678	-	44	43.253
8. Rets- og politivæsen:					
Politivæsen og sysselm.	4.628	-	76	-	4.704
Dommerembedet	705	-	-	-	705
Arrestvæsen	201	-	-	-	201
Ialt	5.534	-	76	-	5.610
9. Kirkevæsen:					
Præstelønninger m.v.	1.667	-	-	-	1.667
Præstegårde	113	-	412	-	525
Ialt	1.780	-	412	-	2.192
10. Andre udgifter:					
Postvæsenets underskud	4.272	-	-	-	4.272
Nyhedsformidling til Fær.	-	15	-	-	15
Ialt	4.272	15	-	-	4.287
Samtlige udgifter 1-10 ialt	42.892	80.585	3.665	3.859	131.001

1) Omfatter både lovbundne og ikke-lovbundne tilskud
Kilde: Statsregnskab og oplysninger fra statsinstitutioner

Staten yder lån til forskellige færøske formål, eksempelvis sygehusbyggeri og lån i henhold til egnsudviklingsloven, ligesom en række offentlige danske institutioner udøver en vis udlånsvirksomhed på Færøerne.

Investeringsfonden for Færøerne er oprettet i henhold til lov nr. 28 af 29. januar 1964 om en investeringsfond for Færøerne m.v. med det formål at yde lån til investering i offentlige anlæg, som må anses for påkrævede eller ønskelige af hensyn til det færøske erhvervslivs udvikling. Fonden kan endvidere af indkomne renter og afdrag yde lån til erhvervsformål. Fondens midler fremskaffes med tilskrivninger fra staten. Disse tilskrivninger udgjorde i finansårene 1964/65 - 1971/72 10 mill. kr. pr. år, i finansårene 1972/73 og 1973/74 9 mill. kr. pr. år og i finansåret 1974/75 8 mill. kr. Med tilskrivningen på 8 mill. kr. i finansåret 1975/76 ophører de vedtagne tilskrivninger. Fondens udlån til erhvervsformål formidles af den færøske industrifond, jfr. pag. 59.

Danmarks Skibskreditfond har siden finansåret 1964/65 ydet lån til færøsk indregistrerede skibe. Lånene ydes som 7 % obligationslån til parikurs, idet skibskreditfondens obligationer ligesom realkreditinstituttets obligationer overtages til parikurs af Danmarks Nationalbank.

Kreditforeningen af kommuner i Danmark. De færøske kommuner kan mod garanti fra landsstyret (efter lagtingslov for hver enkelt ansøger) og staten opnå lån i Kreditforeningen af kommuner i Danmark. Disse lån ydes med en løbetid, der varierer fra 18 til 30 år. I 1974 er der af kreditforeningen givet tilsagn om lån til 1 færøsk kommune.

Tabel 4. 19. Statens og offentlige danske institutioners udlån pr. 31. marts 1965, 1970 og 1972-74

1.000 kr.	<u>Staten</u>	<u>Investe- rings- fonden</u>	<u>Fiskeri- banken</u>	<u>Skibs- kredit- fonden</u>	<u>Kommune- kredit- forening.</u>	<u>Ialt</u>
1965	58.475	4.550	14.487	-	12.461	89.973
1970	68.992	37.687	18.532	14.178	20.969	160.358
1972	64.669	61.553	26.016	15.024	22.625	189.887
1973	59.820	86.168	27.472	13.410	38.135	225.005
1974	57.633	109.131	24.791	10.568	37.431	239.554

Kilde: Oplysninger fra institutionerne

Tabel 4. 2o. Udviklingen i statens og offentlige danske institutioners udlån i 1973/74

<u>1.000 kr.</u>	<u>Restgæld pr. 1/4-73</u>	<u>Tilgang 1973/74</u>	<u>Afgang 1973/74</u>	<u>Restgæld pr. 31/3-74</u>	<u>Renter 1973/74</u>
<u>Statslån:</u>					
Landssygehuset	17.262	o	487	16.775	1.274
Klaksvik sygehus	1.2o4	o	9o	1.114	89
Tórshavn kommune	9.325	o	188	9.137	286
El-selskabet SEV	25.172	o	1.554	23.618 ¹⁾	1.37o
Håndv. og industri	196	o	88	1o8	9
Egnsudviklingslån	5.522	o	1.143	4.379	4o7
Erhvervsskoler	1.139	1.363	o	2.5o2	o
Statslån ialt	59.82o	1.363	3.55o	57.633	3.435
<u>Investeringsfondslån</u>	86.168	28.628	5.665	1o9.131	5.545
<u>Fiskeribanklån</u>	27.472	3.442	6.123	24.791	1.946
<u>Skibskreditfondslån</u>	13.41o	o	2.842	1o.568	763
<u>Kommunekreditforeningslån</u>	38.135	1.952	2.656	37.431	2.649
<u>Ialt</u>	<u>225.oo5</u>	<u>35.385</u>	<u>2o.836</u>	<u>239.554</u>	<u>14.338</u>

1) Hovedparten af denne lånemasse udgøres af 21,0 mill. kr. genudlåning til det færøske, fælleskommunale elværk af et af staten optaget dollarlån efter tilsvarende regler som for danske elværker.

Kilde: Oplysninger fra institutionerne.

Statsgarantier

Nedenstående oversigt illustrerer udviklingen i statens garantier for færøske lån siden 1965, bortset fra garantier for kommunekreditforeningslån.

Tabel 4. 21. Statsgarantier pr. 31. marts 1965, 197o og 1972-1974

<u>1.000 kr.</u>	<u>Landskassen</u>	<u>Færøernes reakredit- institut</u>	<u>S.E.V.</u>	<u>Egnsudvik- lingsgaran- tier m.v.</u>	<u>Ialt</u>
1965	14.75o	33.4o4	2.7o1	5.294	56.149
197o	14.29o	32.544	1.959	8.748	57.541
1972	9.37o	39.476	1.663	9.o81	59.59o
1973	7.o95	42.756	1.514	13.457	64.822
1974	5.3oo	44.645	1.366	11.759	63.o7o

Kilde: Landskasseregnskab og oplysninger fra institutionerne

Tabel 4. 22. Udviklingen i statsgarantier i 1973/74

<u>1.000 kr.</u>	<u>Restgæld pr. 1/4-73</u>	<u>Tilgang 1973/74</u>	<u>Afgang 1973/74</u>	<u>Restgæld pr. 31/3-74</u>
Færøernes real- kreditinstitut	42.756	10.000	8.111	44.645
Landskassen	7.095	0	1.795	5.300
SEV	1.514	0	148	1.366
Egnsudviklings- garantier m.v.	<u>13.457</u>	0	1.698	11.759
<u>Ialt</u>	<u>64.822</u>	<u>10.000</u>	<u>11.752</u>	<u>63.070</u>

Kilde: Landskasseregnskab og oplysninger fra institutionerne

Landskassens udgifter

Tabel 4. 23. Landskassens udgifter efter hovedformål i finans-
årene 1965/66, 1970/71 og 1972/73-1975/76

<u>1.000 kr.</u>	<u>Regn- skab 1965/66</u>	<u>Regn- skab 1970/71</u>	<u>Regn- skab 1972/73</u>	<u>Regn- skab 1973/74</u>	<u>Finans- lov 1974/75</u>	<u>Finans- lovs- forslag 1975/76</u>
Lagting og landsadmini- stration	4.607	8.301	13.488	16.606	17.525	22.133
Sundhedsvæsen	4.962	9.960	12.526	16.178	18.712	18.759
Samfærdsel	10.508	20.208	44.771	45.808	51.012	67.460
Skolevæsen	7.653	12.488	19.607	22.751	26.910	31.357
Videnskab og kunst	864	2.265	4.389	4.943	7.142	8.901
Fiskeri og søfart	9.663	19.170	28.977	30.808	27.190	28.709
Landbrug	1.626	2.067	2.782	3.278	3.850	4.941
Handel og indu- stri	1.249	498	1.505	5.551	5.973	4.185
Socialvæsen	9.306	21.762	29.697	37.566	42.350	46.576
Rets- og politivæsen	2	24	8	9	8	10
Kirkevæsen	160	410	414	490	670	587
Renter og afdrag ¹⁾	4.808	7.632	7.599	8.529	10.423	12.958
Garantihenl.	400	5.000	3.500	4.000	4.000	4.000
Henl. til driftskapital	2.114	3.562	3.064	4.174	412	660
Andre udgifter	2.244	5.520	7.385	7.062	5.791	6.065
<u>Ialt</u>	<u>60.166</u>	<u>118.867</u>	<u>179.712</u>	<u>207.753</u>	<u>221.968</u>	<u>257.301</u>

1) Denne post omfatter landskassens nettoudgifter til renter og dens udgifter til afdrag på lån

Kilde: Landskasseregnskab og finanslove

Landskassens udgifter har været konstant stigende og udgør for finansåret 1973/74 208 mill. kr., medens de i finansåret 1965/66 var på 60 mill. kr. og i finansåret 1970/71 119 mill. kr. Stigningen skyldes hovedsageligt udbygningen af den sociale forsyning, anlæg af veje og havne og opbygningen af landsstyrets egen administration.

Størstedelen af stigningen fra finansåret 1972/73 til finansåret 1973/74 må tages som udtryk for løn- og prisudviklingen. For den sociale sektors vedkommende skyldes stigningen hovedsageligt en forhøjelse og en efterregulering af de sociale pensioner.

I henhold til lagtingslov om fordeling af landskassens overskud, vedtaget den 20. december 1972, overføres en trediedel af overskudet til fonden for fiskerflådens fornyelse og en trediedel til fonden til bygning af tunneller og broer. Overskudet var i 1973/74 12,5 mill. kr. mod godt 9 mill. kr. i 1972/73.

Landskassens låneoptagelse og garantiforpligtelser

Tabel 4. 24. Landskassens lånerestgæld pr. 31. marts 1965 og 1970-74

<u>Mill. kr.</u>	<u>Sygehuse</u>	<u>Undervisning m.v.</u>	<u>Fiskerflåden</u>	<u>Veje og havne</u>	<u>Andre lån</u>	<u>Ialt</u>
1965	7,6	1,6	12,5	4,2	0,7	26,6
1970	15,9	3,9	4,7	22,3	13,2	60,0
1971	17,1	3,3	3,5	26,2	13,8	63,9
1972	18,0	2,8	2,5	32,7	12,2	68,2
1973	18,5	2,3	1,3	38,4	10,6	71,1
1974	18,2	1,8	30,9	50,0	10,1	111,0

Kilde: Landskasseregnskab

Den meget store stigning i lånerestgælden vedrørende fiskerflåden skyldes det i Luxembourg optagne lån på 30 mill. kr.

Af det under "andre lån" optagne beløb vedrører 5,3 mill. kr. det af landskassen i foråret 1969 optagne likviditetslån.

Tabel 4. 25. Landskassens garantiforpligtelser pr. 31. marts 1965 og 1970-74

<u>Mill. kr.</u>	<u>Kommuner</u>	<u>SEV</u>	<u>Telefonværket</u>	<u>Erhvervslivet</u>	<u>Ialt</u>
1965	18,1	48,0	2,5	28,4	97,0
1970	28,1	59,2	9,2	55,7	152,2
1971	32,3	57,4	9,3	70,8	169,8
1972	30,0	59,8	18,2	67,5	175,5
1973	37,8	50,5	17,1	67,4	172,8
1974	44,0	61,7	36,4	47,4	189,5

Kilde: Landskasseregnskab

PENGE- OG KREDITFORHOLD

I medfør af lov nr. 248 af 12. april 1949 om pengesedler m.v. på Færøerne har Færøerne egne pengesedler. Sedlerne, der er det lovlige betalingsmiddel på Færøerne, fremstilles af Danmarks Nationalbank med pålydende værdi 100 kr., 50 kr. og 10 kr. og har samme værdi som de tilsvarende danske sedler. Det forventes, der kommer 500 kr. sedler i 1975.

Ombytning og udlevering af sedler foregår på rigsombudet. Færøernes landsstyre, de færøske banker, Færøernes realkreditinstitut og Føroya Sparikassi har hver en foliokonto hos rigsombudet.

Danske pengesedler kan anvendes på Færøerne, og som skille-mønt anvendes den i Danmark anvendte skille-mønt.

Færøerne har 2 banker, Føroya Banki og Sjóvinnubankin i Tórshavn, og 3 sparekasser, Føroya Sparikassi i Tórshavn, Norðoya Sparikassi i Klaksvík og Suðuroya Sparikassi i Vágur.

Udover bankerne og sparekasserne er der af andre pengeinsti-tutter det tidligere nævnte Færøernes Realkreditinstitut, det monopoliserede forsikringsselskab "Tryggingarsambandið", den af landsstyret oprettede boliglånefond - Húsalánsgrunnurin - der yder prioritetslån til boligbyggeri, og Føroya Banki's datterselskab p/f Húsalán, der formidler bankens 2. prioritetslån til husbyggeri.

Tabel 4. 26. Bankernes og sparekassernes samlede ind- og udlån samt seddelcirkulationen 1965 og 1970-75

	<u>Indlån</u>			<u>Udlån</u>			<u>Seddelcir- kulation</u>
	<u>Spare- kasser</u>	<u>Banker</u>	<u>Ialt</u>	<u>Spare- kasser</u>	<u>Banker</u>	<u>Ialt</u>	
1/1 1965	81,2	120,8	202,0	71,4	129,4	200,8	32,0
1/1 1970	130,7	219,3	350,0	120,3	213,2	333,5	44,6
1/1 1971	148,8	268,1	416,9	135,3	246,8	382,1	47,4
1/1 1972	177,9	335,3	513,2	155,0	244,8	449,8	54,6
1/1 1973	208,2	408,5	616,7	185,9	352,1	538,0	60,1
1/1 1974	241,0	517,3	758,3	215,6	429,2	644,8	76,8
1/1 1975	287,2	611,0	898,2	261,4	612,9	874,3	78,1

Kilde: Pengeinstitutionerne og materiale ved rigsombudet

De samlede indlån udgjorde pr. 1. januar 1975 898,2 mill. kr. mod 758,3 mill. kr. pr. 1. januar 1974, en stigning i løbet af 1974 på 18 %. De samlede udlån androg pr. 1. januar 1975 874,3 mill. kr. mod 644,8 mill. kr. pr. 1. januar 1974, en stigning i løbet af

1974 på 36 %.

Tabel 4. 27. Pengeinstitutternes udlån pr. 30. september
1972-74 fordelt efter hovedformål

<u>Mill. kr.</u>	<u>Banker</u>			<u>Sparekasser</u>			<u>Ialt</u>		
	<u>1972</u>	<u>1973</u>	<u>1974</u>	<u>1972</u>	<u>1973</u>	<u>1974</u>	<u>1972</u>	<u>1973</u>	<u>1974</u>
<u>Låneformål</u>									
Udrustnings- lån til skibe	17,0	12,3	20,6	-	-	-	17,0	12,3	20,6
Fiskeri, re- deri m.v.	43,3	52,5	95,3	0,1	-	-	43,4	52,5	95,3
Skibsbyggelån	16,6	18,9	27,5	-	-	-	16,6	18,9	27,5
Bilfinansie- ring	13,9	16,5	19,1	0,1	0,2	0,4	14,0	16,7	19,5
Handel	37,5	44,3	61,1	0,1	0,2	0,2	37,6	44,5	61,3
Håndværk og industri	53,4	58,0	59,7	1,1	1,2	1,6	54,5	59,2	61,3
Prioritets- og byggelån	80,8	112,3	152,2	142,5	166,8	199,3	223,3	279,1	351,5
Andre pri- vate lån	24,3	32,2	49,7	9,0	10,4	15,6	33,3	42,6	65,3
Off. lån	41,0	60,9	82,3	28,3	32,1	34,4	69,3	93,0	116,7
<u>Ialt</u>	<u>327,8</u>	<u>407,9</u>	<u>567,5</u>	<u>181,2</u>	<u>210,9</u>	<u>251,5</u>	<u>509,0</u>	<u>618,8</u>	<u>819,0</u>

Kilde: Banker og sparekasser

Pengeinstitutternes samlede udlån pr. 30. september er fra 1973 til 1974 steget med 200,2 mill. kr. eller med 32 % mod 22 % året før. Udlån til erhvervsformål tegner sig for ca. 40 % af denne stigning, medens prioritets- og byggelån tegner sig for ca. 36 % og offentlige lån ca. 12 % af stigningen. I forhold til foregående år har der været tale om en større stigning i udlån til erhvervslivet og en mindre stigning i boliglån og offentlige lån. Ca. 47 % af bankernes samlede udlån pr. 30. september 1974 var ydet til erhvervsformål og godt en fjerdedel til prioritets- og byggelån, medens prioritets- og byggelån udgjorde ca. 80 % af sparekassernes samlede udlån

Bankernes udlån var fordelt på 8.255 lån mod 7.130 pr. 30. september 1973.

Af de samlede prioritets- og byggelån pr. 30. september 1974 på 351,5 mill. kr. er 66,7 mill. kr. byggelån og 284,8 mill. kr. udlån til boligbyggeri og erhvervs- og forbrugsformål mod pant i fast ejendom. Herudover yder p/f Húsalán 2. prioritetslån og Húsalánsgrunnurin 3. prioritetslån.

Den normale finansieringsmåde for boligbyggeri, der på Færøerne overvejende består af eenfamiliehuse, er følgende:

1. prioritet i sparekasse inden for 30-40 % af værdien, normalt ikke over 80.000 kr. i Tórshavn og 60.000 kr. uden for Tórshavn.

2. prioritet i bank eller p/f Húsálán med højst halvdelen af sparekasselånet.

3. prioritet i Húsálánsgrunnurin ligeledes med højst halvdelen af sparekasselånet. Fondens midler, der fremkommer ved tilskrivningen fra landskassen, er begrænsede.

Til belysning af boligbyggeriets omfang, navnlig tilgangen af nye prioritetslån i perioden 1. oktober 1973 - 30. september 1974 kan på basis af oplysninger fra pengeinstitutterne opstilles nedenstående tabel.

Tabel 4. 28. Prioritetslån i boligbyggeri 1/10 1973 - 30/9 1974 i sparekasserne, p/f Húsálán og Húsálánsgrunnurin

<u>1.000 kr.</u>	<u>Restgæld 1/10-73</u>	<u>Tilgang 1973/74</u>	<u>Afgang 1973/74</u>	<u>Restgæld 30/9-74</u>
Føroya Sparikassi	105.398	27.177	7.652	124.923
Norðoya Sparikassi	29.820	11.517	3.306	38.031
Suðuroya Sparikassi	11.452	2.724	775	13.401
Sparekasser ialt	146.670	41.418	11.733	176.355
p/f Húsálán	16.706	3.373	1.565	18.514
Húsálánsgrunnurin	15.395	8.979	1.223	23.151
<u>Ialt</u>	<u>178.771</u>	<u>53.770</u>	<u>14.521</u>	<u>218.020</u>

Kilde: Pengeinstitutterne

Af tilgangen i sparekasselån på 41 mill. kr. vedrører godt 40 % lån i nyopførte huse og ca. 60 % lån i ældre huse som følge af ombygning eller omprioritering. Ifølge oplysninger fra sparekasserne kan følgende tabel over færdige huse i de sidste 3 år opstilles. Opgørelsen vedrører ikke de angivne kalenderår, men er forskudt et kvartal bagud.

Tabel 4. 29. Boligbyggeriet 1972-74

	<u>Antal færdige huse</u>		
	<u>1972</u>	<u>1973</u>	<u>1974</u>
Tórshavn	71	107	90
På bygd	118	113	152
<u>Ialt</u>	<u>189</u>	<u>220</u>	<u>242</u>

Kilde: Sparekasserne

Antallet af færdige huse steg med 10 % fra 1973 til 1974 mod 16 % fra 1972 til 1973.

Til belysning af byggeaktiviteten kan anvendes oplysningerne om forskudslån fra bankerne (byggelån). I perioden 1. oktober 1973 - 30. september 1974 blev disse lån ydet til 422 huse mod 391 i perioden 1. oktober 1972 - 30. september 1973.

Til støtte for bankernes og dermed erhvervslivets likviditet har de færøske banker adgang til at rediskontere vekslers i Danmarks Nationalbank.

Tabel 4. 30. Nationalbankens genbelåning af færøske vekslers
1965 og 1971-74

<u>1.000 kr.</u>	<u>1965</u>	<u>1971</u>	<u>1972</u>	<u>1973</u>	<u>1974</u>
Beholdning af rediskonterede vekslers pr. 1/1	7.763	o	o	6.472	10.102
Redisk. i årets løb	30.845	851	8.961	9.797	71.680
Betalt diskonto	259	14	60	246	1.115
Ialt	38.867	865	9.021	16.515	82.897
Indfriet i årets løb	33.972	865	2.549	6.413	57.660
Beholdning af rediskonterede vekslers pr. 31/12	4.895	o	6.472	10.102	25.237

Kilde: Materiale ved rigsombudet

Der har i 1974 været en meget kraftig stigning i rediskonteringerne. Årsagen hertil må søges i vanskelighederne med at afsætte frosne filéter, stigende priser på fiskeprodukterne og købernes ønsker om øget kredit.

Udover rediskontering har bankerne adgang til genbelåning af obligationer efter særlige regler

Tabel 4. 31. De færøske pengeinstitutters obligationsbeholdninger

<u>1.000 kr.</u>	<u>31/12-65</u>	<u>31/12-72</u>	<u>31/12-73</u>	<u>31/12-74</u>
<u>Færøske obligationer:</u>				
Realkreditobligationer	5.202	506	192	48
Andre færøske obligat.	10.129	16.871	18.198	18.370
Færøske obligat. ialt	15.331	17.377	18.390	18.418
<u>Danske obligationer:</u>				
Statsobligationer	16.079	20.259	20.141	17.451
Fiskeribankobl.	3.725	18.119	17.104	13.760

(fortsættes)

De færøske pengeinstitutters obligationsbe-
holdninger (fortsat)

<u>1.000 kr.</u>	<u>31/12-65</u>	<u>31/12-72</u>	<u>31/12-73</u>	<u>31/12-74</u>
Skibskreditfondsobl.	930	1.000	1.000	526
Kommunekreditf.obl.	6.664	10.009	8.827	6.725
Kreditf.- og hypotek- foreningsobl. o.l.	<u>13.867</u>	<u>101.707</u>	<u>141.650</u>	<u>129.434</u>
Danske obligat. ialt	<u>41.265</u>	<u>151.094</u>	<u>188.722</u>	<u>167.896</u>
Færøske + danske obl. ialt	<u>56.596</u>	<u>168.471</u>	<u>207.112</u>	<u>186.314</u>

Kilde: Pengeinstitutterne

Nedgangen i obligationsbeholdningen i 1974 skyldes kursfaldet på de danske obligationer.

NATIONALREGNSKABET FOR FÆRØERNE

Búskaparráðið (Færøernes økonomiske råd) har siden 1962 udarbejdet Færøernes nationalregnskab (tjóðarroknskapur). Det sidst udgivne vedrører året 1972. Nationalproduktet er ikke hidtil udarbejdet i faste priser, hvilket skulle gøre det muligt at vurdere den økonomiske udvikling med større sikkerhed, men arbejdet hermed er påbegyndt. I det følgende er der foretaget et uddrag af dette nationalregnskab.

Bruttonationalproduktet er værdien af produktionen i samtlige erhverv med fradrag af værdien af de rå- og hjælpestoffer, erhvervene har brugt ved produktionen. Bruttonationalproduktet opgøres i markedspriser, d. v. s. incl. indirekte afgifter og fradrag af offentlige tilskud til nedbringelse af priserne. Bruttonationalproduktet androg i 1972 829,3 mill. kr. mod 735,9 mill. kr. i 1971.

Bruttofaktorindkomsten er bruttonationalproduktet med fradrag af indirekte afgifter og med tillæg af offentlige pristilskud. Den androg i 1972 755,5 mill. kr. mod 674,2 mill. kr. i 1971.

Tabel 4. 32. Bruttofaktorindkomsten i 1971 og 1972 fordelt på erhverv

<u>Årets priser</u>	1971		1972	
	<u>mill. kr.</u>	<u>%</u>	<u>mill. kr.</u>	<u>%</u>
Fiskeri	215,4	31,9	228,0	30,2
Landbrug m. v.	17,8	2,6	16,8	2,2
Grinde- og hvalfangst				
Fuglefangst og pelsdyrhold				
Kulminer				
Håndværk og industri	92,3	13,7	106,7	14,1
Pengeinstitutter	40,2	6,0	47,8	6,3
Handel m. v.	68,6	10,2	77,6	10,3
Bygge- og anlægsvirksomhed	77,4	11,5	89,1	11,8
Skibsfart	14,0	2,1	21,1	2,7
Transport	20,9	3,1	22,4	3,0
Post, telegraf og telefon	13,5	2,0	16,4	2,2
El-værker	12,7	1,9	13,1	1,7
Liberale erhverv	6,4	1,0	7,0	0,9
Boligbenyttelse	26,5	3,9	29,0	3,8
Husgerning	7,0	1,0	7,5	1,0
Offentlige lønninger	61,5	9,1	74,0	9,8
<u>Ialt</u>	<u>674,2</u>	<u>100,0</u>	<u>755,5</u>	<u>100,0</u>

Kilde: Búskaparráðið

Bruttoinvesteringerne består af de faste investeringer og af tilvæksten i lagerbeholdningerne. De faste investeringer omfatter foruden nyinvesteringerne også udgifter til reparation og vedligeholdelse af de allerede eksisterende bygninger, anlæg, transportmidler og maskiner m. v.

Tabel 4. 33. Samlede bruttoinvesteringer 1971-73

<u>Mill. kr.</u>	<u>1971</u>	<u>1972</u>	<u>1973¹⁾</u>
<u>I. Faste investeringer:</u>			
1. Private investeringer:			
Fiskerskibe	38,6	22,7	13,9
Fiskeindustri	7,5	11,6	22,6
Fragt- og passagerskibe	9,0	11,0	6,4
Andre erhvervsinvesteringer	27,4	26,8	41,8
Boligbyggeri	28,0	29,6	40,0
Private nyinvesteringer ialt	110,5	101,7	124,7
2. Offentlige investeringer:			
Veje, havne og flyveplads	39,3	63,8	57,2
SEV, Telefonselskabet m.v.	15,9	19,1	26,1
Undervisning	8,8	10,3	18,7
Sygehuse m. v.	7,1	3,2	2,5
Andre offentlige investeringer	10,8	13,8	14,2
Offentlige nyinvesteringer ialt	81,9	110,2	118,7
Samlede faste nyinvesteringer	192,4	211,9	243,4
Vedligeholdelse	45,6	50,9	54,0
Samlede faste investeringer	238,0	262,8	297,4
<u>II. Lagerinvesteringer:</u>			
Forøgelse af fiskelagre	17,2	0,6	14,3
Forøgelse af andre lagre	0,5	÷ 0,1	-
Bruttoinvesteringer ialt	255,7	263,3	311,7

1) Foreløbige tal

Kilde: Búskaparráðið

Fra 1971 til 1972 var der et fald i de private nyinvesteringer som følge af en nedgang i investeringerne i fiskerskibe. Dette bevirkede, at stigningen i bruttoinvesteringerne blev meget beskeden. Da stigningen i investeringerne i fiskeindustri og andre erhvervsinvesteringer mere end opvejede det fortsatte fald i inve-

steringerne i fiskerskibe, har der fra 1972 til 1973 været en stigning i de private nyinvesteringer. Anskaffelse af skibe udviser dog fra år til år betydelige udsving, uden at dette har afspejlet den løbende konjunkturudvikling, idet der hengår nogen tid mellem kontrahering og levering. Der er i 1973 sket en betydelig forøgelse af fiskelagrene.

Betalingsbalancen for 1972 udviser et underskud på de samlede vare- og tjenesteydelser på 64,4 mill. kr., hvortil kommer en nettorentudgift på 8,2 mill. kr., eller ialt 72,6 mill. kr. Da posten "Den danske stat" udgør 106,3 mill. kr., bliver der et overskud på betalingsbalancens løbende poster på 33,7 mill. kr. Fejl og udeladelser forøger dette overskud til 37,5 mill. kr.

Tabel 4. 34. Færøernes betalingsbalance 1972

<u>A. Løbende poster</u>			
<u>Mill. kr.</u>	<u>Indtægter</u>	<u>Udgifter</u>	<u>Nettoindtægter</u>
1. Eksport (fob) og import (cif)	322,1	325,7	+ 3,6
2. Søtransport: a. fragtskibe	12,5	6,9	5,6
b. fiskerskibe	-	39,0	+39,0
3. Rejser udenlands o.l.	11,0	35,0	+24,0
4. Forsikringer, prov. o.l.	4,1	8,4	+ 4,3
5. Varer og tjenester iøvrigt ¹⁾	<u>13,8</u>	<u>12,9</u>	<u>0,9</u>
Varer og tjenester ialt	363,5	427,9	+64,4
6. Renter o.l. til og fra udlandet	20,2	28,4	+ 8,2
7. Den danske stat	<u>106,3</u>	-	<u>106,3</u>
Løbende poster ialt	490,0	456,3	33,7
Fejl og udeladelser			<u>3,8</u>
			<u>37,5</u>
<u>B. Kapitalbevægelser</u>			
<u>Nettoforøgelse af</u>	<u>Aktiver</u>	<u>Passiver</u>	<u>Nettopassiver</u>
1. Landskassen	5,2	1,3	+ 3,9
2. Kommuner, SEV m. fl.	5,0	10,2	5,2
3. Pengeinstitutter:			
a. banker og sparekasser	28,6	-	+28,6
b. realkreditinstituttet	-	4,6	4,6
4. Seddelømløbet	5,5	-	+ 5,5
5. Eksportselskaberne netto	+ 2,8	-	2,8
6. Andre virksomheder og personer	<u>22,4</u>	<u>10,3</u>	<u>+12,1</u>
Kapitalbevægelser ialt	<u>63,9</u>	<u>26,4</u>	<u>+37,5</u>

1) Incl. indtægter fra sømænd på udenlandske skibe

Kilde: Búskaparráðið

I 1971 udgjorde overskudet på betalingsbalancens løbende poster 12,7 mill. kr. Stigningen i 1972 skyldes en stigning i eksporten på ca. 16 %, medens importen kun steg med ca. 5 %.

Tabel 4. 35. Færøernes betalingsbalance 1973¹⁾

A. Løbende poster

<u>Mill. kr.</u>	<u>Indtægter</u>	<u>Udgifter</u>	<u>Netto- indtægter</u>
1. Eksport (fob) og import (cif)	471,4	409,9	61,5
2. Søtransport: a. fragtskibe	13,8	8,5	5,3
b. fiskerskibe	-	50,0	÷50,0
3. Rejser udenlands o.l.	12,0	42,0	÷30,0
4. Forsikringer, prov. o.l.	4,0	6,8	÷ 2,8
5. Varer og tjenester iøvrigt	14,7 ²⁾	15,0	÷ 0,3
Varer og tjenester ialt	515,9	532,2	÷16,3
6. Renter o. l. til og fra udlandet	18,9	34,5	÷15,6
7. Den danske stat	124,6	-	124,6
Løbende poster ialt	659,4	566,7	92,7
Fejl og udeladelser			÷ 2,9
			<u>89,8</u>

B. Kapitalbevægelser

<u>Nettoforøgelse af</u>	<u>Aktiver</u>	<u>Passiver</u>	<u>Netto passiver</u>
1. Landskassen	-	÷ 2,5	÷ 2,5
2. Kommuner, SEV m. fl.	-	23,0	23,0
3. Pengeinstitutter:			
a. banker og sparekasser	51,6	-	÷51,6
b. realkreditinstituttet	0,9	-	÷ 0,9
4. Seddelomløbet	16,7	-	÷16,7
5. Eksportselskaberne netto	12,0	-	÷12,0
6. Andre virksomheder og personer	13,4	÷15,7	÷29,1
Kapitalbevægelser ialt	94,6	4,8	÷89,8

1) Foreløbig opgørelse 2) Incl. indtægter fra sømænd på udenlandske skibe

Kilde: Búskaparráðið

Ifølge foranstående foreløbige opgørelse viser betalingsbalancen ligeledes overskud på de løbende poster. Overskudet er væsentlig større end i 1972. Dette skyldes, at eksporten er steget med 46 %, medens importen kun steg med 29 %.

Med henblik på at belyse den økonomiske udvikling i perioden

1969-72 er der udarbejdet en oversigt over bruttonationalproduktets anvendelse, bruttoinvesteringerne, betalingsbalancen samt en opgørelse over opsparingen for de pågældende år. Der er endvidere anført foreløbige tal for 1973 for bruttoinvesteringer og betalingsbalance.

Tabel 4. 36. Bruttonationalproduktets anvendelse 1969-72

<u>Mill. kr.</u>	<u>1969</u>	<u>1970</u>	<u>1971</u>	<u>1972</u>
Bruttofaktorindkomst ¹⁾	489,7	590,6	674,2	755,5
+ indirekte afgifter	55,2	64,2	78,2	89,7
÷ pristilskud	19,1	17,8	16,5	15,9
Bruttonationalprodukt	525,8	637,0	735,9	829,3
Import ÷ eksport af varer og tjenester ²⁾	96,9	33,5	76,2	67,6
Varer og tjenester ialt til rådighed	622,7	670,5	812,1	896,9
der er anvendt således:				
Til faste nyinvesteringer	160,2	129,7	192,4	211,9
" vedligeholdelse	34,9	40,7	45,6	50,9
" lagerinvesteringer	÷ 6,3	3,5	17,7	÷ 0,4
" offentligt konsum	63,6	71,4	80,4	101,3
" privat konsum	370,3	425,2	476,0	533,2
Ialt	622,7	670,5	812,1	896,9

1) Excl. indtægter fra sømænd på fremmede skibe 2) Incl. fejl og udeladelser

Kilde: Búskaparráðið

Tabel 4. 37. Samlede bruttoinvesteringer 1969-73

<u>Mill. kr.</u>	<u>1969</u>	<u>1970</u>	<u>1971</u>	<u>1972</u>	<u>1973¹⁾</u>
Faste nyinvesteringer:					
Boligbyggeri	21,0	23,0	28,0	29,6	40,0
Skibe	65,2	21,1	47,6	33,7	20,3
Andre erhvervsinvesteringer	18,7	22,6	34,9	38,4	64,4
Offentlige investeringer	55,3	63,0	81,9	110,2	118,7
Faste nyinvesteringer ialt	160,2	129,7	192,4	211,9	243,4
Vedligeholdelse	34,9	40,7	45,6	50,9	54,0
Faste investeringer ialt	195,1	170,4	238,0	262,8	297,4
Lagerinvesteringer	÷ 6,3	3,5	17,7	0,5	14,3
Samlede bruttoinvesteringer	188,8	173,9	255,7	263,3	311,7

1) Foreløbige tal

Kilde: Búskaparráðið

Tabel 4. 38. Betalingsbalancens hovedposter 1969-73

<u>Mill. kr.</u>	<u>Løbende poster</u>				
	<u>1969</u>	<u>1970</u>	<u>1971</u>	<u>1972</u>	<u>1973¹⁾</u>
<u>Eksport (fob):</u>					
Fisk og fiskeprodukter	180,4	248,4	270,5	308,0	422,5
Skibe	-	0,1	3,7	10,0	45,5
Andre varer	1,8	2,5	4,5	4,1	3,4
Ialt eksport	182,2	251,0	278,7	322,1	471,4
<u>Import (cif):</u>					
Skibe	37,3	8,8	29,8	22,3	36,7
Andre varer	197,2	219,6	271,3	303,4	373,2
Import ialt	234,5	228,4	301,1	325,7	409,9
Handelsbalance	+52,3	22,6	+22,4	÷ 3,6	61,5
Varer og ²⁾ tjenesteydelser iøvrigt					
netto	+30,4	+42,6	+46,3	+60,8	+77,8
Saldo på vare- og tjenestebalance ²⁾	+82,7	+20,0	+68,7	+64,4	+16,3
Renter, udbytter, gaver netto	+11,7	+10,4	+11,3	÷ 8,2	+15,6
Den danske stat	76,0	85,9	93,1	106,3	124,6
Saldo på løbende poster	+18,4	55,5	13,1	33,7	92,7
Fejl og udeladelser	÷ 7,3	÷ 6,3	÷ 0,4	3,8	÷ 2,9
Ialt	+25,7	49,2	12,7	37,5	89,8

Kapitalbevægelser

Nettoforøgelse af passiver:

Landskassen	19,2	1,9	3,4	÷ 3,9	÷ 2,5
Kommuner, SEV	+ 5,2	÷ 2,1	15,2	5,2	23,0
Banker og sparekasser	3,1	+37,1	+29,2	+28,6	+51,6
Realkreditinstituttet	8,2	÷ 1,8	6,5	4,6	÷ 0,9
Seddelomløbet	÷ 3,3	÷ 2,8	÷ 7,2	÷ 5,5	+16,7

Private virksomheder o.l.:

Eksportselskaberne netto	÷ 7,7	2,1	÷ 8,9	2,8	+12,0
Andre virksomheder og personer	11,4	÷ 9,4	7,5	+12,1	+29,1
Ialt	25,7	+49,2	+12,7	+37,5	+89,8

1) Foreløbige tal 2) Incl. søtransport, rejser udenlands samt forsikringer o. l.

Kilde: Búskaparráðið

Idet beløbet modtaget fra den danske stat henregnes til indkomsten, kan der opstilles følgende beregning af opsparingen på Færøerne:

Tabel 4. 39.		<u>Opsparingen 1969-72</u>			
<u>Mill. kr.</u>		<u>1969</u>	<u>1970</u>	<u>1971</u>	<u>1972</u>
Bruttonationalprodukt		525,8	637,0	735,9	829,3
Renter m. v. ¹⁾ vedr. udlandet netto		÷ 4,8	÷ 3,2	÷ 4,2	÷ 1,2
Bruttonationalindkomst		521,0	633,8	731,7	828,1
Den danske stat		<u>76,0</u>	<u>85,9</u>	<u>93,1</u>	<u>106,3</u>
Ialt		597,0	719,7	824,8	934,4
+ Offentligt og privat konsum		<u>433,9</u>	<u>496,6</u>	<u>556,4</u>	<u>634,5</u>
<u>Bruttoopsparing</u>		<u>163,1</u>	<u>223,1</u>	<u>268,4</u>	<u>299,9</u>

1) Incl. indtægter fra sømænd på fremmede skibe

Kilde: Búskaparráðið

På trods af at oversigterne er udarbejdet i løbende priser, kan det konstateres, at der i perioden 1969-72 har været en mærkbar stigning i nationalproduktet. Stigningen har udgjort ca. 58 %. I samme periode er detailpristallet steget med 26 %. Der har således været en reel stigning i nationalproduktet. Bruttoinvesteringerne, det private forbrug og det offentlige forbrug er steget med henholdsvis 39 %, 44 % og 59 %. Bruttoopsparingen er i samme periode steget med 84 % eller væsentligt mere end bruttoinvesteringerne.

Kap. 5

SOCIALE FORHOLD

Regler og forvaltning

Sociale forhold omfatter almindelig forsorg, særforsorg, sygesikring, folke- og invalidepension og lovpligtig ulykkesforsikring. Området er fællesanliggende.

De gældende regler er fastlagt i følgende særlige love for Færøerne, alle med senere ændringer: Lov nr. 55 af 15. marts 1967 om invalidepension m. v., nr. 56 af 15. marts 1967 om offentlig forsorg, nr. 261 af 10. juni 1960 om børneforsorg, nr. 57 af 15. marts 1967 om børnebidrag til enlige forsørgere m. v., nr. 58 af 15. marts 1967 om folkepension, nr. 573 af 19. december 1969 om den offentlige sygeforsikring samt kgl. anordning nr. 389 af 15. november 1966 om forsikring mod følger af ulykkestilfælde.

Der er nedsat et fast udvalg vedrørende Færøernes sociallovgivning under socialministeriet. Dette udvalg behandler løbende sociale spørgsmål for Færøerne, herunder om gennemførelse af nye principper i sociallovgivningen i Danmark også bør overføres til Færøerne.

Almindeligvis udarbejdes forslag til sociale love i dette udvalg, hvorefter de af landsstyret forelægges lagtinget. De af lagtinget vedtagne og af landsstyret anbefalede forslag fremlægges herefter i folketinget og behandles endeligt som andre forslag til rigslove.

De kommuner, der har over 2.000 indbyggere, Tórshavn, Klaksvík og Tvøroyri, administrerer selv reglerne i forsorgsloven om de trangsbestemte ydelser: Almindelig underholdshjælp og hjælp til enlige forsørgere. Ellers varetages forvaltningen af rigsombudets sociale afdeling, der også er ankeinstans, for så vidt angår afgørelser truffet af de lokale forvaltninger. Administrationen omfatter den direkte forvaltning med kontakt med klienterne samt afgørelser og beregning vedrørende de fleste sociale ydelser (på samme måde som kommunerne i Danmark). Herudover har rigsombudsmanden visse overordnede og (i samråd med landsstyret) regelfastsettende funktioner. Rigsombudsmandens afgørelser i personsager er i nogle tilfælde endelige og kan i andre tilfælde indankes for socialministeriet, eksempelvis er afgørelser efter forsorgsloven endelige, medens afgørelser om beregning af invalidepension kan indankes.

I visse tilfælde er den direkte forvaltning henlagt til andre organer. Afgørelser om tilkendelse af invalidepension og revalideringsydelse træffes således af Færøernes ulykkesforsikringsråd, der består af sorenskriveren (dommeren), landslægen og 3 lagtingsvalgte medlemmer. Ulykkesforsikringsrådet træffer tillige afgørelser i henhold til ulykkesforsikrings-anordningen, der iøvrigt forvaltes af det gensidige forsikringsselskab Føroya Vanlukku-trygging.

De færøske sygekasser varetager sikringen mod følger af sygdom. De ledes af deres bestyrelser under tilsyn af sikringsstyrelsen.

Reglerne i børneforsorgsloven administreres af børneværnsudvalg i hver enkelt kommune. Deres afgørelser kan i visse tilfælde indankes for Færøernes navn for børneforsorg, der består af sorenskriveren (dommeren), landslægen og en af landsstyret valgt person med pædagogisk indsigt, og i andre tilfælde for rigsombudsmanden.

Tabel 5. 1. Antal modtagere af sociale ydelser

	<u>1/1-65</u>	<u>1/1-73</u>	<u>1/1-74</u>	<u>1/1-75</u>
Indtægtsbestemt folkepension	2.650 ¹⁾	3.281	3.372	3.436
Folkepensionens mindstebeløb	200 ¹⁾	65	42	18
Invalidepension	800 ¹⁾²⁾	1.014	1.011	1.019
heraf: laveste	-	99	103	118
mellemste	-	619	585	561
højeste	-	296	323	340
Invaliditetsydelse	-	37	38	39
Enkepension	86	125	134	141
Enkebørnsbidrag	250 ¹⁾	424	433	444
Sørforsorg	277	537	584	612
Børneforsorg	50	63	59	64
Udvidet hjælp	-	43	35	36
Hjælp til enlige forsørgere	81	189	201	316
Alm. underholdshjælp	83	103	142	100
<u>Ialt</u>	<u>4.477</u>	<u>5.881</u>	<u>6.051</u>	<u>6.225</u>

1) Skønnede tal, da man indtil 1968 anvendte en anden opgørelsesmåde 2) Heri incl. modtagere af invaliditetsydelse

Kilde: Materiale i rigsombudet

Ydelsernes omfang og finansiering

Reglerne om kontantydelse i folkepensionsloven, invalidepensionsloven (der også indeholder regler om revalidering) og forsorgsloven (der også indeholder regler om enkepension) svarer med hensyn til betingelserne for at opnå ydelser nogenlunde til de tilsvarende danske regler, idet ydelsernes størrelse dog er noget mindre end de tilsvarende danske.

Ulykkesforsikringsanordningens regler svarer i princippet til de tilsvarende danske, dog med ret betydelige afvigelser; således er dagpenge bibeholdt, og ydelserne er uden hensyn til indtægten mindst halvdelen af den højeste ydelse. Desuden er dækningsområdet større end i Danmark, idet f. eks. færden til og fra arbejde er dækket.

Sygekasserne er bibeholdt på Færøerne, og reglerne svarer til de tidligere danske med den forskel, at befordring er en sygekassedydelse. Sygekassernes virksomhed omfatter således hovedsagelig betaling for lægehjælp, medicin, sygehusophold og befordring. Færinger på midlertidigt ophold i Danmark er omfattet af den danske sygesikring, og en modsvarende ordning er gennemført for danskere på midlertidigt ophold på Færøerne.

Til personer, der er ramt af midlertidig sygdom eller arbejdsløshed, ydes underholdshjælp efter forsorgsloven, idet der ikke findes altomfattende lovregulerede regler om dagpenge i sådanne tilfælde. For sygdoms vedkommende bemærkes dog, at den i kapitel 4 omtalte lønudligningsfond i visse tilfælde udreder mindsteløn som sygeløn til skibsfiskere, ligesom der nogle steder er etableret sygelønsordninger for faglærte arbejdere ved organisationsaftaler.

Ulykkesforsikringen finansieres udelukkende ved forsikringspræmier, og sygekasserne får statstilskud på omkring 25 % af udgifterne, der iøvrigt finansieres ved medlemskontingenter.

De transbestemte ydelser efter forsorgsloven afholdes med en fjerdedel af statskassen og tre fjerdedele fra færøsk side.

Alle andre kontantydelse, således særlig de store udgifter til folkepension og invalidepension, afholdes med halvdelen af statskassen og halvdelen fra færøsk side.

De udgifter, der således afholdes fra færøsk side, afholdes med fem sjettedele endeligt af landskassen, medens en sjettedel reparteres på kommunerne, således at halvdelen fordeles efter befolkningstal og halvdelen efter skatteindtægt. Kommunernes andel

fordeles således ikke efter antallet af modtagere af sociale ydelser.

Tabel 5. 2. Sociale udgifter i finansåret 1973/74

<u>1.000 kr.</u>	<u>Lands-</u> <u>kassen</u>	<u>Stats-</u> <u>kassen</u>	<u>Kommu-</u> <u>nerne</u>	<u>Andre</u> ³⁾	<u>Ialt</u>
Folkepension m. v.	18.805 ²⁾	20.921	2.131	-	41.857
Invalidepension m. v.	7.913	9.496	1.583	-	18.992
Revalidering	480	471	78	-	1.029
Enkepension	655	786	131	-	1.572
Underholds- og enkehjælp	2.233	893	447	-	3.573
Udvidet hjælp	309	371	62	-	742
Særforsorg	-	12	-	-	12
Børnebidrag	622	746	124	-	1.492
Børneforsorg	833	2.324	1.249	-	4.406
Specialskolen	-	2.835	-	-	2.835
Åndssvageforsorgen	-	1.566	-	-	1.566
Sygekasser ¹⁾	-	2.658	7	7.723	10.388
Visse administrationsudg.	-	174	-	-	174
Landsstyrets midler	150	-	-	-	150
Diverse tilskud	416	-	-	-	416
Ulykkesforsikring ¹⁾	-	-	-	3.359	3.359
Sygeløn (Lønudligningsfond)	-	-	-	415	415
Boliglånefonden	2.500	-	-	-	2.500
Hensat til byggeri	2.650	-	-	-	2.650
<u>Ialt</u>	<u>37.566</u>	<u>43.253</u>	<u>5.812</u>	<u>11.497</u>	<u>98.128</u>

1) Vedrører kalenderåret 1973 2) Heri ikke fradraget folkepensionsbidrag 3) Medlemskontingenter, forsikringspræmier m. v.

Kilde: Landskasseregnskabet, statsregnskabet og materiale i rigsombudet

Tabel 5. 3. Sociale udgifter i hovedposter

<u>1.000 kr.</u>	<u>1965/66</u>	<u>1971/72</u>	<u>1972/73</u>	<u>1973/74</u>
Forsorg og bidrag	1.709	5.335	6.309	9.478
Børneforsorg	802	2.473	2.884	4.406
Syge- og befordringskas.	3.754	7.629	9.078	10.388
Folke- og enkepension incl. folkepens.bidrag	13.078	28.654	32.414	43.429
Invalidepension	5.179	14.658	18.589	18.992
Revalidering	185	706	727	1.029
Ulykkesforsikring	1.214	2.180	2.460	3.359
Andre udgifter	324	2.890	4.777	7.047
<u>Ialt</u>	<u>26.245</u>	<u>64.525</u>	<u>77.238</u>	<u>98.128</u>

Kilde: Lands- og statskasseregnskaberne samt mat. i rigsomb.

"Andre udgifter" omfatter bl. a. landskassens tilskud til Húsalánsgrunnurin og landskassens henlæggelser på 2,5 mill. kr. til investeringsformål vedrørende specialskole og plejehjem i 1973/74. Stigningen i de samlede udgifter fra 1965/66 til 1971/72 skyldes et større antal modtagere, især af hjælp efter forsorgsloven, og de fra 1967 gennemførte ændringer af pensionslovene.

Institutioner m. v.

De 9 daginstitutioner for børn, 3 vuggestuer og 5 børnehaver i Tórshavn samt 1 børnehave i Klaksvík med ialt 348 pladser står under tilsyn af socialstyrelsen og rigsombudet, og de i Danmark gældende almindelige regler for sådanne institutioners forhold finder anvendelse her.

Der ydes tilskud fra staten med 40 % og fra kommunen med 30 % af driftsudgifterne, medens 30 % af driftsudgifterne afholdes af forældrenes betaling for børnenes ophold. Som i Danmark er der mulighed for ydelse af friplads til mindre bemidlede forældre.

For børn findes kun en døgninstitution, Føroya Barnaheim, (Færøernes børnehjem). Dette er under tilsyn m. v. på samme måde som daginstitutionerne, og driftsudgifterne dækkes fuldt ud med halvdelen af statskassen og halvdelen fra færøsk side (landskassen og kommunerne som angivet ovenfor).

I Tórshavn findes et alderdomshjem med 18 pladser og i Miðvágur på Vágur et alderdoms- og plejehjem med 35 pladser. Disse hjem er under tilsyn af rigsombudet. 80 % af driftsudgifterne afholdes af den almindelige folkepensionskonto, 5 % direkte af landskassen og de resterende 15 % kommunalt. Herudover findes plejeafdelinger på sygehusene i Tórshavn (26 pladser) og Klaksvík (17 pladser) samt enkelte plejepatienter på sygehuset i Tvøroyri. En plejeafdeling i tilknytning til sygehuset i Tvøroyri er under opførelse.

Med hensyn til disse afdelinger har sygehusene formel status som plejehjem.

I Tórshavn findes et mindre hjem - Tórshavnar privata vistarheim - for selvhjulpne patienter, der ikke kan klare sig alene. I henhold til overenskomst med hjemmet, der har ca. 10 pladser i Tórshavn og ca. 10 pladser på en filial i Runavík, afholdes udgiften ved driften af den almindelige invalidepensionskonto.

Revalideringsinstitutionen ALV driver en handelsskole på lokaliteten við Áir nord for Tórshavn og et beskyttet værksted i

Tórshavn, hvortil kommer salgsvirksomhed for ting, der er fremstillet af invalider. Institutionen er under tilsyn af Færøernes ulykkesforsikringsråd, og udgifterne til handelsskolen afholdes i form af elevdagsbetaling efter invalidepensionsloven, medens udgifterne ved de øvrige foranstaltninger afholdes af en fast bevilling på lagtingsfinansloven og af indsamlede midler.

Statens specialskole yder undervisning til alle former for handicappede, ikke alene i skolealderen, men også før og efter denne. Skolen har et elevhjem. Den er en statsinstitution under socialstyrelsen, og udgifterne afholdes udelukkende af statskassen. Elevtallet har været stærkt stigende siden skolens start i 1962 og er nu på 730.

Tabel 5. 4. Antal elever ved Statens specialskole, fordelt efter handicap, behandlingsform og alder

Pr. l/1	Taleljdende ¹⁾	Høre-lidende	Syns-lidende	Åndssvage	Ialt	In-terne	Ex-terne	Ambulante	Ialt
1963	6	7	0	0	13	8	3	2	13
1965	31	15	1	0	47	19	20	8	47
1970	147	14	7	0	168	53	30	85	168
1971	179	16	6	0	201	55	38	108	201
1972	185	125	7	0	317	50	42	225	317
1973	192	244	5	0	441	56	46	339	441
1974	208	341	6	20	575	47	65	463	575
1975	277	424	8	21	730	49	70	611	730
Heraf									
under	27	10	1	1	39	5	12	22	39
i	93	9	3	19	124	26	49	49	124
over	157	405	4	1	567	18	9	540	567

undervisningspligtig alder.

1) Samt ordblinde og bevægelseshæmmede

Kilde: Oplysninger fra specialskolen

Åndssvageforsorgen driver et værksted i Tórshavn og udøver virksomhed med hjemmevejledning for de hjem, der har åndssvage slægtninge boende. I samarbejde med åndssvageforsorgen drives en afdeling på statshospitalet for 22 åndssvage børn samt i tilknytning til statshospitalet et pensionat for 11 yngre selvhjulpne åndssvage. Åndssvageforsorgens virksomhed på Færøerne henhører under forsorgscenter VI (Rødbygård), og udgifterne afholdes udeluk-

kende af staten.

Der ydes hjemmehjælp adskillige steder på Færøerne (pr. 1. januar 1975 til 175 hjem af 92 hjemmehjælpere). Hjemmehjælpen ydes som midlertidig hjemmehjælp, hvor husmoderen er syg, og som vedvarende hjemmehjælp til pensionister.

Færøernes ulykkesforsikringsråd

Rådet har i 1974 afholdt 43 møder og behandlet 1.634 sager, fordelt med 1.060 sager vedrørende invalideforsikringen, 559 sager vedrørende ulykkesforsikringen og 15 sager om andre, navnlig generelle, spørgsmål.

Tabel 5. 5. Oversigt over afgørelser truffet af ulykkes-
forsikringsrådet i 1972-74

<u>A. Ulykkesforsikringen</u>			
	<u>1972</u>	<u>1973</u>	<u>1974</u>
a) afvist som ikke henhørende under ulykkesforsikringsanordningen	9	17	8
b) ingen helbredsforringelse	60	81	60
c) invaliditetsgrad under 5 %	58	54	42
d) invaliditetserstatning	42	28	36
e) erstatning til efterladte	4	4	4
<u>Ialt</u>	<u>173</u>	<u>184</u>	<u>150</u>
<u>B. Invalideforsikringen</u>			
a) sager om invalidepension sluttet med tilkendelse af invalidepension (højeste 52, mellemste 39, laveste 9)	124	108	100
sluttet med afslag på forhøjelse af invalidepension	11	9	8
sluttet med afslag på invalidepension	24	27	20
<u>Ialt</u>	<u>159</u>	<u>144</u>	<u>128</u>
b) sager vedrørende berettigelsen af fortsat invalidepension ("kontROLSager"):			
afgjort med fortsat invalidepension (højeste 31, mellemste 37, laveste 24)	74	89	92
afgjort med inddragelse af invalidepension	5	7	9
<u>Ialt</u>	<u>79</u>	<u>96</u>	<u>101</u>

	<u>1972</u>	<u>1973</u>	<u>1974</u>
c) sager om hjælp i henhold til invalidepensionslovens § 31:			
Bevillinger til medicin	39	32	45
" " ortopæd. fodtøj	60	66	61
" " høreapparater	138	108	101
" " bandager m. v.	98	68	81
" " kørestole m. v.	17	16	25
" " rejser	14	13	10
" " uddannelse hos ALV	14	11	9
" " anden uddannelse	19	18	19
" " andre bevillinger	32	41	38
Afslåede bevillinger	34	23	29
<u>Ialt</u>	<u>465</u>	<u>396</u>	<u>418</u>
d) andre sager:			
Vedrørende bistandstillæg	16	19	19
" plejetillæg	12	5	7
folkepension i henhold til folkepensionslovens § 2, stk. 3	43	68	34
vedrørende toldfritagelser	20	19	18
inddragelse af medicin	0	3	8
invaliditetssydelse (invalidepensionslovens § 16)	3	5	2
<u>Ialt</u>	<u>94</u>	<u>119</u>	<u>88</u>

Kilde: Ulykkesforsikringsrådet

Udviklingen i 1974

I årets løb er der ved lov nr. 293 af 14. juni 1974 om ændring af folkepensionsloven og lov nr. 294 af samme dato om ændring af invalidepensionsloven sket ændring af reglerne om virkning af indtægt på pensionstillæg og ægteskabstillæg til pensionerne. Denne virkning er nu mindre end tidligere.

Ved lov nr. 295 af 14. juni 1974 om ændring af loven om den offentlige sygeforsikring er der gennemført ændringer på sygekasseområdet. Foruden tilpasning af de administrative bestemmelser til den ændrede struktur i Danmark er der indført regler om, at danske, der tilflytter eller er på midlertidigt ophold, får let adgang til ydelser fra de færøske sygekasser, samt regler om et særligt færøsk møglings- og voldgiftsnævn.

Ved kongelig anordning nr. 487 af 13. september 1974 er der gennemført ændringer af ulykkesforsikringsanordningen, hvorved ydelserne sættes i forhold til den til enhver tid gældende mindste-

løn for skibsfiskere, hvorved ydelserne straks forhøjedes med over 50 %. Desuden indførtes regler om løbende regulering af dagpenge og renter.

I årets løb er bygningsarbejder påbegyndt såvel på plejehjemmet i Tvøroyri i tilknytning til sygehuset som på bygningerne til Føroya Specialskúli i Tórshavn.

Tórshavnar privata vistarheim har i lejede lokaler åbnet en filial i Runavík, hvorved et antal psykiatriske patienter, der havde ophold i Danmark, har kunnet komme hjem.

Kap. 6

SUNDHEDSVÆSEN

Sundhedsvæsenet omfatter landslægen, sygehusene, kommunelægerne, tandlægerne, sygeplejerskerne, jordemødrene og apotekerne. Bortset fra apotekervæsenet er området fællesanliggende.

LANDSLÆGEN

Landslægen er lagtingets og rigsombudsmandens sagkyndige i alle lægelige, hygiejniske, miljømæssige og socialmedicinske forhold. Landslægen fører på sundhedsstyrelsens vegne tilsyn med sygehusene og den virksomhed, der udøves på Færøerne af apoteker, læger, tandlæger, jordemødre og andre medarbejdere inden for sundhedsvæsenet. Landslægen udarbejder og udgiver årlige medicinalberetninger for Færøerne, og han yder som embedslæge bistand til rets- og politimyndighederne.

De med landslægeembedet forbundne udgifter betales af statskassen.

SYGEHUSENE

Der er tre sygehuse, landssjúkrahúsið, Klaksvík og Suðuroy sygehuse samt et statshospital. Sely om området er fællesanliggende, drives sygehusene som institutioner under landsstyret. Statshospitalet administreres sammen med landssjúkrahúsið, men er underlagt direktoratet for statshospitalerne.

Den gældende sygehuslov er lov nr. 76 af 15. marts 1939 for Færøerne om sygehuse. Hvert sygehus har en selvstændig bestyrelse, der består af 3 af lagtinget valgte medlemmer samt 2 af indenrigsministeriet valgte medlemmer (hidtil rigsombudsmanden og landslægen). Rigsombudsmanden er valgt formand for de tre bestyrelser, der administrativt bliver bistået af en under landsstyret ansat sygehusdirektør. Den daglige ledelse varetages af en sygehusinspektør for landssjúkrahúsið og Suðuroy sygehus og en inspektør for Klaksvík sygehus. Statens tilskud til driften af de færøske sygehuse udgør halvdelen af de samlede sygedagsudgifter. Tilskuddets størrelse forelægges hvert år finansudvalget til godkendelse. Statshospitalets udgifter dækkes fuldt ud af staten.

I 1954 påbegyndtes den store udbygning af Dronning Alexandrines hospital til det nuværende landssjúkrahús. Udbygningen blev afsluttet i 1974. Halvdelen af byggeudgifterne er afholdt som tilskud fra statskassen, medens den anden halvdel er ydet som statslån

til landskassen. Sygehuset har nu en kirurgisk og en medicinsk afdeling, en fødeafdeling, en røntgenafdeling, en fysiurgisk afdeling, en afdeling for intensiv terapi samt en øjen-, næse-, øre- og halsklinik. Den sidstnævnte er dog uden faste chefer. Tuberkuloseafdelingen, der blev oprettet i 1962 til afløsning af det selvstændige tuberkulosehospital, er nedlagt i 1973. Til landsjúkrahúsið er der endvidere fra 1960 knyttet en sygeplejeskole - Sjúkrasystaskúli Føroya.

Mellem landssjúkrahúsið og det i tilknytning hertil opførte statshospital er der indgået en overenskomst om fordeling af udgifterne ved driften af de forskellige fællesfaciliteter, bl. a. økonomiafsnittet (køkken, vaskeri, varmecentral, administration m.v.).

Landssjúkrahúsið modtager primært patienter fra Streymoy, Vágur og Sandur sysler samt en del af Eysturoy syssel, men har iøvrigt som centralsygehus indlæggelser fra hele landet.

Klaksvík sygehus med 48 blandede sengepladser modtager patienter fra Norðoyar syssel og den østlige del af Eysturoy syssel.

Suðuroy sygehus med 36 blandede sengepladser modtager patienter fra Suðuroy nordre og søndre syssel.

Statshospitalet, der er beregnet til psykiatriske og åndssvage patienter, begyndte at modtage patienter i 1969 og har nu plads til 80 sindslidende patienter og 31 åndssvage patienter. Ved aktstykke nr. 654 af 26. september 1973 har folketingets finansudvalg godkendt, at der opføres yderligere 2 patientbygninger med tilsammen 52 pladser til henholdsvis 28 åndssvage voksne og 24 åndssvage børn. Byggeriet forventes afsluttet i finansåret 1977/78.

De åndssvage patienter på statshospitalet administreres indtil videre fra forsorgscenter 6 i Næstved, men spørgsmålet om at lade administrationen overgå til det færøske hjemmestyre er for tiden under overvejelse i socialministeriet.

De med de åndssvage patienters ophold forbundne driftsudgifter afholdes af socialministeriet, og udgifterne, der er stærkt stigende, androg i finansåret 1973/74 godt 1 mill. kr.

Table 6. 1. Sygehusenes kapacitet og belægning

<u>Antal sengepladser</u>	<u>1965/66</u>	<u>1970/71</u>	<u>1971/72</u>	<u>1972/73</u>	<u>1973/74</u>
Landssjúkrahúsið	158	158	158	188	214
Klaksvík sygehus	46	46	46	46	48
Suðuroy sygehus	36	36	36	36	36
Statshospitalet	-	20	60	80	80
<u>Ialt</u>	<u>240</u>	<u>260</u>	<u>300</u>	<u>350</u>	<u>378</u>

<u>Antal indlæggelser</u>					
Landssjúkrahúsið	3.184	4.008	4.095	4.726	4.539
Klaksvík sygehus	931	1.071	1.057	1.034	1.162
Suðuroy sygehus	829	842	756	749	826
Statshospitalet	-	141	231	224	241
<u>Ialt</u>	<u>4.944</u>	<u>6.062</u>	<u>6.139</u>	<u>6.733</u>	<u>6.768</u>

<u>Antal sygedage</u>					
Landssjúkrahúsið	54.822	57.921	58.427	61.138	63.574
Klaksvík sygehus	19.287	18.183	17.486	18.090	19.197
Suðuroy sygehus	12.645	11.475	10.337	10.525	11.258
Statshospitalet	-	6.649	12.620	20.675	24.716
<u>Ialt</u>	<u>86.754</u>	<u>94.228</u>	<u>98.870</u>	<u>110.428</u>	<u>118.745</u>

<u>Gnsn. antal syge- dage pr. patient</u>					
Landssjúkrahúsið	16,4	14,5	14,3	12,6	14,0
Klaksvík sygehus	19,7	16,0	15,7	17,0	16,0
Suðuroy sygehus	14,7	13,6	13,1	13,5	13,1
Statshospitalet	-	47,2	50,3	92,3	102,6
<u>Ialt</u>	<u>16,7</u>	<u>15,5</u>	<u>16,5</u>	<u>16,4</u>	<u>17,5</u>

<u>Gnsn. belægnings- procent</u>					
Landssjúkrahúsið	95,6	100,4	101,3	89,1	81,4
Klaksvík sygehus	114,8	108,3	104,1	107,7	114,0
Suðuroy sygehus	96,2	87,3	78,6	80,1	85,7
Statshospitalet	-	91,1	90,2	70,8	84,6
<u>Ialt</u>	<u>99,0</u>	<u>99,3</u>	<u>95,4</u>	<u>86,4</u>	<u>86,1</u>

Det høje gennemsnitlige antal sygedage pr. patient og den høje belægningsprocent på Klaksvík sygehus hænger sammen med, at en del af sengepladserne på dette hospital er optaget af plejepatienter. Når det gennemsnitlige antal sygedage pr. patient på statshospitalet er steget så voldsomt, skyldes dette et stigende antal kronisk syge patienter.

Tabel 6. 2. Sygehusenes virksomhed beskrevet ved behandlings-
former for indlagte patienter

<u>Antal</u>	<u>1965/66</u>	<u>1970/71</u>	<u>1971/72</u>	<u>1972/73</u>	<u>1973/74</u>
<u>Operationer:</u>					
Landssjúkrahúsið	936	1.358	1.600	1.753	1.724
Klaksvík sygehus	153	215	310	187	253
Suðuroy sygehus	<u>433</u>	<u>456</u>	<u>363</u>	<u>275</u>	<u>286</u>
Ialt	1.522	2.029	2.273	2.215	2.263
<u>Fødsler:</u>					
Landssjúkrahúsið	408	501	489	559	533
Klaksvík sygehus	144	119	107	114	118
Suðuroy sygehus	<u>122</u>	<u>105</u>	<u>108</u>	<u>84</u>	<u>97</u>
Ialt	674	725	704	757	748
<u>Røntgenundersø-</u> <u>gelser og -behandl. er:</u>					
Landssjúkrahúsið	3.642	4.974	5.053	6.132	5.997
Klaksvík sygehus	604	809	776	903	994
Suðuroy sygehus	<u>1.672</u>	<u>1.707</u>	<u>1.556</u>	<u>1.658</u>	<u>527</u>
Ialt	5.918	7.490	7.385	8.693	7.518
<u>Fysiurgiske behandl. er:</u>					
Landssjúkrahúsið	11.644	15.001	15.800	14.136	17.033
Klaksvík sygehus	1.055	1.691	2.023	1.385	2.378
Suðuroy sygehus	<u>2.705</u>	<u>4.606</u>	<u>2.000</u>	<u>2.298</u>	<u>1.374</u>
Ialt	15.404	21.298	19.823	17.819	20.785
<u>Laboratorieunders. er:</u>					
Landssjúkrahúsið	70.845	78.748	78.599	87.473	83.009
Klaksvík sygehus	6.245	10.501	11.093	29.254	3.462
Suðuroy sygehus	<u>253</u>	<u>167</u>	<u>262</u>	<u>328</u>	<u>-</u>
Ialt	77.343	89.416	89.954	117.055	86.471

Kilde: Landslægen på Færøerne

Tabel 6. 3. Sygehusenes ambulante virksomhed

<u>Antal</u>	<u>1965/66</u>	<u>1970/71</u>	<u>1971/72</u>	<u>1972/73</u>	<u>1973/74</u>
<u>Skadestuebehandl. er:</u>					
Landssjúkrahúsið	461	873	941	889	1.111
Klaksvík sygehus	-	634	411	451	373
Suðuroy sygehus	-	-	-	-	-
Ialt	461	1.507	1.352	1.340	1.484
<u>Røntgenundersø-</u> <u>gelser og -behandl. er:</u>					
Landssjúkrahúsið	3.732	5.302	7.058	7.963	7.899
Klaksvík sygehus	924	1.162	922	1.253	1.430
Suðuroy sygehus	<u>3.245</u>	<u>3.073</u>	<u>3.456</u>	<u>2.731</u>	<u>920</u>
Ialt	7.901	9.537	11.436	11.947	10.249

(Fortsættes)

Sygehusenes ambulante virksomhed (fortsat)

<u>Antal</u>	<u>1965/66</u>	<u>1970/71</u>	<u>1971/72</u>	<u>1972/73</u>	<u>1973/74</u>
<u>Fysiurgiske behandl.^{er}:</u>					
Landssjúkrahúsið	2.268	1.702	2.069	3.294	6.082
Klaksvík sygehus	6.125	4.900	3.695	3.327	3.122
Suðuroy sygehus	<u>3.560</u>	<u>4.473</u>	<u>2.371</u>	<u>2.469</u>	<u>2.574</u>
Ialt	11.953	11.075	8.135	9.090	11.778
<u>Laboratorieunders.^{er}:</u>					
Landssjúkrahúsið	2.412	5.467	6.449	11.543	7.210
Klaksvík sygehus	1.225	2.997	2.275	2.150	3.462
Suðuroy sygehus	<u>231</u>	<u>193</u>	<u>210</u>	<u>289</u>	<u>-</u>
Ialt	3.868	8.657	8.934	13.982	10.672

Kilde: Landslægen på Færøerne

Tabel 6. 4. Sygehusenes normerede personale

<u>Antal personer</u>	<u>1965/66</u>	<u>1970/71</u>	<u>1971/72</u>	<u>1972/73</u>	<u>1973/74</u>
<u>Læger</u>					
Landssjh.+statsh.	14	20	20	25	25
Klaksvík sygehus	2	2	2	2	2
Suðuroy sygehus	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>
Ialt	18	24	24	29	29
<u>Sygeplejepersonale</u>					
Landssjh.+statsh.	103	138	181	211	222
Klaksvík sygehus	22	23	28	28	28
Suðuroy sygehus	<u>14</u>	<u>16</u>	<u>16</u>	<u>16</u>	<u>16</u>
Ialt	139	177	225	255	266
<u>Lægesekr., lab.personale, fysio- og ergoterapeuter m.v.</u>					
Landssjh.+statsh.	19	25	27	29	37
Klaksvík sygehus	4	6	5	5	5
Suðuroy sygehus	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>3</u>
Ialt	26	34	35	37	45
<u>Køkken-, vaskeri- og rengøringspersonale</u>					
Landssjh.+statsh.	50	80	94	123	107
Klaksvík sygehus	19	26	23	23	23
Suðuroy sygehus	<u>20</u>	<u>21</u>	<u>21</u>	<u>21</u>	<u>21</u>
Ialt	89	127	138	167	151
<u>Kontorpersonale</u>					
Landssjh.+statsh.	8	15	15	18	19
Klaksvík sygehus	2	2	2	2	2
Suðuroy sygehus	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>
Ialt	11	19	19	22	23

(fortsættes)

Sygehusenes normerede personale (fortsat)

<u>Antal personer</u>	<u>1965/66</u>	<u>1970/71</u>	<u>1971/72</u>	<u>1972/73</u>	<u>1973/74</u>
<u>Andet personale</u>					
Landssjh.+statsh.	17	28	24	33	32
Klaksvík sygehus	5	5	5	5	5
Suðuroy sygehus	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>
<u>Ialt</u>	<u>24</u>	<u>35</u>	<u>31</u>	<u>40</u>	<u>39</u>
<u>Personale ialt</u>					
Landssjh.+statsh.	211	306	361	439	442
Klaksvík sygehus	54	64	65	65	65
Suðuroy sygehus	<u>42</u>	<u>46</u>	<u>46</u>	<u>46</u>	<u>46</u>
<u>Ialt</u>	<u>307</u>	<u>416</u>	<u>472</u>	<u>550</u>	<u>553</u>

Kilde: Sygehusinspektørerne

Tabel 6. 5. Sygehusenes samlede driftsudgifter

<u>1.000 kr.</u>	<u>1965/66</u>	<u>1970/71</u>	<u>1971/72</u>	<u>1972/73</u>	<u>1973/74</u>
Landssjúkrahúsið ¹⁾	6.432	13.227	15.454	19.301	22.603
Klaksvík sygehus	2.009	3.147	4.417	4.532	5.381
Suðuroy sygehus	1.525	2.371	2.906	3.095	4.195
Statshospitalet	-	<u>1.950</u>	<u>2.673</u>	<u>5.090</u>	<u>7.291</u>
<u>Ialt</u>	<u>9.966</u>	<u>20.695</u>	<u>25.450</u>	<u>32.018</u>	<u>39.470</u>

1) Excl. udgifterne til tuberkulosestationens drift

Kilde: Sygehusenes regnskaber

Tabel 6. 6. Sygehusenes driftsudgifter pr. sygedag

<u>Kr.</u>	<u>1965/66</u>	<u>1970/71</u>	<u>1971/72</u>	<u>1972/73</u>	<u>1973/74</u>
Landssjúkrahúsið	117,69	228,36	264,51	315,70	355,54
Klaksvík sygehus	104,18	173,07	252,63	250,54	280,30
Suðuroy sygehus	120,63	206,64	280,58	294,09	372,62
Statshospitalet	-	<u>275,38</u>	<u>211,81</u>	<u>246,19</u>	<u>294,99</u>
<u>Ialt</u>	<u>114,88</u>	<u>219,63</u>	<u>257,41</u>	<u>289,94</u>	<u>332,39</u>

Kilde: Sygehusenes regnskaber

Den gennemsnitlige driftsudgift pr. sygedag for samtlige sygehuse er i finansåret 1973/74 steget med 14,6 % i forhold til det foregående finansår. I finansåret 1973/74 udgjorde den gennemsnitlige driftsudgift pr. sygedag for de almindelige sygehuse 342,22 kr. mod 300,02 kr. i finansåret 1972/73, hvilket svarer til en stigning på 14,1 %.

Sygeplejerskerne

Der er ikke nogen lov om hjemmesygepleje på Færøerne, og de nuværende 12 ansatte hjemmesygeplejerskers ansættelsesforhold og lønvilkår er vidt forskellige og beror på lokale aftaler.

I henhold til lov nr. 140 af 31. marts 1960 for Færøerne om skolelæger er der for tiden ansat 11 skolesundhedsplejersker. Statskassen yder et tilskud pr. undersøgt person. Dette indbringer lidt under en trediedel af de samlede lønudgifter, medens den resterende del betales af kommunerne. Udkast til anordning om ikrafttræden på Færøerne af skolelægeloven fra 1972 vil blive forelagt lagtinget i begyndelsen af 1975. Herefter skulle samtlige udgifter til skolesundhedsplejen deles lige mellem statskassen og hjemmestyret.

Der er i 1973 ansat 2 spædbørnssundhedsplejersker i Tórshavn kommune. Lønudgiften deles mellem statskassen og kommunen, jfr. den gældende lov nr. 423 af 7. december 1972 om sundhedsplejerskeordning.

Det under kommunelæger nævnte udvalg har i sin betænkning foreslået, at en udvidet og koordineret hjemmesyge-, spædbørns- og skolesundhedspleje kommer til at bestå af 11,5 hjemmesygeplejersker, 3 skolesundhedsplejersker, 4 spædbørnssundhedsplejersker, 8 blandede stillinger samt 1 leder, og at lønudgifterne deles med halvdelen til statskassen og en fjerdedel til henholdsvis landskassen og kommunerne (jfr. den tilsvarende fordeling af lønudgifterne til kommunelæger).

Jordemødrene

Der har tidligere været 28 distriktsjordemoderstillinger på Færøerne, men for tiden er der kun ansat 12 distriktsjordemødre, hvortil kommer 1 privatpraktiserende jordemoder i Tórshavn. Ansættelse, aflønning m.v. sker i henhold til anordning nr. 33 af 25. oktober 1962 om distriktsjordemødre på Færøerne. Distriktsjordemødrene er tjenestemandsansatte, og lønudgiften deles med 50 % til statskassen, 25 % til landskassen og 25 % til kommunerne. Ud over den faste løn får jordemødrene betaling for svangerskabsundersøgelser og medvirken ved fødsler.

Hovedparten af fødslerne foregår på sygehusene, således fødte kun ca. 5 % hjemme i 1973. Kommunalægeudvalget og senere sygehuslovudvalget har på denne baggrund foreslået en nyordning, hvorefter

ter distriktsjordemoderordningen ophæves og jordemødrene hospitalsansættes.

APOTEKERVÆSEN

Apotekervæsenet er som den eneste del af sundhedsvæsenet overtaget som særanslående ved lagtingslov nr. 14 af 28. marts 1949.

Den færøske apotekerfond ejer apotekervæsenets bygninger, varelagre og inventar. Administration, eftersyn m.v. sker ifølge et af landsstyret fastsat regulativ.

Foruden landsapotekeren, der udnævnes af landsstyret, er der ansat 5,6 farmaceuter, 6,5 apoteksassistenter, 22 defektricer og 13 øvrige funktionærer (omregnet til heltidsansatte).

Distribution af receptmedicin foregår fra apoteket i Tórshavn, filialerne i Klaksvík og Tvøroyri samt fra 9 distribuerende læger. I finansåret 1973/74 blev der af apotekervæsenet ekspederet 193.000 recepter, heraf 6.400 gennem de distribuerende læger, mod 195.000 recepter, heraf 10.000 gennem de distribuerende læger, det forudgående finansår.

Apotekets håndkøbsvarer forhandles desuden af 43 autoriserede håndkøbsudsalg, der samtidig fortrinsvis er købmandsforretninger. Salget gennem håndkøbsudsalgene andrager ca. 7 % af apotekervæsenets samlede omsætning.

Den samlede omsætning var i finansåret 1973/74 7,6 mill. kr. mod 6,9 mill. kr. i finansåret 1972/73. I kalenderåret 1974 har omsætningen andraget 8,4 mill. kr.

UDGIFTERNE TIL DET FÆRØSKE SUNDHEDSVÆSEN

De samlede udgifter til sundhedsvæsenet på Færøerne udgjorde i 1973/74 ca. 55,6 mill. kr. Af dette beløb afholdt statskassen ca. 26,3 mill. kr., landskassen ca. 16,2 mill. kr., kommunerne ca. 1,6 mill. kr. og sygekasser og private under ét ca. 11,5 mill. kr. I det sidstnævnte tal indgår et statstilskud til de færøske sygekasser på ca. 2,7 mill. kr. Udgifterne til skolelægeordningen og til skoletandlæger er ikke medtaget her, men indgår som en del af undervisningsvæsenets driftsudgifter.

Tabel 6. 7.	De samlede sygehusudgifters fordeling				
	1.000 kr.	1965/66	1970/71	1971/72	1972/73
Statens andel	3.965	9.587	12.521	18.413	22.178
Landskassens andel	4.650	9.525	11.438	12.021	15.662
Sygekassepatienter o.a.	<u>1.351</u>	<u>1.583</u>	<u>1.491</u>	<u>1.584</u>	<u>1.630</u>
<u>Ialt</u>	<u>9.966</u>	<u>20.695</u>	<u>25.450</u>	<u>32.018</u>	<u>39.470</u>

Kilde: Statsregnskabet og landskasseregnskabet

Et udvalg nedsat af bestyrelserne for landssjúkrahúsið, Klaksvík og Suðuroy sygehuse har den 17. december 1974 afgivet betænkning om ny lov for Færøerne om sygehusvæsenet. Betænkningen er i januar 1975 af sygehusbestyrelserne oversendt til Færøernes landsstyre med anbefaling.

I betænkningens forslag til lov for Færøerne om sygehusvæsenet foreslås, at de tre sygehusbestyrelser afløses af en fælles bestyrelse bestående af 8 medlemmer, hvoraf 6 udpeges af landsstyret og 2 af indenrigsministeriet. Af de lagtingsvalgte skal 2 repræsentere landssjúkrahúsið, 2 Klaksvík og 2 Suðuroy sygehus. Med henblik på at sikre kontakten mellem sygehusvæsenets ledelse og sygehusenes personalegrupper og lokalbefolkninger er der stillet forslag om, at de lagtingsvalgte medlemmer udgør et kontaktudvalg for det sygehusområde, de er udpeget til at repræsentere.

Uden iøvrigt at have taget stilling til spørgsmålet om ophævelse af de færøske sygekasser og indførelse af offentlig sygesikring på Færøerne har udvalget stillet forslag om, at der indføres vederlagsfri sygehusbehandling og befordring eller befordringsgodtgørelse i forbindelse hermed. Det hidtil ydede statstilskud på 50 % af sygehusvæsenets driftsudgifter, der under den nuværende ordning hvert år godkendes af folketingets finansudvalg, foreslås gjort lovbunden.

Udvalget har endvidere stillet forslag til anordning om ikraftsættelse på Færøerne af loven om svangerskabshygiejne og fødsels-hjælp fra 1972. Dette vil betyde, at de forebyggende helbredsundersøgelser hos læge og jordemoder og fødselshjælp både på sygehus og i hjemmet vil blive vederlagsfri. Sygehuslovudvalget følger endvidere det af kommunelægeudvalget i sin tid stillede forslag om sygehusansættelse af jordemødrene op.

Foranlediget af de danske planer om overførelse af statshospi-

talerne til amtskommunerne med virkning fra den 1. april 1976 har udvalget gjort sig nogle overvejelser om overførelse af statshospitalet i Tórshavn til det færøske hjemmestyre. Der var i udvalget enighed om, at det af økonomiske og administrative grunde må anses for hensigtsmæssigt, at statshospitalet fuldstændig integreres i det færøske sygehusvæsen.

SUNDHEDSPLEJEN

Kommunelægerne

Færøerne er opdelt i 11 kommunelægedistrikter, hvor der i øjeblikket praktiserer ialt 15 kommunelæger. Kommunelægerne er almindeligt praktiserende læger, der udover faste takster fra sygekasserne og indtægter ved profylaktiske undersøgelser (samme regler som i Danmark) modtager et fast honorar fra det offentlige, pr. 1. oktober 1974 ca. 49.000 kr. årligt. Statskassen betaler halvdelen af dette honorar og landskassen og kommunerne hver en fjerdedel. Herudover stiller kommunerne fri bolig, konsultationslokaler og - uden for Tórshavn - instrumentarium til rådighed.

Den af kommunelægeudvalget i 1973 afgivne betænkning, hvori der bl. a. er stillet forslag om, at antallet af kommunelæger forøges fra de nuværende 15 til 23, samt at landskassen og kommunerne deler udgifterne til konsultationslokaler og instrumentarium, har været forelagt lagtinget, men behandlingen blev udsat på grund af lagtingsvalget den 7. november 1974, og betænkningen forventes påny forelagt lagtinget i den nuværende samling.

Tandlægerne

Udøvelse af tandlægevirksomheden på Færøerne sker i henhold til lov nr. 190 af 11. juni 1954 om tandlægevirksomhed. Ifølge lagtingslov nr. 38 af 11. juni 1958 om tandlægeordning bemyndiges landsstyret til at drage omsorg for, at der ansættes en tandlæge i hvert kommunelægedistrikt.

Ved årets udgang var der på Færøerne 20 fuldt uddannede tandlæger.

Faste skoletandlæger findes nu i Tórshavn, Sørvágur, Klaksvík, Tveroyri, Vágur, Fuglafjørður, Vestmanna, Skáli og Sandur. Herudover er der indrettet skoletandklinikker uden fast skoletandlæge i Gøta, Glyvrrar, Eiði, Skopun og Leirvík.

Alle driftsudgifter ved skoletandplejen afholdes af kommunerne.

Kap. 7

UNDERVISNINGSVÆSEN

Det færøske undervisningsvæsen omfatter børneskolen til og med studentereksamen og HF, men herudover er der mulighed for lærlingeuddannelse såvel inden for handels- og kontorfagene som inden for de tekniske fag. I nogle tilfælde må dog den teoretiske uddannelse finde sted på tekniske skoler i Danmark.

Af videregående uddannelser er der mulighed for at få sygeplejerskeuddannelse, alle former for navigations- og skibsmaskinuddannelser bortset fra den udvidede maskinmestereksamen, lærer-eksamen samt videnskabelige specialkurser herunder basisuddannelse på universitetsplan.

Af de mere almene former for undervisning findes en højskole, ligesom der er etableret aftenskoleundervisning i de fleste kommuner.

Folkeskolen, Færøernes seminarium, de tekniske skoler, handels-skolen, maskinskolen og aftenundervisningen er fællesanliggender, medens Færøernes gymnasium (Føroya studentaskúli), Færøernes folkehøjskole, navigationsskolerne og det færøske akademi (Fróðskaparsetur Føroya) er overtaget som særanliggender.

I henhold til folkeskoleloven for Færøerne kan man endnu tage realeksamen her, og på Færøernes gymnasium, der er indrettet med kostafdeling, er der fortsat realklasser, specielt beregnet for elever fra de fjernere områder. Realafdelingen på gymnasiet er dog under afvikling.

Administration og tilsyn med den del af undervisningsvæsenet, der er særanliggende, varetages direkte af landsstyret, idet der ikke findes nogen særlig institution til varetagelse af disse opgaver.

Administrationen af folkeskolen varetages af Færøernes skoledirektion, der i henhold til lov nr. 117 af 30. marts 1962 om folkeskolen på Færøerne som ændret ved lov nr. 198 af 29. marts 1974 består af 5 medlemmer, 1 valgt af undervisningsministeren, 1 af Færøernes landsstyre og 3 af lagtinget. Skoledirektionen, der blev sammensat således første gang fra 1. august 1974, valgte det af undervisningsministeren udpegede medlem, rigsombudsmanden, til formand.

Skoledirektionen har en pædagogisk rådgiver, landsskolekonsu-

lenten, der har en pædagogisk medhjælper, ligesom der er ansat en konsulent for specialundervisningen og en synskonsulent.

Færøernes skoledirektion har først og fremmest overtilsynet med folkeskolen i henhold til nævnte lov, men har tillige i et vist omfang seminariet, der er et statsseminarium, de private skoler og aftenskolerne under sig.

De af skoledirektionen truffne afgørelser kan som hovedregel ankes til undervisningsministeriet, der efter stedfundet samråd med landsstyret træffer afgørelse i sagen.

De tekniske skoler, handelsskolen og maskinskolen er selvejende institutioner, underlagt undervisningsministeriet, men forbindelsen mellem institutionerne og ministeriet sker i vidt omfang gennem rigsombudet.

Undervisningsvæsenets udgifter er fordelt på landskassen, statskassen, kommunerne og andre efter forskellige kriterier for de enkelte områder, jfr. tabel 7. 2.

Tabel 7. 1. Antal elever udskrevet af grundskolen og fagskolerne

	<u>1965</u>	<u>1970</u>	<u>1972</u>	<u>1973</u>	<u>1974</u>
<u>A. Grundskolen:</u>					
Studentereksamen	30	38	42	51	69
Realeksamen	217	247	274	273	331
Udskrevet efter 10. kl.	-	-	18	119 ²⁾	138 ⁴⁾
Udskrevet efter 9. kl. og 2. real	19	108	105 ¹⁾	152 ³⁾	136 ⁵⁾
Udskrevet efter 8. kl. og 1. real	82	42	87	71	68
Udskrevet efter 7. kl.	<u>341</u>	<u>111</u>	<u>73</u>	<u>28</u>	<u>40</u>
<u>Ialt</u>	<u>689</u>	<u>546</u>	<u>599</u>	<u>694</u>	<u>782</u>
<u>B. Faglige skoler:</u>					
<u>Tekniske skoler</u>					
Svendeprøver	111	188	101	98	95
Tekn. forb. eks.	12	16	15	7	6
Tekn. driftsass.	-	6	-	-	-
<u>Handelsskoler</u>					
Handelsmedhj. gl. ord.	67	-	-	-	-
Handelsmedhj. ny ord.	-	77	79	66	51
Statskontr. fagpr.	-	90	147	158	231
Statskontr. højere fagpr.	-	-	-	22	24
Merconomprøver	-	-	-	17	36
				(fortsættes)	

Antal elever udskrevet af grundskolen og fagskolerne (fortsat)

	<u>1965</u>	<u>1970</u>	<u>1972</u>	<u>1973</u>	<u>1974</u>
<u>Sømandsskoler</u>					
Skibsførere	25	12	17	11	15
Styrmænd	21	20	21	22	21
Fiskeskippere	35	26	16	45	28
Telegrafister	7	1	-	7	3
Skibskokke	-	-	-	20	12
<u>Maskinskoler</u>					
Aspirantkursus til maskinist	-	-	-	18	27
Maskinister	9	33	19	24	33
Fær. maskineks.	-	31	31	-	-
Maskinmestereks.	-	13	11	31	-
<u>Færøernes sygeplejeskole</u>					
Sygeplejersker	20	14	18	14	17
<u>Færøernes seminarium</u>					
Lærereksamen	-	-	25	-	20
Ialt	307	527	500	560	619

1) Heraf 100 med 9. kl. prøve 2) Heraf 118 med 10. kl. prøve

3) Heraf 130 med 9. kl. prøve 4) Heraf 137 med 10. kl. prøve

5) Heraf 119 med 9. kl. prøve

Kilde: Skolerne

Tabel 7. 2. Undervisningsvæsenets driftsudgifter 1973/74

<u>1.000 kr.</u>	<u>Stats-</u> <u>kassen</u>	<u>Lands-</u> <u>kassen</u>	<u>Kommu-</u> <u>nerne</u>	<u>Private</u>	<u>Ialt</u>
<u>Folkeskolen</u>					
Lærerlønninger m.v.	14.319	11.754	-	-	26.073
Pensioner	1.198	408	-	831	2.437
Skolernes drift (lys, varme, vedligeh., ma- teriel m.v., skolelæge og -tandlæge)	241	56	6.500	-	6.797
Skolekørsel	359	359	632	-	1.350
Andre udgifter (lærerkursus m.v.)	65	235	-	-	300
Ialt	16.182	12.812	7.132	831	36.957
Private skoler	1.903 ¹⁾	-	30	÷265	1.668
Gymnasiet	-	3.033	-	-	3.033
Handelsskolen	551	-	38	47	636
Tekniske skoler	1.062	-	222	323	1.607
Færøernes seminarium	2.575	-	-	-	2.575

(fortsættes)

Undervisningsvæsenets driftsudgifter 1973/74 (fortsat)

<u>l.000 kr.</u>	<u>Stats-</u> <u>kassen</u>	<u>Lands-</u> <u>kassen</u>	<u>Kommu-</u> <u>nerne</u>	<u>Private</u>	<u>Ialt</u>
Sømandsskoler	-	2.256	-	263	2.519
Færøernes maskinskole	592	-	-	-	592
Færøernes folkehøjskole	-	303	3	163	469
Færøernes akademi	-	853	-	-	853
Aftenskoler	291	182	203	-	676
1973/74 ialt	23.156	19.439	7.628	1.362	51.585
1972/73 ialt	20.668	17.272	6.293	1.448	45.681
1971/72 ialt	15.706	11.843	5.453	1.289	34.291

1) Heri inkluderet efterbetaling af tilskud for finansårene 1968/69-1972/73

Kilde: Statsregnskab, landskasseregnskab, kommuneregnskaber og skolernes regnskaber

Undervisningsvæsenets driftsudgifter er tilvejebragt fra stats- og landskasseregnskabet for 1973/74 samt fra regnskaber for de enkelte institutioner. Kommunernes udgifter til folkeskolen er skønnet på basis af de foreliggende kommuneregnskaber for finansåret 1973/74. For aftenskolen er skønnet baseret på statskassens og landskassens udgifter til dette formål.

Den private del er i vid udstrækning en reststørrelse, der skyldes forskellige regnskaber for statskassen, landskassen, kommunerne og institutionerne. Iøvrigt fremkommer den private andel som skolepenge fra eleverne selv eller deres mestre.

Udover driftsudgifterne på 51,6 mill. kr., har anlægsudgifterne i finansåret 1973/74 andraget 16,4 mill. kr. Hertil kommer elevunderstøttelser til et samlet beløb af 5,1 mill. kr.

De samlede udgifter har i finansåret 1973/74 således andraget ca.73,1 mill. kr., der udredes med 36 % af statskassen, 29 % af landskassen, 29 % af kommunerne og 6 % af private.

Skoledirektionen har for nogle år siden nedsat et permanent læseplansudvalg, der årlig skal afgive betænkning om skolens forhold, herunder udarbejdelse af nye undervisningsplaner m.m.

En række udvalg arbejder med en nyordning af undervisningsvæsenet. På foranledning af skoledirektionen har landsstyret nedsat en arbejdsgruppe af sagkyndige til at udforme et forslag til landsstyret til en ny folkeskolelov m.v. En anden arbejdsgruppe, ligeledes nedsat af landsstyret, skal udforme forslag til en fornyelse af lovgivningen om fritidsundervisning m.v.

Endvidere arbejder et af skoledirektionen nedsat udvalg med forslag til en ny læreruddannelseslov.

Endelig har Færøernes akademi nedsat 11 udvalg til at udarbejde forslag til mellemteknikeruddannelser.

I 1974 har et af landsstyret nedsat udvalg vedrørende erhvervsuddannelserne afgivet betænkning.

HF-undervisning på Færøerne påbegyndtes i august 1974.

BØRNESKOLEN

Folkeskolen

Folkeskolen på Færøerne er ligesom i Danmark kommunal. Dens styrelse er fastlagt i førnævnte lov nr. 117 af 30. marts 1962 om folkeskolen på Færøerne. Kommunalbestyrelsen træffer bestemmelser om alle forhold vedrørende folkeskolen, der ikke er henlagt til andre myndigheder. Selve tilsynet med og styrelsen af en kommunes skole føres af en skolekommission. Denne vælges samtidig med og efter samme regler som kommunalbestyrelsen. Som nævnt ovenfor er folkeskolen under opsyn af Færøernes skoledirektion. Undervisningspligten er ikke blevet forlænget og udgør fortsat 7 år.

Lærerne ansættes af skoledirektionen efter indstilling af den lokale skolekommission og kommunalbestyrelse. Der kræves efter loven, at en lærer skal have eksamen fra Færøernes seminarium eller eksamen fra et dansk seminarium med tillæg af en særlig prøve i færøsk. Skoledirektionen kan fritage for dette krav, men det sker kun i meget ringe omfang. Inspektørerne er kgl. udnævnt efter indstilling fra undervisningsministeriet.

Lærernes lønningsforhold m.m. er fastsat i henhold til lov nr. 65 af 8. marts 1972 om tjenestemænd m. fl. i folkeskolen på Færøerne. Lærerne i den færøske folkeskole er bortset fra de højeste stillinger fra viceinspektør og opefter indplaceret i samme lønrammer som lærerne i den danske folkeskole. Da grundbeløbene samt de nærmere indplaceringer sker efter aftale mellem Færøernes landsstyre og den færøske lærerforening, og dyrtidsreguleringen sker efter det færøske pristal, er lønningerne dog ikke identiske. Lærernes lønninger reguleres således på samme måde som de færøske tjenestemænds lønninger. Den færøske tjenestemandsgivning er opbygget efter de samme principper som den danske tjenestemandsgivning.

Lærerlønningerne, der udgør 3/4 af samtlige driftsudgifter for

folkeskolen, betales med 55 % af statskassen og 45 % af landskassen, medens pensionerne fordeles med 80 % til statskassen og 20 % til landskassen. Størsteparten af de øvrige driftsudgifter udredes af kommunerne. Folkeskolens samlede driftsudgifter har i de sidste år stort set været fordelt med 45 % på statskassen, 35 % på landskassen og 20 % på kommunerne, jfr. nærmere tabel 7. 2.

I den danske folkeskole får kommunerne refunderet 60 % af lærerlønningerne, medens de ligesom på Færøerne selv betaler størsteparten af de øvrige driftsudgifter, bortset fra pensionsudgifterne, der fuldt ud afholdes af statskassen. De danske kommuner får således godt halvdelen af folkeskolens driftsudgifter refunderet af statskassen, medens resten dækkes af kommunerne selv.

Til anlægsudgifterne ved folkeskolebyggeri ydes der 30 % tilskud af landskassen og 20 % af statskassen, medens kommunerne selv dækker 50 % af anlægsudgifterne, ofte ved optagelse af lån i Kreditforeningen af kommuner i Danmark. I finansåret 1973/74 er der af kommunerne investeret ca. 12,9 mill. kr. i skolebyggeri. I 1974 er skolebygninger i Tórshavn og Oyrabakki taget i brug.

Private skoler

Der findes to private skoler, begge i Tórshavn. De får i henhold til finansudvalgsbeslutning af 25. juni 1952 et tilskud af statskassen på 85 % af de udbetalte lærerlønninger, svarende til de regler, der gjaldt i Danmark efter den gamle friskolelov af 12. juli 1946, medens de nye danske regler, der medfører tilskud på 85 % af alle tilskudsberettigede udgifter, ikke er gennemført. De to skoler er godkendte af skoledirektionen, landsstyret og undervisningsministeriet og står under tilsyn af skolekommissionen i det omfang tilsyn kræves efter lovgivningen. Der ydes ikke tilskud af landskassen, medens kommunen yder et beskedent tilskud. Herudover deltager børn i de to skoler på lige fod med børn i kommunens skoler i den kommunale skolelæge- og skoletændlægeordning.

Gymnasiet

Gymnasiet er en institution under landsstyret. Det modtager ingen finansiel støtte fra rigsmyndighederne, men følger i henhold til anordning nr. 350 af 14. december 1964 for Færøerne om gymnasieskoler i pædagogisk henseende undervisningsministeriet. Skolen har udover gymnasieundervisning efter sproglig, matematisk/naturvidenskabelig og samfundsfaglig linie tillige realafdeling oprettet særlig

for ungdommen fra de bygder, hvor det ikke på anden vis er muligt at få realundervisning. Denne del af skolens undervisning har efterhånden fået mindre betydning i takt med den udbygning af undervisningen i folkeskolen udover 7. årgang, der har fundet sted på Færøerne i de senere år. Det er nu kun et fåtal af bygder, hvor det er nødvendigt for eleverne at flytte hjemmefra for at komme i skole udover 7. årgang.

HF

I august 1974 påbegyndtes HF-kursus på Færøerne efter samme mønster som dagkurserne i Danmark. På gymnasiet blev oprettet 2 klasser, medens HF-kurset i Klaksvík og på Suðuroy fik hver 1 klasse. Undervisningen gives af lærere på gymnasiet, af tre akademisk uddannede heltidsbeskæftigede lærere, heraf 1 på Suðuroy og 2 i Klaksvík samt af timelærere. Da det kun i begrænset omfang særlig udenfor Tórshavn har været muligt at ansætte lærere, der fuldt ud opfylder de krav, der stilles til lærere ved HF, har man som en midlertidig ordning specielt for HF på Færøerne anvendt lokalt ansatte folkeskolelærere i en række fag, hvor eleverne, udover den undervisning disse giver, yderligere får undervisning af støttelærere, der fuldt ud opfylder de krav, der stilles til lærere ved HF. Disse støttelærere har ansvaret for undervisningen i det pågældende fag. Rektor for gymnasiet har det pædagogiske overtilsyn med HF på Færøerne.

Økonomisk og administrativt hører HF på gymnasiet under denne skole, medens HF i Klaksvík og på Suðuroy hører under Færøernes skoledirektion.

Tabel 7. 3. Antal skoler, elever og lærere

	<u>65/66</u>	<u>70/71</u>	<u>72/73</u>	<u>73/74</u>	<u>74/75</u>
A. <u>Antal skoler</u>	77	72	71	71	72
heraf med undervisning udover 7. årgang	9	13	15	15	16
B. <u>Antal lærere</u>	281	353	389	406	421
C. <u>Elevantal</u>					
HF-klasser	92
gymnasieklasser	108	175	219	282	289
realklasser	807	942	1.014	1.104	1.084
8.-10. klasser	164	447	671	745	811
folkeskolen iøvrigt	4.995	5.153	5.189	5.277	5.464
privatskoler	325	434	488	496	494
<u>Elever ialt</u>	<u>6.399</u>	<u>7.151</u>	<u>7.581</u>	<u>7.904</u>	<u>8.234</u>
Kilde: Oplysninger	fra skolerne og materiale ved rigsombudet				

Fra midten af 1960'erne er der sket en stor udbygning af antallet af skoler ud over 7. årgang. Med den senest oprettede skole, Fællesskolen i Oyrabakki, er så godt som hele landet dækket med skoler med undervisning ud over 7. årgang, således at det kun er fra de fjernest liggende øer, det vil være nødvendigt at flytte børn hjemmefra for at få skolegang udover den 7. årgang.

I takt med udbygningen af de nævnte skoler, er der sket en stigning i antallet af lærere. Der er i årets løb i folkeskolen normeret lo nye stillinger, således at der nu ialt er normeret 361 lærerembeder, hvoraf 317 er besat. De ledige stillinger samt 36 midlertidige vikarstillinger varetages af vikarer, hvoraf kun få har lærereksamen. Hertil kommer, at der læses et meget stort antal overtimer, navnlig ved de større skoler.

Tabel 7. 4. Antal elever i skoleårene 1972/73 - 1974/75 fordelt på årgange og klassetrin

	1972/73			1973/74			1974/75		
	Drenge	Piger	Ialt	Drenge	Piger	Ialt	Drenge	Piger	Ialt
Forskolekl.	24	20	44	26	18	44	28	23	51
1. årgang	454	427	881	499	457	956	462	452	914
2. årgang	418	391	809	442	430	872	489	455	944
3. årgang	468	379	847	406	403	809	445	430	875
4. årgang	379	410	789	471	376	847	405	395	800
5. årgang	404	364	768	359	419	778	465	372	837
6. årgang	357	356	713	410	361	771	366	405	771
7. årgang	<u>408</u>	<u>418</u>	<u>826</u>	<u>357</u>	<u>339</u>	<u>696</u>	<u>406</u>	<u>360</u>	<u>766</u>
8. klasser	176	151	327	173	168	341	150	135	285
9. klasser	92	132	224	139	124	263	123	155	278
10. klasser	<u>52</u>	<u>68</u>	<u>120</u>	<u>58</u>	<u>83</u>	<u>141</u>	<u>112</u>	<u>136</u>	<u>248</u>
1. real klasser	168	206	374	203	254	457	176	195	371
2. real klasser	178	175	353	147	188	335	178	230	408
3. real klasser	<u>134</u>	<u>153</u>	<u>287</u>	<u>156</u>	<u>156</u>	<u>312</u>	<u>126</u>	<u>179</u>	<u>305</u>
1. gymn. kl.	53	42	95	64	55	119	55	42	97
2. gymn. kl.	51	18	69	50	41	91	61	41	102
3. gymn. kl.	31	24	55	54	18	72	50	40	90
1. HF-klasser	-	-	-	-	-	-	48	44	92
<u>Ialt</u>	<u>3.847</u>	<u>3.734</u>	<u>7.581</u>	<u>4.014</u>	<u>3.890</u>	<u>7.904</u>	<u>4.145</u>	<u>4.089</u>	<u>8.234</u>

Kilde: Oplysninger fra skolerne

Det samlede elevtal har vist en fortsat stigning, der fra 1973/74 til 1974/75 udgør godt 4 %. Det er bemærkelsesværdigt, at der har

været en samlet tilgang til 1. gymnasieklasse og 1. HF-klasse på 189. Af den årgang, der i 1973/74 gik i 7. klasse, har i 1974/75 94 % fortsat skolegangen i 8. klasse eller 1. real mod 97 % året før. Andelene må dog tages med et vist forbehold, idet der i tallene indgår elever, der efter at have gået i 8. eller 9. klasse, er gået ind i 1. real. For 1973/74-tallet gælder der endvidere, at der er sket en særlig øget tilgang på grund af nyoprettede afdelinger.

Der har som i 1973/74 været en reel stigning i antallet af elever i børneskolen. Dette hænger sammen med de meget store fødselsårgange i 1966 og 1967. Også i de kommende år må man regne med en stigning, når henses til, at man ikke de første år kommer ned på et fødselstal, der ligger så lavt som de årgange, der for tiden hører til de ældste årgange i folkeskolen.

SPECIALUNDERVISNINGEN

Udbygningen af specialundervisningen for handicappede børn er fortsat i 1974. Undervisningen finder sted såvel inden for de almindelige skoler som på Statens Specialskole. Pr. 1. januar 1975 blev der givet specialundervisning på 34 almindelige skoler. 102 lærere på disse skoler underviste 541 elever i 747 ugentlige timer. Egentlige hjælpeklasser fandtes kun på 3 af de 34 skoler. Pr. 1. januar 1975 underviser 3 høre- og talelærere ialt 55 elever. Udbygningen af denne del af folkeskolen vil blive fortsat i de kommende år. I 1974 blev der ansat en synskonsulent i folkeskolen.

Tabel 7. 5. Specialundervisning pr. 1. januar 1975 i folkeskolen og privatskoler fordelt efter hovedhandicap

<u>Handicap</u>	<u>Tórshavn og omegn</u>	<u>Andre byer og bygder</u>	<u>Ialt</u>
Synshæmmede	2	14	16
Hørehæmmede	1	6	7
Talehæmmede	14	34	48
Læseretarderede	154	277	431
Bevæg.hæmmede	2	4	6
Svagt begavede	6	8	14
Åndssvage	-	-	-
Adfærdsvanskelige	6	13	19
1. januar 1975 ialt	185	356	541
1. januar 1974 ialt	191	347	538
1. januar 1973 ialt	187	338	525

Kilde: Oplysninger fra skolerne

VIDEREGÅENDE UDDANNELSER

Færøernes akademi

Færøernes akademi er en selvejende institution, der er oprettet i henhold til lagtingslov nr. 28 af 20. maj 1965. Området er et særanliggende, og samtlige udgifter ved institutionen dækkes af landskassen.

I skoleåret 1972/73 påbegyndte akademiet undervisning til 2-årig naturvidenskabelig-filosofisk basisuddannelse. 6 studerende afsluttede denne i 1974. Disse fortsætter deres uddannelse i Danmark. I september påbegyndte 13 studerende uddannelsen. Undervisningen omfatter fysik, kemi, biologi, matematik, statistik, datalogi, filosofi og psykologi. Den er opdelt i et grundkursus på et semester og 2 semestre, hvor de studerende specialiserer sig. Endvidere deltager de studerende i tværfaglig projektarbejde. Undervisningen i 4. semester bestemmes af, hvor de studerende agter at fortsætte uddannelsen. Der er truffet aftaler med Odense og Roskilde universitetscentre, hvor de studerende, der har gennemgået basisuddannelse ved akademiet, kan fortsætte i disse centre overbygning over basisuddannelsen.

Endvidere har akademiet fortsat undervisningen til bifagseksamen (exam. art.) i filosofi. Der deltager 1 elev i undervisningen.

I 1974 indledte akademiet undervisningen til en 1-årig uddannelse med afsluttende eksamen i færøsk sprog og litteratur. 10 studerende deltager i undervisningen, der efter afslutningen kan fortsættes på universiteter i andre nordiske lande.

Ovennævnte videregående undervisning varetages af 5 fast ansatte lærere og 9 deltidsansatte lærere. Det ugentlige lærertimetotal udgør 42 i efterårssemesteret 1974. Hertil kommer vejledning ved projektarbejde m.v.

Som led i akademiets aftenskoleundervisning afholdes kursus i engelsk med 52 deltagere og fransk med 29 deltagere. Endvidere har akademiet kursus i færøsk med 53 deltagere, i islandsk med 12 deltagere og i gammel sprog og slægtshistorie med 30 deltagere. Der er endvidere kursus i arkæologi med 9 deltagere, i tysk med 22 deltagere og i folkelivsforskning med 6 deltagere.

Undervisningen varetages af 9 lærere med et samlet ugentligt timetal på 25.

Herudover har der i 1974 været afholdt 4 foredragsrækker med 4 forelæsninger og 1 foredragsrække med 2 forelæsninger. Disse

foredrag har været fulgt af ialt 900 tilhørere.

Færøernes seminarium

Færøernes seminarium er et statsseminarium, og uddannelsen sker i henhold til lov nr. 36 af 7. februar 1962 om læreruddannelsen på Færøerne.

Tabel 7. 6. Antal elever pr. 1. januar ved Færøernes seminarium

	<u>Præp.kl.</u>	<u>1. år</u>	<u>2. år</u>	<u>3. år</u>	<u>4. år</u>	<u>Ialt</u>
1975	28	26	20	18	21	113 ¹⁾
1974	27	20	19	21	20	107
1973	24	19	21	21	-	85
1972	24	21	21	-	25	91

1) Heraf 38 kvinder

Kilde: Seminariet

Seminariet har 7 fastansatte lærere, og herudover har den 19 deltidsansatte. Det ugentlige lærertimetal andrager 298 timer.

Der er, som tidligere nævnt, nedsat et udvalg, der skal fremkomme med forslag til en modernisering af læreruddannelsen ved Færøernes seminarium.

Det forventes, at adgangsbetingelserne vil blive bestået studentereksamen, HF eller tilsvarende, medens der i dag kræves realeksamen og deltagelse i præparandklassen.

Efteruddannelse af lærere

Lærerne efteruddannes ved deltagelse i årskursus og andre kortere kurser, først og fremmest på Danmarks Lærerhøjskole, Danmarks Sløjdlærerskole og Danmarks Højskole for Legemsøvelser samt på Fróðskaparsetur Føroya (Færøernes akademi). Herudover kan færøske lærere også deltage i årskursus i andre lande. Endelig afholdes årligt kortere kurser på Færøerne. I 1974 afholdt Danmarks Lærerhøjskole således et kursus i tysk for lærere på Færøerne med 25 deltagere. Kurset varede i 10 dage.

Færøernes sygeplejeskole

Færøernes sygeplejeskole er oprettet af de 4 sygehuse og godkendt af sundhedsstyrelsen som egentlig sygeplejeskole. I modsætning til tidligere kan en del af eleverne nu modtage al undervisning på Færøerne. Nogle elever må dog fortsat deltage i 7 måneders uddannelse i Danmark i 3. skoleår. Den teoretiske undervisning er koncentreret på selve sygeplejeskolen, der ligger i forbindelse med

landssjúkrahúsið og statshospitalet.

Udgifterne ved undervisningen betales af de 4 sygehuse i forhold til det antal sygeplejersker, de får uddannet på skolen.

Tabel 7. 7. Antal elever på sygeplejerskolen pr. 1. januar

	<u>Forskole</u>	<u>1. år</u>	<u>2. år</u>	<u>3. år</u>	<u>1.-3. år ialt</u>
1975	16	20	20	12	52
1974	19	17	14	17	48
1973	20	14	17	14	45
<u>1972</u>	17	20	14	18	52

Kilde: Skolen

Skolen har 3 heltids- samt 20 deltidsbeskæftigede lærere.

ERHVERVSUDDANNELSER

Færøernes maskinskole

Færøernes maskinskole er en selvejende institution anerkendt af undervisningsministeriet. Den modtager statstilskud i henhold til anordning nr. 392 af 3. november 1965 for Færøerne om godkendelse af handelsskoler, tekniske skoler samt maskinmester- og maskinistiskoler og tilskud m.v. til disse skoler. Skolen har indtil videre til huse i lejede lokaler i Tórshavn.

Tabel 7. 8. Antal elever på Færøernes maskinskole pr. 1. januar

	<u>1973</u>	<u>1974</u>	<u>1975</u>
Maskinistelever	30	24	-
<u>Maskinmestereksamen</u>			
1. semester	-	16	23
2. semester	-	23	21
3. semester	<u>32</u>	-	<u>20</u>
<u>Ialt</u>	<u>62</u>	<u>63</u>	<u>64</u>

Kilde: Skolen

I henhold til lov nr. 197 af 24. maj 1972 om uddannelse af maskinister og maskinmestre er maskinmesteruddannelsen af 1½ års varighed, og optagelsesbetingelsen er bestået maskinisteksamen. Ved indførelsen af de nye bestemmelser afskaffedes færøsk maskinisteksamen.

Skolen har 4 heltids- og 4 deltidsansatte lærere. Det samlede ugentlige lærertimetotal er på 94 timer.

Der påbegyndes aspirantkursus i januar måned og maskinistkursus i august måned, medens maskinmesterkursus påbegyndes hvert

år i januar og afsluttes 1½ år senere. Skolen vil således have 3 kurser i første halvdel af året og 2 i anden halvdel.

I 1974 har 29 deltaget i aspirantkurset til maskinisteksamen, medens 35 har deltaget i maskinistkurset.

Tekniske skoler

De tekniske skoler på Færøerne er selvejende institutioner, der som Færøernes maskinskole er anerkendt af undervisningsministeriet og får statstilskud i henhold til den under maskinskolen nævnte anordning. Der ydes af statskassen driftstilskud til lærlingeundervisning med indtil 65 % og fra kommunerne med indtil 30 % af statens tilskud. Det resterende beløb betales af mestrene.

Endvidere kan der af statskassen ydes rente- og afdragsfrie lån på indtil halvdelen af opførelsesværdien. Til anskaffelse af udstyr til lærlingeundervisningen yder statskassen tilskud på 85 % af udgifterne.

De to tekniske skoler - i Tórshavn og Klaksvík - underviste i skoleåret 1973/74 i ialt 12 håndværksfag. Al lærlingeundervisning foregår på dagskole. Teknisk skole i Klaksvík har undervisning i tømrer-, snedker-, maskinarbejder og elektrikerfagene. Begge skoler har forskoleundervisning i tømrer-, snedker-, og maskinarbejderfagene. Skolen i Tórshavn har herudover forskoleundervisning i elektrikerfaget og påbegyndte i 1971/72 en sådan undervisning i skibsbyggerfaget. Fra og med skoleåret 1971/72 skal lærlinge i disse fag, der påbegynder et læreforhold inden for maskinarbejder-, snedker- og tømrerfagene, fra Eysturoy og Nordøyar gå på skole i Klaksvík, medens de øvrige lærlinge undervises i Tórshavn.

Tabel 7. 9. Antal lærlinge på tekniske skoler i skoleåret 1973/74

	<u>Forskole</u>	<u>1. år</u>	<u>2. år</u>	<u>3. år</u>	<u>4. år</u>	<u>Ialt</u>
Automekanikere	.	19	15	14	8	56
Bagere	.	-	3	2	1	6
Blikkenslagere og rørleggere	.	1	2	3	8	14
Bygningsmalere	.	1	3	4	1	9
Bygningssnedkere	23	.	6	24	-	53
Bygningstømrere	19	.	18	16	11	64

(fortsættes)

Antal lærlinge på tekniske skoler i skoleåret 1973/74 (fortsat)

	<u>Forskole</u>	<u>1. år</u>	<u>2. år</u>	<u>3. år</u>	<u>4. år</u>	<u>Ialt</u>
Elektrikere	13	.	19	19	13	64
Frisører	.	3	7	8	5	23
Maskinarbejdere	58	.	45	45	39	187
Skibsbyggere	-	-	-	3	6	9
1973/74 ialt	113	24	118	138	92	485
1972/73 ialt	75	28	95	108	99	405
<u>1971/72 ialt</u>	<u>89</u>	<u>36</u>	<u>130</u>	<u>105</u>	<u>83</u>	<u>443</u>

Kilde: Skolerne

I 1973/74 var eleverne fordelt med 330 på tekniske skole i Tórshavn og 155 på tekniske skole i Klaksvík. De tilsvarende tal for skoleåret 1972/73 var henholdsvis 330 og 75.

Skolen i Tórshavn havde endvidere i 1973/74 6 elever og skolen i Klaksvík 12 elever, der bestod teknisk forberedelseseksamen. Herudover bestod 12 maskinisteksamen ved skolen i Klaksvík.

Endvidere har teknisk skole i Tórshavn haft et efteruddannelseskursus for elektrikersvende i elektronik og skolen i Klaksvík et kursus for malere.

Den tekniske skole i Tórshavn har beskæftiget ialt 14 lærere, hvoraf 8 fuldtids- og 6 deltidbeskæftiget. Det gennemsnitlige lærertimetal ligger på 231 timer.

Klaksvík tekniske skole beskæftiger 6 lærere, hvoraf 3 heltids- og 3 deltidbeskæftiget. Det ugentlige lærertimetal andrager 150 timer.

I november 1974 afgav et af landsstyret nedsat udvalg vedrørende erhvervsuddannelserne på Færøerne betænkning. Det foreslås heri, at de erhvervsfaglige grunduddannelser indføres i lærlingeuddannelsen. Under henvisning til de små elevtal på Færøerne foreslås basisåret for jern- og metalfagene og bygge- og anlægsgagene slået sammen. Undervisningen i de tekniske fag tænkes placeret 2 steder, i Tórshavn og Klaksvík.

Handels- og kontorfagernes basisuddannelse foreslås oprettet flere steder på Færøerne i samarbejde med folkeskolens 10. klasse. Den øvrige undervisning tænkes placeret på en centralskole.

Herudover foreslås det, at der i samarbejde med folkeskolens 10. klasse og erhvervslivet etableres basisuddannelser inden for andre fagområder, der dels kan være specialarbejderuddannelser og dels anvendes som adgang til videregående uddannelser. Der

tænkes her især på levnedsmiddelbranchen.

Betænkningen indeholder endvidere byggeprogrammer og anlægs- og driftsbudgetter for de tekniske skoler, handelsskoler og maskinskolen.

Handelsskolen

Handelsskolen, der er en centralskole for hele landet, er en selvejende institution, der modtager tilskud efter samme regler som de tekniske skoler. Skolen har afdelinger i Tórshavn, Klaksvík, Fuglafjørður, Tvøroyri, Sørvágur og Sandur. Ved de fire sidste afdelinger kan eleverne alene tage visse statskontrollerede fagprøver.

I 1974 blev der i Fuglafjørður etableret en 1-årig forsøgsdagskole med 15 elever (kontorlærlingeskole). Al anden undervisning foregår om aftenen.

Tabel 7. 1o. Antal lærlinge og elever i handelsskolen pr. 1. januar 1975 fordelt på afdelinger

	<u>Tórs-</u> <u>havn</u>	<u>Klaks-</u> <u>vík</u>	<u>Eyst-</u> <u>uroy</u>	<u>Suð-</u> <u>uroy</u>	<u>Vágar</u>	<u>Sandoy</u>	<u>Ialt</u>
Lærlinge på kontorlinien	<u>102</u>	<u>26</u>	<u>15</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>143</u>
heraf 1. år	64	16	-	-	-	-	80
2. år	38	10	15	-	-	-	63
Lærlinge på butikslinien	<u>14</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>14</u>
heraf 1. år	4	-	-	-	-	-	4
2. år	10	-	-	-	-	-	10
Fagprøver	<u>96</u>	<u>22</u>	<u>91</u>	<u>19</u>	<u>39</u>	<u>45</u>	<u>312</u>
heraf maskinskrivning	28	14	38	11	13	25	129
bogføring	26	6	32	8	17	10	99
engelsk	17	1	21	-	9	-	48
tysk	8	-	-	-	-	10	18
fransk	12	-	-	-	-	-	12
diverse	5	1	-	-	-	-	6
Højere fagprøver	<u>26</u>	<u>-</u>	<u>6</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>32</u>
heraf regnskabslære	26	-	6	-	-	-	32
Merkonoprøven	<u>105</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>105</u>
Heraf data I	14	-	-	-	-	-	14
int. regnskabsvæsen	20	-	-	-	-	-	20

(fortsættes)

Antal lærlinge og elever i handelsskolen pr. 1. januar 1975 fordelt på afdelinger (fortsat)

	Tórs- havn	Klaks- vík	Eyst- uroy	Suð- uroy	Vágar	Sandoy	Ialt
ext. regnskabsvæsen	20	-	-	-	-	-	20
personaleledelse	27	-	-	-	-	-	27
virksomhedsøkonomi	24	-	-	-	-	-	24
Fagdeltagere	343	48	112	19	39	45	606
Elever ialt 1. januar 1975	257	48	84	14	28	39	470
Elever ialt 1. januar 1974	239	60	79	25	28	36	467
Elever ialt 1. januar 1973	246	64	56	24	30	-	420

Kilde: Handelsskolen

De statskontrollerede prøver omfatter, dels de almindelige fagprøver, dels højere fagprøver. Begge er 1-årige. Merkonomprøverne er et 2-årigt kursus.

Skolen har udover forstanderen 42 deltidsbeskæftigede lærere. Det samlede ugentlige lærertimetotal andrager ca. 240 timer.

Undervisningen ved handelsskolen omfattede pr. 1. januar 1975 470 personer, hvoraf kvinderne udgjorde 282. De tilsvarende tal pr. 1. januar 1974 var 467 og 270.

Navigationsskoler

På Færøerne findes 2 navigationsskoler - Føroya sjómansskúli i Tórshavn og Klaksvíkar sjómansskúli i Klaksvík. Begge skoler er institutioner under Færøernes landsstyre, idet Klaksvíkar sjómansskúli blev overtaget af landsstyret i 1974.

Tabel 7. 11. Antal elever på navigationsskoler pr. 1. januar

	1973	1974	1975
Skibsførerelever (12 mdr.s kursus)	10	15	8
Styrmandselever (24 mdr.s kursus)	63	51	39
Fiskeskipperelever (12 mdr.s kursus)	18	36	28
Radiotelegrafistelever (18 mdr.s kursus)	9	4	4
Kokkeskoleelever (5 mdr.s kursus)	12	4	-
Sømandshøjskoleelever (5 mdr.s kursus)	4	-	-
Ialt	116	110	79

Kilde: Skolerne

Skibsfører- og styrmandseleverne samt 19 fiskeskipperelever undervises i Tórshavn. De øvrige 9 fiskeskipperelever og radiotelegrafisterne bliver undervist i Klaksvík. På Færøernes navi-

gationsskole er der i 1974 afholdt et 5 dages radarsimulatorkursus med 15 elever og et radiotelefonistkursus (ugekursus) med 102 elever. Begge skoler har afholdt et duelighedskursus på ca. 50 timer med ialt 86 elever.

Skolen i Tórshavn har 12 lærere, hvoraf de 3 er deltidsbeskæftigede med samlet ugentligt lærertimetotal på ca. 230 timer, medens der på skolen i Klaksvík er ansat 3 heltids- og 5 deltidsbeskæftigede lærere med et samlet ugentligt timetal på 72 timer.

ANDEN UNDERVISNING

Færøernes folkehøjskole

Færøernes folkehøjskole er en selvejende institution, der i henhold til lagtingslov nr. 48 af 1. juni 1961 modtager tilskud fra landskassen. Området folkehøjskoler er overtaget som særansliggende.

Skolen havde på sommerholdet 1974 14 drenge og 14 piger og på vinterholdet 1974/75 14 drenge og 16 piger, d. v. s. et samlet elevtal på 58 højskoleelever. I skoleåret 1973/74 havde skolen ialt 44 højskoleelever.

Herudover har skolen holdt et sommerferiekursus på 1 uge med 11 elever til lærerbejde, 6 til vævning og 5 til syning.

Aftenskolerne

Aftenskolerne godkendes af Færøernes skoledirektion efter regler baseret på bekendtgørelse nr. 176 af 7. oktober 1935 om tilskud fra staten til ungdoms- og aftenskoler på Færøerne. Der ydes tilskud af statskassen og landskassen med 70 % af lærerlønningerne. Udgifterne iøvrigt afholdes af kommunerne. Skolerne havde i vinteren 1973/74 ialt 2.017 elever med ialt 12.684 timer mod 2.315 elever og 12.773 timer året før. Af eleverne i 1973/74 var 1.849 kvinder og 168 mænd.

UDDANNELSESSTØTTE

Tabel 7. 12. Statens uddannelsesstøttes udgifter på Færøerne

1.000 kr.	1965/66	1970/71	1971/72	1972/73	1973/74
<u>A. Stipendier:</u>					
8.-9. kl.,)			197 ²	192 ²)	132 ²)
1.-2. real kl.,)	241 ¹⁾	602 ¹⁾			
10. kl. og)			393	1.212	1.350
3. real kl.)					
gymnasiet	106	397	571	847	1.256
				(fortsættes)	

Statens uddannelsesstøttes udgifter på Færøerne (fortsat)

<u>1.000 kr.</u>	<u>1965/66</u>	<u>1970/71</u>	<u>1971/72</u>	<u>1972/73</u>	<u>1973/74</u>
seminariet	136	267	304	260	367
sygeplejeskolen	-	-	-	-	11
sømandsskoler	104	265	334	403	344
maskinskolen	15	204	197	241	260
akademiet	-	-	-	26	23
Ialt	602	1.735	1.996	3.181	3.743

B. Studielån:

10. kl. og 3. real kl.-	-	-	-	-	9
studenterskolen	-	-	65	37	117
seminariet	144	268	307	268	409
sygeplejeskolen	-	-	-	-	7
sømandsskoler	92	272	332	421	377
maskinskolen	9	208	222	249	263
akademiet	-	-	-	21	22
Ialt	245	748	926	996	1.204

1) Excl. kommunernes tilskud på mindst 1/3 af de anførte tal
 2) Excl. kommunernes tilskud på mindst 3 gange de anførte tal
 Kilde: Statens uddannelsesstøtte

Endvidere får færinger på de højere læreanstalter i Danmark stipendier og lån fra Statens uddannelsesstøtte efter sædvanlige regler.

Tabel 7. 13.

Landskassens elevtilskud

<u>1.000 kr.</u>	<u>1965/66</u>	<u>1970/71</u>	<u>1971/72</u>	<u>1972/73</u>	<u>1973/74</u>
Gymnasiet ¹⁾	81	238	433	296	423
Seminariet	30	40	25	30	30
Folkehøjskolen	69	82	121	81	126
Erhvervsskoler	100	200	200	200	500
Universiteter etc.	60	115	140	150	175
Anden uddannelse	77	156	170	198	207
Ialt	417	831	1.089	955	1.461

1) Omfatter kostafdelingens underskud samt de direkte elevtilskud
 Kilde: Landskasseregnskab

Kap. 8

RETS- OG POLITIVÆSEN

FÆRØERNES RETSVÆSEN

Færøernes ret har hovedtingsted i Tórshavn, hvor ordinær retsdag normalt afholdes 1. og 3. tirsdag i hver måned. Retten har desuden fast bitingsted i Tvøroyri, hvor der afholdes retsmøder 6 gange årlig. Herudover afholdes der i et vist omfang retsmøder i Klaksvík og andre bygder.

Sorenskriveren er overformynder på Færøerne og herudover formand for Færøernes Ulykkesforsikringsråd, Plantagenævnet, Overfredningsnævnet, Lejenævnet for Tórshavn kommune, Færøernes Overlandvæsenskommission, Færøernes Overudskiftningskommission og Færøernes Nævn for Børneforsorg. Endelig er sorenskriveren medlem af Sterilisationsnævnet. Vedrørende ulykkesforsikringsrådet henvises til pag. 121 og tabel 5. 5.

På dommerkontoret var pr. 1. januar 1975 foruden sorenskriveren, 1 retsassessor og 1 dommerfuldmægtig beskæftiget 10 kontorfunktionærer, heraf 2 halvdagsansatte.

Nedenstående tabel angiver antallet og arten af retssager og andre retshandlinger i året 1974. Endvidere er medtaget antallet af de af huslejenævnet og overfredningsnævnet behandlede sager. Til sammenligning er medtaget tallene for 1969 og 1973.

Tabel 8. 1. Oversigt over Færøernes rets virksomhed

	<u>1969</u>	<u>1973</u>	<u>1974</u>
<u>Borgerlige sager</u>			
Stævninger indleveret til berømmelse	1312	982	904
Afsagte domme ialt	850	634	478
heraf udeblivelses- og erkendelsesdomme	767	539	408
<u>Straffesager</u>			
Indleveret til berømmelse	293	291	330
Afsagte domme	142	208	212
<u>Fogedforretninger</u>			
Indleverede begæringer	2076	676	839
heraf udpantningsbegæringer for radiolicens	900	0	318

	<u>1969</u>	<u>1973</u>	<u>1974</u>
<u>Auktioner</u>			
Auktionsbegæringer ialt	66	48	39
heraf faste ejendomme	45	34	28
skibe	8	3	1
Afholdte auktioner:			
over faste ejendomme	6	3	1
over skibe	5	2	0
<u>Tinglæste dokumenter</u>	2514	2503	2674
heraf tinglæste skøder	590	665	681
<u>Tinglyste dokumenter</u>	3012	6455	7139
heraf tinglyste skøder	231	708	731
<u>Protesterede vekslers og anvisninger^{x)}</u>	409	228	286
<u>Skifteretten</u>			
Anmeldte boer ialt	307	348	352
Afsagte konkursdekreter	2	0	2
Offentligt behandlede boer	32	32	52
<u>Huslejenævnet i Tórshavn</u>			
Indkomne sager	140	77	135
<u>Overfredningsnævnet</u>			
Indkomne sager	-	128	132

x) omfatter kun Tórshavn og omegn
 Kilde: Sorenskriveren.

FÆRØERNES POLITIVÆSEN

Færøerne udgør een politikreds og indgår i den almindelige politikredsinddeling. Politikredsen er opdelt i 7 sysler.

Den overste leder af politivæsenet på Færøerne er landfogeden (politimesteren) med sæde i Tórshavn. Fra landfogedembedet ledes den almindelige politi- og anklagevirksomhed samt arrestvæsenet. I sin egenskab af anklager er landfogeden tillige statsadvokat.

Under landfogedembedets arbejds- og ansvarsområde henhører herudover en række områder af ikke-politimæssig karakter. Blandt andre kan nævnes, at landfogeden er formand for Færøernes elektricitetsråd og for Tórshavn sundhedskommission, ligesom han er næstformand i Tórshavn brandkommission. Han er fremdeles skibs-

registrator for Færøerne, ligesom aktieselskabs-, handels og foreningsregistret føres af embedet. Det kan yderligere nævnes, at landfogeden er mønstringsbestyrer i Tórshavn. Fra det familieretlige område kan nævnes, at landfogeden (uden for Tórshavn sysselmændene) er borgerlig vielsesmyndighed.

Pr. 1. januar 1975 beskæftigede politiet på Færøerne ialt 82 personer, heraf foruden landfogeden 1 politiassessor, 1 politifuldmægtig og 7 sysselmænd. Selve politistyrken omfattede 33 politifolk og 14 reservebetjente. 20 politifolk og 4 reservebetjente var tilknyttet politistationen i Tórshavn, medens antallet af politifolk og reservebetjente i syslerne udgjorde henholdsvis 13 og 10. Ved arrestvæsenet var ansat 3 personer. Kontorpersonalet udgjorde (incl. halvdagsansatte) 22 personer, heraf 12 på politikontoret i Tórshavn.

Fra 1. november 1974 er der fra Direktoratet for Kriminalforsorgen udstationeret en forsorgsleder i Tórshavn med henblik på etablering af en afdeling på Færøerne.

Politiets virksomhed i 1974

I tiden 1. januar til 31. december 1974 modtog politiet 977 anmeldelser for overtrædelse af straffeloven. I samme tidsrum blev 288 straffelovsovertrædelser opklaret. Fra 1. januar 1975 er der sket en styrkelse af den afdeling, der behandler civile og kriminelle sager.

Fordelingen på de enkelte bestemmelser i borgerlig straffelov fremgår af tabel 8. 2. I tabellen er de tilsvarende tal for 1969 og 1973 anført til sammenligning.

Tabel 8. 2. Oversigt over overtrædelser af straffeloven

	Anmeldt			Opklaret		
	1969	1973	1974	1969	1973	1974
Vold mod offentlig myndighed	3	3	3	3	3	2
Falsk forklaring o. lign.	1	1	0	1	0	1
Dokumentfalsk	42 ¹⁾	1	85 ³⁾	41 ¹⁾	1	85 ³⁾
Sædelighedsforbrydelser	9	8	11	9	7	1
Voldsforbrydelser	21	30	36	22	30	15
Manddrab og forsøg herpå	0	0	1 ⁴⁾	0	0	0
Frihedsberøvelser	2	0	0	2	0	0
Freds- og æreskrænkelser	3	9	12	3	6	4
Indbrudstyverier	{ 94	119	250	{ 48	21	.53
Andre tyverier		67	67		31	3
					(fortsættes)	

Oversigt over overtrædelser af straffeloven (fortsat)

	Anmeldt			Opklaret		
	1969	1973	1974	1969	1973	1974 ⁵⁾
Andre berigelsesforbrydelser	9	12	103 ⁵⁾	9	10	88 ⁵⁾
Brugstyverier	148	234	237	42	22	7
Hærværk	68	111	152	34	32	18
Øvrige	0	2 ²⁾	20	0	3	11
Overtrædelser af straffeloven ialt	400	597	977	214	166	288

1) Heraf 1 sag omfattende 40 forhold 2) Uagtsomt manddrab og forsætlig brandstiftelse 3) Heraf 1 sag med 84 forhold 4) Drabsforsøg. Gerningsmanden sigtet 5) Heraf 1 sag med 72 tilfælde af under-sløb 6) Heraf 1 tilfælde af forsætlig brandstiftelse og 13 færdselsdrab

Kilde: Landfogeden

Herudover kan nævnes, at der i 1974 indgik 4 anmeldelser for ulovligt fiskeri inden for fiskerigrænsen, hvoraf 2 sager blev på-dømt i 1974. Der blev endvidere konstateret 3 tilfælde af over-trædelse af loven om euforiserende stoffer.

Tabel 8. 3. Oversigt over behandlingsmåden for straffesager og andre lovovertrædelser

Antal	1969	1973	1974
Statsadvokatsager	84	132	196
heraf vedrørende			
spirituskørsel		79	107
groft uforsvarlig kørsel	{56	9	13
Politisager ¹⁾	144	70	134
Udenretligt vedtagne bødeforelæg	866	585 ²⁾	434 ²⁾
Idømte og vedtagne bødebeløb	79.468	202.240	296.055 ³⁾

Tabel 8. 4. Oversigt over politiets øvrige virksomhed

Antal	1969	1973	1974
Indsatte til afsoning	42	107	86
Afsoningsdage	985	2.034	1.913
Detentionsanbragte	504	500	449
Udrykninger	893 ⁴⁾	2.172	2.082
Færdselsuheld uden personskade	916	1.403	1.588
Færdselsuheld med personskade	20	70	66
Dræbte ved færdselsuheld	1	1	13
Dræbte ved andre ulykker	20	21	8
Brandte	21	19	20

1) Herunder sager, der forgæves er søgt afgjort ved bødeforelæg.
2) Nedgangen i forhold til tidligere skyldes hovedsagelig ændringer i behandlingen af mindre betydelige sager 3) Heraf 110.000 kr., hidrørende fra 2 trawlersager 4) Vedrører alene politistationerne i Tórshavn, Klaksvík og Runavík. Kilde: Landfogeden

Kap. 9

FOLKEKIRKEN PÅ FÆRØERNE

Folkekirken på Færøerne er et fællesanliggende. De vigtigste love, der kun er gældende for den færøske folkekirke, er lov nr. 109 af 29. marts 1924 for Færøerne om kirkernes styrelse og lov nr. 48 af 25. februar 1963 om oprettelse af en stilling som vicebiskop for Færøerne.

Den øverste lokale embedsmand, vicebiskoppen, har i mange henseender, f. eks. ved ordination af præster og indvielser af kirker, samme beføjelser som en biskop. I administrativ henseende henhører Færøerne under biskoppen over Københavns stift.

Færøerne er delt i 12 præstegæld med ialt 59 kirker og 17 præsteembeder, hvoraf 2 for tiden er vakante. Hver præst betjener således flere kirker.

Tabel 9.1. Kirkernes placering og befolkningsgrundlag

<u>Præstegæld</u>	<u>Præster</u>	<u>Kirker</u>	<u>Kommuner</u>	<u>Bygder</u>	<u>Indbyggere</u> pr. 31/12-74
Norðuroyar østre (Viðareiði)	1	5	4	9	738
Norðuroyar vestre (Klaksvík)	2 ²⁾	5	4	11	4.867
Fuglafjørður	1	4	4	9	3.005
Nes	1	3	2	9	2.823
Sjógv	1	4	3	10	1.642
Eiði	1	4	4	8	1.149
Norðurstreymoy (Kvívík og Hvalvík)	2	8	7	16	3.085
Suðurstreymoy (Tórshavn)	3 ¹⁾	6	6	18	13.195
Vágar (Miðvágur)	1	5	5	7	2.683
Sandoy (Sandur)	1	6	5	8	1.707
Suðuroy nordre (Tvøroyri og Hvalba)	2 ²⁾	5 ³⁾	3	8	2.936
Suðuroy søndre (Vágur)	1	5	4	8	2.611
<u>Ialt</u>	<u>17</u>	<u>60</u>	<u>51</u>	<u>121</u>	<u>40.441</u>

- 1) Herunder vicebiskoppen på Færøerne, der tillige er sognepræst for Suðurstreymoy præstegæld. 2) Heraf 1 vakant embede.
3) Heraf 1 bønhus.

Kilde: Vicebiskoppen og materiale i rigsombudet.

Lagtinget er kirkernes øverste styrelse. Det løbende tilsyn med kirkerne føres af Færøernes kirkeinspektion, der består af rigsombudsmanden som formand og forretningsfører, vicebiskoppen og 3 medlemmer valgt af lagtinget.

I økonomisk - administrativ henseende gælder, at statskassen (Sjællands stifts fond) afholder udgiften til præster og præstegårde, hvilket administreres gennem stiftsovrigheden over Københavns stift og rigsombudsmanden, medens udgifterne til kirkernes udvendige vedligeholdelse afholdes af kirkefonden, der administreres af kirkeinspektionen. Kirkefonden, hvis midler bevilges på de årlige lagtingsfinanslove, yder endvidere tilskud til kirkegårdsgårde og til bygning af nye kirker. Anlæg og drift af kirkegårde henhører under kommunerne.

Udgifterne til kirkernes indvendige vedligeholdelse og kirkernes drift samt til anskaffelse af inventar afholdes af de enkelte menigheder. En stor del af kirkebetjeningen udføres ved frivillig arbejdskraft, således at hvervet som organist, degn og klokker ved de fleste kirker normalt ikke vederlægges.

I skatteåret 1972/73 er hjemlen i styrelsesloven fra 1924 til at udskrive skatter til kirkens drift for første gang bragt i anvendelse. Der udskrives foreløbig kun kirkeskat i Tórshavn og Tórshavn udenbys kommuner.

Tabel 9.2. Oversigt over kirkelige udgifter 1973/74

<u>1.000 kr.</u>	<u>Stats-</u> ¹⁾ <u>kassen</u>	<u>Lands-</u> ¹⁾ <u>kassen</u>	<u>Kommu-</u> ²⁾ <u>nerne</u>	<u>Menigheds-</u> <u>rådskasser-</u> <u>ne 1973</u>	<u>Ialt</u>
Udvendig vedligeholdelse af kirker	-	305	-	-	305
Indvendig vedligeholdelse af kirker	-	-	-	50	50
Udgifter ved gudstj.m.v.	-	-	-	224	224
Andre driftsudgifter	6	14	-	231	306
Nye kirker	-	235	-	-	235
Kirkegårde (netto)	-	-	480	-	480
Præstelønninger	1.598	-	-	-	1.598
Præsternes befordring	8	25	-	-	33
Vedligeholdelse af præstegårde	113	-	-	-	113
Nye præstegårde	412	-	-	-	412
<u>Ialt</u>	<u>2.192</u>	<u>579</u>	<u>480</u>	<u>505</u>	<u>3.756</u>

1) Herunder Sjællands stifters fællesfond. 2) Foreløbigt tal.
Kilde: landskasse- og statskasseregnskab 1973/74 og rigsombudet.

Den i tabellen anførte udgift for landskassen til nye kirker er landskassens tilskud til den nye kirke i Tórshavn, Vesturkirkjan.

Kap. 10

KULTURELLE FORHOLD

RADIO

Útvarp Føroya blev oprettet i 1956. Den daglige ledelse ligger hos en direktør, medens et radioudvalg på 6 medlemmer (5 valgt af lagtinget og 1 af lytterforeningerne) fastlægger hovedlinierne for programlægningen.

Sendetiden er knap 5 timer daglig, fordelt på morgen, middag og aften.

Tabel 10. 1. Færøernes radios udsendelser

<u>Udsendelsens art</u>	<u>1972/73</u>		<u>1973/74</u>	
	<u>Sendetid i timer</u>	<u>Sendetid i % af samlet tid</u>	<u>Sendetid i timer</u>	<u>Sendetid i % af samlet tid</u>
Musik	772	46,5	741	43,8
Foredrag og oplæsn.	118	7,2	130	7,6
Gudstjenester	136	8,2	135	7,9
Reportager	90	5,5	37	2,2
Ønskekoncerter	177	10,7	183	10,8
Underholdning	60	3,6	103	6,0
Børneudsendelser	32	1,9	34	2,0
Nyhedsudsendelser	227	13,7	242	14,2
Lagtingsudsendelser	28	1,7	41	1,9
Genudsendelser	16	1,0	62	3,6
<u>Ialt</u>	<u>1.656</u>	<u>100,0</u>	<u>1.708</u>	<u>100,0</u>

Kilde: Útvarp Føroya

Herudover producerer den færøske radio ugentlige udsendelser på færøsk til den grønlandske og danske radio samt den norske kortbølgeradio.

Útvarp Føroyas FM-sendere er indrettet således, at de senere vil kunne indgå i en eventuel etablering af TV-udsendelser på Færøerne. Útvarp Føroya påbegyndte stereo-udsendelser i 1971.

AVISER

Der udkommer 8 aviser, hvoraf 6 i Tórshavn. Ingen avis udkommer daglig. 14. September udkommer 5 gange, Dimmalætting 3 gange, Dagblaðið og Sosialurin 2 gange, Norðlýsið og Tingakrossur 1 gang om ugen, medens Fjarðbúgvín udkommer hver anden uge. I marts 1974 startede Tíðindablaðið, der udkommer 2 gange om ugen.

Tabel lo. 2. Avisernes oplagstal i løbet af de sidste lo år

	<u>1965</u>	<u>1970</u>	<u>1972</u>	<u>1973</u>	<u>1974</u>
Dimmalætting	7.750	8.900	9.500	9.500	9.900
Tíðindablaðið	-	-	-	-	6.200
14. September	2.300	3.650	3.200	3.800	3.700
Sosialurin	2.060	2.500	2.625	2.935	3.000
Dagblaðið	2.500	2.650	2.700	3.000	3.000
Fjarðbúgvín	-	1.500	2.700	2.500	2.200
Norðlýsið	950	1.200	1.500	1.600	1.600
Tingakrossur	750	1.030	950	950	750
<u>Ialt</u>	<u>16.310</u>	<u>21.430</u>	<u>23.175</u>	<u>24.285</u>	<u>30.350</u>

Kilde: Avisredaktionerne

Fem af aviserne må betragtes som talerør for hver sit politiske parti: "Dagblaðið" for folkeflokkun, "Dimmalætting" for sambandspartiet, "14. September" for tjóðveldispartiet, "Sosialurin" for socialdemokratiet og "Tingakrossur" for gl. selvstyrepartiet. "Norðlýsið", der udgives i Klaksvík, og "Fjarðbúgvín", der udgives på Eysturoy, er ikke tilknyttet noget bestemt parti, ligesom det nye blad "Tíðindablaðið" heller ikke officielt udtrykker noget bestemt partis synspunkter.

BØGER

Bogudgivelser

Ifølge oplysninger fra Føroya Landsbókasavn, det færøske landsbibliotek, er der i 1974 udgivet ialt 78 bøger på færøsk, 37 originale værker og 41 oversættelser. Over $\frac{1}{4}$ af bøgerne blev trykt uden for Færøerne. En sammenligning med tidligere år viser en fortsat kraftig stigning i antallet af oversatte børnebøger.

Tabel lo. 3.

Udgivne færøske bøger 1974

	<u>Skønlitteratur</u>		<u>Faglitteratur</u>	<u>Skole- bøger</u>	<u>Børne- bøger</u>	<u>Ialt</u>
	<u>Prosa</u>	<u>Poesi</u>				
<u>Originale værker</u>						
Trykt på Færøerne	1	6	15	10	1	33
Trykt på Island	1	-	-	-	3	4
<u>Oversættelser</u>						
Trykt på Færøerne	-	-	8	2	15	25
Trykt i Danmark	1	-	-	-	9	10
Trykt på Island	-	-	-	-	3	3

(fortsættes)

Udgivne færøske bøger 1974 (fortsat)

	<u>Skønlitteratur</u>			<u>Skole-</u> <u>bøger</u>	<u>Børne-</u> <u>bøger</u>	<u>Ialt</u>
	<u>Prosa</u>	<u>Poesi</u>	<u>Faglitteratur</u>			
Trykt i Sverige	-	-	-	-	1	1
Trykt i Spanien	-	-	-	-	2	2
Trykt ialt i 1974	3	6	23	12	34	78
Trykt ialt i 1973	5	7	20	11	23	66
Trykt ialt i 1972	5	9	21	5	9	49

Kilde: Føroya Landsbókasavn

Udover bogudgivelser udkom der i 1974 31 blade og tidsskrifter på Færøerne, samt 5 julehæfter og 15 andre periodica.

Af disse blade kan nævnes de 2 nye billedblade Eygað og Nú, der udkommer én gang om måneden i et oplag på henholdsvis 6.800 og 6.500.

På andre sprog udkom 24 bøger om færøske forhold - heraf 15 på dansk.

Biblioteksvæsen

Føroya Landsbókasavn er nationalbibliotek. Det har opsyn med de 14 folkebiblioteker på Færøerne og står samtidig for bogkøb og registrering af bøger for de biblioteker, der ikke selv har uddannet personale.

Efter at Býarbókasavnið i 1969 har overtaget det almindelige biblioteksarbejde i Tórshavn, virker Landsbókasavnið nu mest som et presensbibliotek, hvilket vil sige, at bøgerne i de fleste tilfælde kun må benyttes på biblioteket.

Antallet af bøger på Landsbókasavnið er ca. 73.000, heraf en videnskabelig afdeling med ca. 13.000 bind.

I 1974 blev det besluttet at optage lån til bygning af et nyt landsbibliotek, da det gamle længe har lidt af personale- og pladmangel. Det nye landsbibliotek vil blive på 1.500 m² i 2 etager og komme til at koste omkring 5 mill. kr.

I juli 1974 påbegyndtes udlån af bøger fra biblioteket til landssygehuset og statshospitalet. Denne form for biblioteksvirksomhed har været meget benyttet. I løbet af det halve år udlåntes her 1.859 bøger. Bogbestanden på hospitalet var på 1.221 bind.

I forbindelse med børnebogsstævnet i juli måned har der været udstillinger af børnebøger m.v. i Hoydalar, på Býarbókasavnið, på Venjingarskúlin og på Landsbókasavnið.

I september stod Landsbókasavnið for den store færøske bogudstilling på Det kgl. Bibliotek i Stockholm. Udstillingen blev besøgt af 2.517 gæster.

Tabel 10. 4. Folkebibliotekernes virksomhed

<u>Hjemsted</u>	Befolk- nings- grund- lag pr. 31/12- 1973	Antal bind 31/3- 1974	Til- vækst 1973/ 74	Antal udlån 1973/ 74	Antal lånere 1973/ 74	Udgifter bogkonto	Antal udlån	
							Samle- de udg. 1973/ 74	pr. låner 1973/ 74
Eiði	581	-	-	-	-	-	-	-
Fuglafjørður	1.406	6.600	574	2.470	194	16.869	28.293	13
Giljanes	1.565	2.002	182	1.129	103	8.795	14.014	11
Glyvrar	1.814	1.994	306	1.533	120	7.206	11.694	13
Klaksvík	4.556	8.229	729	8.803	602	42.373	204.374	15
Kollafjørður	561	1.474	221	911	(100)	8.704	13.299	9
Oyri	321	1.692	174	467	50	5.056	6.415	9
Sandur	594	712	158	1.049	143	7.628	15.566	7
Sørvágur	958	2.440	453	2.020	420	14.594	24.717	5
Toftir	916	2.259	205	911	151	6.948	8.474	6
Tórshavn	12.251	22.463	2.260	43.447	2.538	79.275	545.490	17
Tvøroyri	1.942	4.545	499	3.733	236	16.510	25.320	16
Vágur	1.555	4.506	670	3.203	199	10.383	19.947	16
Vestmanna	1.238	4.099	447	1.177	188	14.093	16.851	6
Ialt 1973/74	30.258	63.015	6.878	70.853	5.044	238.434	934.454	-
Ialt 1972/73	29.677	59.169	8.354	56.953	4.919	201.722	821.588	-
Ialt 1971/72	-	50.940	5.055	50.529	4.750	173.903	638.708	-

Kilde: Føroya Landsbókasavn

Herudover har Landsbókasavnið i 1973/74 udlånt 963 børnebøger til 19 bygder uden eget bibliotek samt 279 voksenbøger til 8 bygder. 3 færøske trawlere på fjernfiskeri har lånt 131 bøger.

TEATRE OG BIOGRAFER

Teatervirksomhed

Teaterbygningen "Sjónleikarhúsið" i Tórshavn, der også anvendes som biograf og til færøsk dans, er den eneste egentlige teaterbygning på Færøerne. Ellers anvender man skoler og forsamlingshuse til teateropførelser. I de fleste nyopførte skoler findes der scener, men da disse som regel er henlagt til gymnastiksale, der også ofte er i brug om aftenen, kan de kun i begrænset omfang

anvendes af de lokale amatørgrupper.

Da landsstyret imidlertid under visse betingelser giver tilskud til indretning af scener, og da den nye lagtingslov nu giver 40 % offentligt tilskud ved opførelse af ungdomshuse, vil der nok fremtidig være bedre muligheder for amatør-skuespil. Det første ungdomshus er allerede under opførelse i Húsavík.

Sjónleikarhúsið ejes og drives af "Havnar Sjónleikarfelag", der har en fast skuespillerstab under ledelse af skuespilleren Eyðun Johannesen, som også er konsulent for den almindelige teatervirksomhed på Færøerne.

Havnar Sjónleikarfelag opførte i 1974 3 skuespil "Ófriðakroppar", "Hva' nú" samt "Woyzeck". Sidstnævnte stykke havde Caspar Koch fra Århus Teater som gæsteinstruktør. Stykkerne opførtes henholdsvis 35, 9 og 14 gange i Tórshavn og overværedes af ialt 9.350 tilskuere.

Klaksvík idrætsforenings teaterafdeling fortsatte i 1974 med Mary Chase's komedie Harvey, som blev overværet af ca. 4.700 tilskuere.

Desuden opførtes der skuespil af mange af de lokale teatergrupper rundt om på øerne.

Af udenlandske gæstespil havde man besøg af Tilateatri fra Finland, der opførte "Hellere Sjunger jæg" og Litli Leikklubbur fra Island, der opførte "Drongur og genta".

Sidst men ikke mindst skal nævnes Musikdramatisk Teater fra København, der i juli måned med en 80-mands besætning kom til Færøerne og opførte "Barbereren i Sevilla". Dette er den største teaterforestilling, der endnu har fundet sted på Færøerne, og det blev en meget stor publikumssucces. Stykket blev opført 6 gange og blev set og hørt af 2.500 mennesker. Blandt de medvirkende kan nævnes Eva Tamulénas, Frans Lasson, Peter Rasmussen og Kai Hansen, der var under kapelmester Ole Schmidts ledelse.

I begyndelsen af januar 1975 kom Danmarks Tournéteater til Færøerne, hvor det opførte Kaj Munks skuespil "Ordet". "Ordet" blev opført 12 gange i 9 byer og overværedes af 3.200 mennesker. I stykket medvirkede bl. a. Preben Lerdorff Rye, Anne Louise Lefévre og Miskow Machwarth.

Biografer

Der findes 9 faste biografteatre på Færøerne, heraf de 2 i Tórshavn.

Tabel lo. 5. Biografteatrenes virksomhed i 1974

	<u>Antal pladser</u>	<u>Antal film</u>	<u>Antal fore- stillinger</u>	<u>Antal til- skuere</u>
Havnar Bio	236	169	793	131.170
Sjónleikarhús Bio	231	57	259	34.389
Glyvra Bio	180	88	182	20.229
Servágs Bio	180	93	182	13.880
Atlantis Bio	120	104	295	25.925
Vestmanna Bio	100	48	110	6.345
Tvøroyrar Bio	96	105	328	21.014
Vágs Bio	94	99	282	13.888
Skopunar Bio	80	32	65	2.911
1974 ialt	1.317	-	2.496	269.751
1973 ialt	1.307	-	2.240	236.044
1972 ialt	1.287	-	2.257	234.217

Kilde: Biograferne

MUSIKLIV

Koncerter

Der er på Færøerne 7 hornorkestre og 1 kammerorkester. Endvidere har mange af de større bygder et sangkor. I Tórshavn er der 4 aktive kor.

Tabel lo. 6. Oversigt over koncerter med færøske orkestre og kor

	<u>Antal koncerter</u>	<u>Antal medvirkende</u>	<u>Laveste og højeste antal tilh. pr. koncert</u>
<u>Kammerorkestre:</u>			
Tórshavnar Musikkskúli	5	2-22	75-280
<u>Hornorkestre:</u>			
Havnar Hornorkestur	12	14-25	200-3000
Harmoniorkestrið G.H.M.	10	12-15	50-600
Klaksvíkar Hornorkestur	6	20-23	250-1500
Nes Sóknar Musikkfelag	3	20	200-600
Servágs Tónleikarfelag	15	13-16	25-800
Fuglafjarðar Hornorkestur	10	15-24	25-1000
Eiðis Ljómfelag	6	18-17	100-400

(fortsættes)

Oversigt over koncerter med færøske orkestre og kor (fortsat)

	<u>Antal koncerter</u>	<u>Antal medvirkende</u>	<u>Laveste og højeste antal tilh. pr. koncert</u>
<u>Kor:</u>			
Kristiliga Sangkórið	12	35	75-650
Studentaskúlakórið	2	25	200-300
Stranda Sangkór	2	32	180-250
Leirvíkar Sangkór	5	26-35	50-600
Havnarkórið	4	21-34	300-500
Eiðis Sangkór	2	24-32	300-500
Kirkjukórið "Ljómur"	1	28	320
Kór Glyvra Kirkju	3	20-26	300-400
Kvívíkar Sangkór	2	25	250-270
Læraraskúlakórið	1	22	500

Kilde: Lederne af de enkelte orkestre og kor

Der er i oversigten tillige medtaget koncerter i forbindelse med opvisninger og festligheder m.v.

I maj deltog samtlige hornorkestre i det årlige musikstævne, der denne gang blev afholdt i Tórshavn.

Nogle af orkestrene har i årets løb haft besøg af gæstedirigenter, således havde Havnar Hornorkestur i maj besøg af Herbert Møller og i juli af Jesper Jørgensen. Klaksvíkar og Fuglafjarðar Hornorkestre havde i årets første fem måneder besøg af John Carr fra England, mens Sørvágs Tónleikarfelag i tiden februar-juli havde fhv. byrådssekretær Gunnar Mikkelsen som dirigent.

Foruden hornorkestrene findes der i Tórshavn ca. 5-6 poporkestre og 1 Big Band orkester. De har i årets løb afholdt 5 koncerter og i øvrigt spillet til offentlig dans og på diskotek.

Fra udlandet har man i årets løb haft besøg af et islandsk pop-orkester samt 2 danske show.

Herudover har der været en betydelig og voksende aktivitet af religiøse popprægede grupper.

Den danske sangerinde Trille og den svenske sanger Cornelis Vreeswijk opførte i november måned to koncerter i Tórshavn, én for voksne og én for børn. Der var god tilslutning til begge koncerter.

KUNST

Kunstudstillinger på Færøerne

I udstillingsbygningen Listaskálin i Tórshavn har der udover den permanente udstilling været afholdt 6 udstillinger i årets løb.

I april måned udstillede Frits Johannesen oliemalerier. I maj havde de 3 danske malere Johannes Foss, Egon Bjerg Nielsen og Morten Skovmand udstilling af malerier.

Den årlige kunstudstilling til Olai omfattede værker af 32 kunstnere. Der fremvistes bl. a. oliemalerier, akvareller, tegninger og grafik samt smykker.

I oktober måned var der udstilling af Bent Restorff, hvor der vistest både oliemalerier, akvareller og tegninger. I november måned fremviste Amariel Norðoy oliemalerier og i december havde Sigmund Petersen i anledning af sin 70-års fødselsdag en retrospektiv udstilling.

Herudover har forskellige andre kunstnere afholdt udstillinger i andre lokaler på Færøerne. Dette gælder således Lasse Sørensen, Poulina Joensen, Frimodt Joensen, Thomas Arge, Kári Svensson, Ingolvur av Reyni, Tróndur Patursson, Jóannes Kristiansen, Fridtjof Joensen, Jens Arnfred, Óli Egilstrøð samt Zacharias Heinesen.

Endvidere har der i anledning af Olai været maleriudstilling i Kaggin med 17 deltagere og i august i skolen við Ósánnu í Klaksvík med 11 deltagere.

Kunstudstillinger i Danmark

Óli Vang Hansen, der er fra Tórshavn, har i årets løb udstillet grafik i Galleri Fo i Århus samt i Mini-galleriet i Ålborg.

I april havde Heini S. Heinesen udstilling i Galleri M i København.

Jóannes Kristiansen fremviste oliemalerier i Hejrehuset i St. Lyngby, og Poul Horsdal havde i oktober måned udstilling i Galleri Gammel Strand.

DANSK-FÆRØSK KULTURFOND

Dansk-færøsk kulturfond, der blev stiftet i 1951, har til formål at fremme den kulturelle forbindelse mellem Færøerne og Danmark.

Fondets kapital er tilvejebragt ved tilbagebetalingerne af de rentefri lån, som færinger modtog, mens de under krigen var under uddannelse i Danmark. Obligationsformuen andrager nu ca. 3 mill. kr. og giver et årligt afkast på ca. 185.000 kr.

Fondets bestyrelse består af 1 repræsentant for statsministeriet som formand, 1 repræsentant for undervisningsministeriet, rigsombudsmanden og 2 af landsstyret valgte repræsentanter.

I 1973 har fondet uddelt 77.727 kr. til kulturelle formål, herunder kunstkøb, skuespil og udstillinger, mens der i 1974 blev uddelt godt 170.000 kr., fordelt på opera, kunstudstilling, kunstkøb, bog- og pladeudgivelser samt gæsteinstruktører.

NORDENS HUS

I 1971 fremkom der fra færøsk side i Nordisk Råd et forslag om at bygge en teater- og koncerthall i Tórshavn. Bygningen skulle desuden indeholde biograf, mødelokaler, studierum, bibliotek, udstillingslokaler m.v.

Nordens Hus skulle være rammen om nåde nordiske og rent færøske arrangementer, og udgifterne skulle fordeles mellem de nordiske lande.

Forslaget blev anbefalet af Nordisk Råd i 1972, og der har siden været arbejdet med planerne.

TABELFORTEGNELSE

	side
Kap. 1. <u>FÆRØERNE</u>	
<u>Tabel 1.1.</u> Stemme- og mandatfordelingen ved lagtingsvalgene 1962-74	16
<u>Tabel 1.2.</u> Stemmetal og procentvis fordeling af stemmer ved folketingsvalgene 1966-75	17
Kap. 2. <u>BEFOLKNINGSFORHOLD</u>	
<u>Tabel 2.1.</u> Befolkningen 1960-75, fordelt på områder	19
<u>Tabel 2.2.</u> Befolkningen 1960-75, fordelt på områder. Procentvis fordeling	20
<u>Tabel 2.3.</u> Befolkningen 1960-75, fordelt efter kommunernes størrelse	20
<u>Tabel 2.4.</u> Befolkningen 1960-75, fordelt efter kommunernes størrelse. Procentvis fordeling.	21
<u>Tabel 2.5.</u> Sammenlignende oversigt over folketællingerne 1966 og 1970	21
<u>Tabel 2.6.</u> Levendefødte, døde og fødselsoverskud 1960-74	23
<u>Tabel 2.7.</u> Nettoudvandringen 1961-74	23
<u>Tabel 2.8.</u> Oversigt over befolkningens bevægelser 1956-70	24
<u>Tabel 2.9.</u> Befolkningsudviklingen i 1974 i de enkelte kommuner	25
<u>Tabel 2.10.</u> Befolkningsudviklingen i 1974 i de enkelte områder	27
<u>Tabel 2.11.</u> Sammenlignende oversigt over befolkningens erhversforhold i 1966 og 1970	28
<u>Tabel 2.12.</u> Sammenlignende oversigt over bolig-tællingerne 1966 og 1970	30
<u>Tabel 2.13.</u> Udlejede almindelige beboelseslejligheder fordelt efter huslejens størrelse november 1970	33
<u>Tabel 2.14.</u> Udlejede almindelige beboelseslejligheder fordelt efter huslejens størrelse november 1970	34
Kap. 3. <u>ERHVERV</u>	
<u>Tabel 3.1.</u> Samlede fiskefangster, fordelt på fiskearter i 1965, 1970 og 1972-74	39
<u>Tabel 3.2.</u> Samlede fiskefangster, fordelt på fangstfelter i 1965, 1970 og 1972-74	40
<u>Tabel 3.3.</u> Samlede fiskefangster i 1973 fordelt på fiskearter og fangstfelter	41

	side
Kap. 3. <u>Tabel 3.4.</u> Produktionen af saltfisk, fordelt på fangstfelter i 1965, 1970 og 1972-74	41
<u>Tabel 3.5.</u> Ferskfiskelandinger på Færøerne i 1965, 1970 og 1972-74	42
<u>Tabel 3.6.</u> De samlede ferskfiskelandinger i 1965, 1970 og 1972-74 fordelt efter anvendelse	43
<u>Tabel 3.7.</u> Færøske skibes landinger af sild, makrel og industrifisk fordelt efter landingspladser i 1965, 1970 og 1972-74	44
<u>Tabel 3.8.</u> Sild, makrel og industrifisk, fordelt efter anvendelse i 1970-74	44
<u>Tabel 3.9.</u> Tilvirkning af fisk og fiskevarer på Færøerne 1970-74	44
<u>Tabel 3.10.</u> Lagre af fiskeprodukter ultimo 1973 og 1974	45
<u>Tabel 3.11.</u> De samlede fangster ved Færøerne i 1973 fordelt på lande og fiskearter	45
<u>Tabel 3.12.</u> Fiskerflådens driftsresultater 1973	46
<u>Tabel 3.13.</u> Driftsresultater for 1973 for udroerbåde med trawltilladelse	47
<u>Tabel 3.14.</u> Driftsresultater for 1973 for udroerbåde uden trawltilladelse	47
<u>Tabel 3.15.</u> Gennemsnitlige driftsresultater for de forskellige typer fiskerskibe 1970-73	48
<u>Tabel 3.16.</u> Gennemsnitlige driftsresultater for udroerbådene i 1973	50
<u>Tabel 3.17.</u> Færøernes realkreditinstituts udlån, låntagning og egenkapital pr. 1. april 1965-75	52
<u>Tabel 3.18.</u> Fiskeribankens bevilgede lån på Færøerne 1968-74	53
<u>Tabel 3.19.</u> Landskassens tilskuds- og kurstabslån 1969/70-1973/74	53
<u>Tabel 3.20.</u> Kvæghold 1965 og 1969-72	55
<u>Tabel 3.21.</u> Fårehold 1965 og 1969-72	56
<u>Tabel 3.22.</u> Kartoffelavl 1965 og 1969-72	57
<u>Tabel 3.23.</u> Landsdyrlægens private virksomhed 1966/67, 1970/71 - 1973/74	58
<u>Tabel 3.24.</u> Bruttofaktorindkomsten for håndværk og industri, bygge- og anlægsvirksomhed 1965 og 1970-72	58
<u>Tabel 3.25.</u> Bruttofaktorindkomsten for handels-, service- og transporterhvervene i 1965 og 1970-72	61
<u>Tabel 3.26.</u> Antal aktieselskaber i 1965 og 1970-74	62
<u>Tabel 3.27.</u> Fordeling af biler og motorcykler ultimo 1974	63

Kap. 3.	<u>Tabel 3.28.</u> Antallet af flyvepassagerer i årene 1965 og 1970-74	64
	<u>Tabel 3.29.</u> Antal skibspassagerer mellem Færøerne og Danmark 1965-74	65
	<u>Tabel 3.30.</u> Den samlede færøske skibsflåde opgjort ultimo 1970, 1973 og 1974	66
	<u>Tabel 3.31.</u> Tilgang af fartøjer i 1974	66
	<u>Tabel 3.32.</u> Afgang af fartøjer i 1974	66
	<u>Tabel 3.33.</u> Den samlede færøske skibsflåde 1965-1974	67
	<u>Tabel 3.34.</u> Fiskerflådens fordeling efter art i 1970, 1973 og 1974	68
	<u>Tabel 3.35.</u> Dæksfartøjer 5 - 20 BRT ultimo 1970-74	69
	<u>Tabel 3.36.</u> Fiskerskibe i ordre ult. 1974	69
	<u>Tabel 3.37.</u> Vejenes længde, kapacitet og belægning	70
	<u>Tabel 3.38.</u> Udgifter til det færøske landevejsnet i finansårene 1965/66 og 1970/71-1973/74	71
	<u>Tabel 3.39.</u> Den samlede produktion og salget af el i regnskabsårene 1965/66 og 1970/71-1973/74	72
	<u>Tabel 3.40.</u> Aktiviteten i de 6 største havne i årene 1970-74	73
	<u>Tabel 3.41.</u> Antal centraler og abonnenter ult. finansårene 1965/66 og 1970/71-1973/74	75
	<u>Tabel 3.42.</u> Telefonselskabets økonomi 1965/66 og 1970/71-1973/74	75
	<u>Tabel 3.43.</u> Telekommunikation med udlandet og skibsfarten 1965-74	76
	<u>Tabel 3.44.</u> De færøske posthuses virksomhed 1971/72-1973/74	77
Kap. 4.	<u>ØKONOMI</u>	
	<u>Tabel 4.1.</u> Eksportens fordeling på de vigtigste varegrupper 1965, 1970 og 1972-74	79
	<u>Tabel 4.2.</u> Eksporterede mængder af de vigtigste varegrupper 1965, 1970 og 1972-74	80
	<u>Tabel 4.3.</u> De gennemsnitlige eksportpriser 1965, 1970 og 1972-74	81
	<u>Tabel 4.4.</u> Værdien af Færøernes eksport efter markedsområder 1965, 1970 og 1972-74	81
	<u>Tabel 4.5.</u> Importen fordelt på lande 1965 og 1970-73	82
	<u>Tabel 4.6.</u> Importen fordelt på varegrupper 1965 og 1970-73	82
	<u>Tabel 4.7.</u> Færøernes handelsbalance 1965 og 1970-74	83

	side
Kap. 4. <u>Tabel 4.8.</u> Arbejdslønninger og pristal 1965 og 1970-75	87
<u>Tabel 4.9.</u> Gennemsnitlig årlig indkomst fra fiskeriet pr. mand 1965 og 1970-73	88
<u>Tabel 4.10.</u> Samlet antal skatteydere og skattepligtig indkomst i skatteårene 1965/66 og 1970/71-1974/75	91
<u>Tabel 4.11.</u> Det samlede antal skatteydere, fordelt efter størrelsen af den ansatte indkomst, i skatteårene 1965/66, 1970/71 og 1973/74	91
<u>Tabel 4.12.</u> Udskrevne skatter i skatteårene 1965/66 og 1970/71-1974/75	92
<u>Tabel 4.13.</u> Udskrevne skatter m. v. i skatteåret 1974/75	93
<u>Tabel 4.14.</u> Landskassens indtægter i finansårene 1965/66 og 1970/71-1975/76	94
<u>Tabel 4.15.</u> Stats- og landskassens drifts- og anlægsudgifter 1965/66 og 1970/71-1973/74	95
<u>Tabel 4.16.</u> Stats- og landskassens udgifter efter hovedformål 1965/66 og 1970/71-1973/74	95
<u>Tabel 4.17.</u> Statens udgifter efter hovedformål 1965/66 og 1970/71-1973/74	96
<u>Tabel 4.18.</u> Specifikation af statens udgifter på Færøerne 1973/74	96
<u>Tabel 4.19.</u> Statens og offentlige danske institutioners udlån opgjort pr. 31. marts 1965, 1970 og 1972-74	98
<u>Tabel 4.20.</u> Udviklingen i statens og offentlige danske institutioners udlån i 1973/74	99
<u>Tabel 4.21.</u> Statsgarantier pr. 31. marts 1965, 1970 og 1972-74	99
<u>Tabel 4.22.</u> Udviklingen i statsgarantier i 1973/74	100
<u>Tabel 4.23.</u> Landskassens udgifter efter hovedformål i finansårene 1965/66, 1970/71 og 1972/73-1975/76	100
<u>Tabel 4.24.</u> Landskassens lånerestgæld pr. 31. marts 1965 og 1970-74	101
<u>Tabel 4.25.</u> Landskassens garantiforpligtelser pr. 31. marts 1965 og 1970-74	101
<u>Tabel 4.26.</u> Bankernes og sparekassernes samlede ind- og udlån samt seddelcirkulationen 1965 og 1970-75	102
<u>Tabel 4.27.</u> Pengeinstitutternes udlån pr. 30. september 1972-74, fordelt efter hovedformål	103
<u>Tabel 4.28.</u> Prioritetslån i boligbyggeri l. oktober 1973 - 30. september 1974 i sparekasserne, p/f Húsalán og Húsalánsgrunnurin	104

	side
Kap. 4. <u>Tabel 4.29.</u> Boligbyggeriet 1972-74	104
<u>Tabel 4.30.</u> Nationalbankens genbelåning af færø- ske vekslere 1965 og 1971-74	105
<u>Tabel 4.31.</u> De færøske pengeinstitutters obli- gationsbeholdninger ultimo 1965 og 1972-74	105
<u>Tabel 4.32.</u> Bruttofaktorindkomsten i 1971 og 1972, fordelt på erhverv	107
<u>Tabel 4.33.</u> Samlede bruttoinvesteringer i 1971-73	108
<u>Tabel 4.34.</u> Færøernes betalingsbalance 1972	109
<u>Tabel 4.35.</u> Færøernes betalingsbalance 1973	110
<u>Tabel 4.36.</u> Bruttonationalproduktets anvendel- se 1969-72	111
<u>Tabel 4.37.</u> Samlede bruttoinvesteringer 1969-73	111
<u>Tabel 4.38.</u> Betalingsbalancens hovedposter 1969-73	112
<u>Tabel 4.39.</u> Opsparingen 1969-72	113
Kap. 5. <u>SOCIALE FORHOLD</u>	
<u>Tabel 5.1.</u> Antal modtagere af sociale ydelser i begyndelsen af 1965 og 1973-75	116
<u>Tabel 5.2.</u> Sociale udgifter i finansåret 1973/74	118
<u>Tabel 5.3.</u> Sociale udgifter i hovedposter i 1965/66 og 1971/72-1973/74	118
<u>Tabel 5.4.</u> Antal elever ved Statens special- skole, fordelt efter handicap, behandlingsform og alder i begyndelsen af 1963, 1965 og 1970-75	120
<u>Tabel 5.5.</u> Oversigt over afgørelser truffet af ulykkesforsikringsrådet i 1972-74	121
Kap. 6. <u>SUNDHEDSVÆSEN</u>	
<u>Tabel 6.1.</u> Sygehusenes kapacitet og belægning i 1965/66 og 1970/71-1973/74	127
<u>Tabel 6.2.</u> Sygehusenes virksomhed beskrevet ved behandlingsformer for indlagte patienter i 1965/66 og 1970/71-1973/74	128
<u>Tabel 6.3.</u> Sygehusenes ambulante virksomhed i 1965/66 og 1970/71-1973/74	128
<u>Tabel 6.4.</u> Sygehusenes normerede personale i 1965/66 og 1970/71-1973/74	129
<u>Tabel 6.5.</u> Sygehusenes samlede driftsudgifter i 1965/66 og 1970/71-1973/74	130
<u>Tabel 6.6.</u> Sygehusenes driftsudgifter pr. syge- dag i 1965/66 og 1970/71-1973/74	130
<u>Tabel 6.7.</u> De samlede sygehusudgifters forde- ling i 1965/66 og 1970/71-1973/74	131

Kap. 7. UNDERVISNINGSVÆSEN

<u>Tabel 7.1.</u> Antal elever udskrevet af grundskolen og fagskolerne 1965, 1970 og 1972-74	136
<u>Tabel 7.2.</u> Undervisningsvæsenets driftsudgifter 1973/74	137
<u>Tabel 7.3.</u> Antal skoler, elever og lærere i skoleårene 1965/66 og 1970/71-1974/75	141
<u>Tabel 7.4.</u> Antal elever i skoleårene 1972/73-1974/75, fordelt på årgange og klassetrin	142
<u>Tabel 7.5.</u> Specialundervisning pr. 1. januar 1975 i folkeskolen og privatskoler, fordelt efter handicap	143
<u>Tabel 7.6.</u> Antal elever pr. 1. januar 1972-75 ved Færøernes seminarium	145
<u>Tabel 7.7.</u> Antal elever på sygeplejeskolen pr. 1. januar 1972-75	146
<u>Tabel 7.8.</u> Antal elever på Færøernes maskinskole pr. 1. januar 1973, 1974 og 1975	146
<u>Tabel 7.9.</u> Antal lærlinge på tekniske skoler i skoleåret 1973/74	147
<u>Tabel 7.10.</u> Antal lærlinge og elever i handels-skolen pr. 1. januar 1975, fordelt på afdelinger	149
<u>Tabel 7.11.</u> Antal elever på navigationsskoler pr. 1. januar 1973-75	150
<u>Tabel 7.12.</u> Statens uddannelsesstøttes udgifter på Færøerne i finansårene 1965/66 og 1970/71-1973/74	151
<u>Tabel 7.13.</u> Landskassens elevtilskud i finans-årene 1965/66 og 1970/71-1973/74	152

Kap. 8. RETS- OG POLITIVÆSEN

<u>Tabel 8.1.</u> Oversigt over Færøernes rets virksomhed 1969 og 1973-74	153
<u>Tabel 8.2.</u> Oversigt over overtrædelser af straffeloven 1969 og 1973-74	155
<u>Tabel 8.3.</u> Oversigt over behandlingsmåden for straffesager og andre lovovertrædelser 1969 og 1973-74	156
<u>Tabel 8.4.</u> Oversigt over politiets øvrige virksomhed 1969 og 1973-74	156

Kap. 9. FOLKEKIRKEN PÅ FÆRØERNE

<u>Tabel 9.1.</u> Kirkernes placering og befolkningsgrundlag	157
<u>Tabel 9.2.</u> Kirkelige udgifter i finansåret 1973/74	158

Kap. 10. KULTURELLE FORHOLD

<u>Tabel 10.1.</u> og 1973/74	Færøernes radios udsendelser 1972/73	161
<u>Tabel 10.2.</u> og 1972-74	Avisernes oplagstal i 1965, 1970	162
<u>Tabel 10.3.</u>	Udgivne færøske bøger 1974	162
<u>Tabel 10.4.</u> i 1973/74	Folkebibliotekernes virksomhed	164
<u>Tabel 10.5.</u>	Biografteatrene's virksomhed i 1974	166
<u>Tabel 10.6.</u>	Oversigt over koncerter med færøske orkestre og kor	166

ISBN 87 503 0000 0

Sm 02-3